

Α.Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ
Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου.
Παρελθόν και παρόν ενός σχολείου - προβλήματα και προοπτικές
ενός θεσμού

Όνομα σπουδαστή: ΜΑΜΑΣΟΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Επόπτης καθηγητής: ΡΑΠΤΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2008
ΑΡΤΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελίδα
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6
1.1 Τα μουσικά σχολεία στο εξωτερικό	8
2. ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	11
2.1 Θεσμικό πλαίσιο	12
2.1.1 Ίδρυση	12
2.1.2 Πρόγραμμα μαθημάτων	13
2.1.3 Εκπαιδευτικό προσωπικό	14
2.1.4 Επιλογή μαθητών	15
2.1.5 Τίτλος σπουδών	16
2.1.6 Παροχές του σχολείου	17
2.1.7 Εκδηλώσεις	17
2.2 Γενική αποτίμηση του Θεσμικού πλαισίου	18
3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	22
3.1 Ίδρυση και προσωπικό	22
3.2 Υλικοτεχνική υποδομή	25
3.3 Η κατάσταση σήμερα	29
3.3.1 Μαθητές	29
3.3.2 Καθηγητές	31
3.3.3 Μαθήματα	33
3.3.4 Παροχές του Μ.Σ.Α.	36
3.3.5 Λόγοι επιλογής	37
3.3.6 Ανασταλτικοί παράγοντες επιλογής	40
4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	43
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	65

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα Μουσικά Σχολεία συμπληρώνουν τα πρώτα είκοσι χρόνια παρουσίας τους στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας. Μέσα από την παρούσα εργασία θα γίνει μια προσπάθεια προσέγγισης του συγκεκριμένου θεσμού ώστε να αναδειχθούν τόσο οι ευκαιρίες και οι προοπτικές που διανοίγονται, όσο και τα προβλήματα που υπάρχουν. Σημαντικό ρόλο στην έρευνα διαδραμάτισε η άμεση και βιωματική σχέση μου με το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου, εξαιτίας της εξάμηνης πρακτικής μου άσκησης στο συγκεκριμένο σχολείο. Η καθημερινή επαφή με τους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας (καθηγητές, μαθητές), η παρακολούθηση μαθημάτων και η συμμετοχή στα μουσικά σύνολα του σχολείου οδήγησαν σε μια σαφέστερη κατανόηση τόσο της λειτουργίας, όσο και του ρόλου του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου και κατά συνέπεια του συνόλου των Μουσικών Σχολείων της χώρας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σε αυτό το σημείο οφείλω να ευχαριστήσω την Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, κ. Μαμασούλα Μαρία, καθώς και το σύνολο των καθηγητών του σχολείου, για την πολύτιμη βοήθεια τους στη συλλογή υλικού και πληροφοριών σχετικά με την πορεία και λειτουργία του σχολείου. Πιο συγκεκριμένα ευχαριστώ την υποδιευθύντρια του σχολείου κ. Ελένη Αθανασία και τους καθηγητές : Βησαρία Ζορμπά, Κώστα Λανάρα, Κοτίνη Κώστα, Σταυρούλα Αλεξάκη για την βοήθειά τους στη συλλογή στατιστικών στοιχείων και νομοθετικών διαταγμάτων για το σχολείο.

Πολλά ευχαριστώ στον επόπτη καθηγητή της παρούσας εργασίας, κ. Θεοχάρη Ράπτη, για την άμεση και άριστη συνεργασία τόσο στην βιβλιογραφική έρευνα, όσο και στη συνολική εικόνα της εργασίας αυτής.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την Κωνσταντίνα Μπατσαρά, τον Αποστόλη Καραγιώργο και γενικότερα όσους αφιέρωσαν κάποιο κομμάτι του προσωπικού τους χρόνου στη διαμόρφωση της παρούσας εργασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μουσική είναι «η ακροάσιμη ταινία των παλμών και των σημείων που κάνουν την κοινωνία. Ως όργανο απόκτησης γνώσεων, παρακινεί στην αποκρυπτογράφηση μιας ηχητικής μορφής της γνώσης».¹ Ο Ζακ Ατταλί, μέσα από την ανάλυση της παραπάνω θεωρίας του, παρουσιάζει τον καθοριστικό ρόλο της μουσικής για τον άνθρωπο καθώς και τη σημασία της μελέτης της. Στην παρούσα εργασία θα μας απασχολήσει η μουσική διδασκαλία στη δημόσια εκπαίδευση, και πιο συγκεκριμένα, ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα γενικά και το, Μουσικό Σχολείο Αγρινίου πιο ειδικά και εκτεταμένα.

Μέσα από την παρουσίαση του συγκεκριμένου σχολείου θα αναφερθούμε στη καινοτομία του θεσμού και θα κάνουμε λόγο για τα θετικά και αρνητικά στοιχεία που εντοπίζονται στα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα. Θα ξεκινήσουμε την προσέγγιση του θεσμικού πλαισίου των Μουσικών Σχολείων και θα εντοπίσουμε τις όποιες αντιφάσεις προκύπτουν και τις δυσλειτουργίες που μπορούν να προκαλέσουν. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε την πορεία και τις δράσεις του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, που αποτελεί και το θεματικό κέντρο της εργασίας μας, και θα διαπιστώσουμε κατά πόσο τα όποια κενά του θεσμικού πλαισίου έχουν άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία του. Σε περίπτωση που η πορεία του σχολείου κριθεί ικανοποιητική, απαιτείται να εντοπίσουμε τους τρόπους που οδήγησαν στην υπέρβαση των όποιων δυσκολιών, ενώ θα πρέπει να επισημανθούν και τα προβλήματα εκείνα που θα πρέπει να ξεπεραστούν, ώστε να επιτευχθεί μια ακόμη καλύτερη πορεία.

Η μεθοδολογία της έρευνά μας, στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην αναζήτηση στοιχείων μέσα από τις αναφορές του τοπικού τύπου για το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου. Σημαντική ήταν η βοήθεια και από το υλικό στο αρχείο του σχολείου. Επίσης χρήσιμες πληροφορίες αντλήθηκαν μέσα από τη συνέντευξη που μας παραχώρησε η Διευθύντρια του σχολείου, κ. Μαμασούλα Μαρία. Ας σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες πηγές ήταν καθοριστικής σημασίας για την πορεία της εργασίας, από τη στιγμή που η σχετική με το θέμα των Μουσικών Σχολείων βιβλιογραφία στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

¹ ΑΤΤΑΛΙ ΖΑΚ, Θόρυβοι, εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, Μάρτιος 1991, σ. 15

Πιο συγκεκριμένα, η εργασία χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο θα κάνουμε σύντομα λόγο για την σημασία και το ρόλο της μουσικής αγωγής στην εκπαίδευση. Μέσα από την αναφορά στο θέμα αυτό θα γίνει φανερή η αναγκαιότητα δημιουργίας των Μουσικών Σχολείων. Στη συνέχεια του κεφαλαίου θα αναφερθούμε σύντομα στο θεσμό των αντίστοιχων σχολείων του εξωτερικού, παραθέτοντας τους στόχους τους και κάποιες ουσιαστικές διαφορές με την αντίστοιχη εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα και γίνεται ανάλυση του θεσμικού πλαισίου στο οποίο βασίζεται. Μέσα από το θεσμικό πλαίσιο εμφανίζεται ο σκοπός ίδρυσής τους και οι βασικοί άξονες λειτουργίας, αλλά ταυτόχρονα και ορισμένες ασάφειες και παραλείψεις του υπουργείου, που οδηγούν στη δυσλειτουργία των σχολείων. Το κεφάλαιο κλείνει η κριτική πάνω στο θεσμικό πλαίσιο.

Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει αναλυτικά μια συνολική εικόνα του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου. Μέσα από την ιστορική αναδρομή παρουσιάζεται η πορεία του σχολείου, τα προβλήματα που αντιμετώπισε, αλλά και τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει. Από την άλλη εξετάζεται αναλυτικά το παρόν του σχολείου, δεδομένα που σχετίζονται με τους μαθητές, το εκπαιδευτικό προσωπικό, τα μαθήματα. Στην προσέγγισή μας δίνεται βαρύτητα να προσεγγιστούν όλες οι άμεσα πρακτικές εκφάνσεις της λειτουργίας του σχολείου, να αναδειχτούν τόσο οι δυσκολίες όσο και τρόποι που επιχειρείται ή επιτυγχάνεται να αντιμετωπιστούν.

Στο τέταρτο κεφάλαιο δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις δραστηριότητες του σχολείου και στις ιδιαίτερες σχέσεις που αναπτύσσονται με την τοπική κοινωνία, κυρίως όπως αυτές διαφαίνονται και μέσα από τις αναφορές του τοπικού τύπου.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας για το συγκεκριμένο σχολείο, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν και οδηγό για κάποια ζητήματα που αφορούν το σύνολο των Μουσικών Σχολείων της χώρας.

1. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η σημασία της μουσικής αγωγής στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι ένα θέμα που έχει γίνει επίκεντρο πολλών συζητήσεων, τόσο ως προς το λόγο ύπαρξής της, όσο και ως το περιεχόμενο και τους στόχους που θα πρέπει να υλοποιηθούν μέσα από το αντίστοιχο μάθημα. Η ποικιλομορφία της μουσικής και η δύναμή της να επηρεάζει το συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου, οδηγεί σε πολλές και διαφορετικές προσεγγίσεις για τα αποτελέσματα που μπορεί να προκαλέσει η διδασκαλία της μουσικής στην ανάπτυξη και στην διαμόρφωση της προσωπικότητας κάθε ατόμου. Ο Ζακ Ατταλί αναφέροντας ότι «...καμιά θεωρητικοποίηση μέσω της γλώσσας ή των μαθηματικών δεν είναι πια αρκετή», υποστηρίζει πως η μουσική είναι μέσο για να αντιληφθεί ο άνθρωπος τον κόσμο και 'καθρεφτίζει' την κοινωνία.²

Η Π. Κυριαζικίδου θεωρεί πως η προσπάθεια για ανάπτυξη και καλλιέργεια της μουσικής σε ευρύτερα κατά το δυνατόν στρώματα έχει πολλές διαστάσεις όπως αισθητικές, μουσικές, ανθρωπολογικές και κοινωνικοπολιτικές.³ Για το λόγο αυτό η μουσική αγωγή δεν πρέπει να επικεντρώνεται στο στόχο της ειδικής εκπαίδευσης μελλοντικών μουσικών, αλλά να στοχεύει γενικότερα στην αισθητική και πνευματική καλλιέργεια του ανθρώπου. Έτσι η Λ. Σέργη αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «η μουσική αγωγή έχει ως έναν από τους βασικούς της στόχους την αγωγή του ανθρώπινου συναισθήματος μέσα από την ανάπτυξη της ανταπόκρισης στις αισθητικές ιδιότητες του ήχου».⁴

Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και η προσέγγιση του Θ. Παπαζαρή, ο οποίος θεωρεί ότι μέσα από τις πολλαπλές δραστηριότητες της διδασκαλίας της μουσικής, οδηγούμαστε σε μια γενικότερη αγωγή και καλλιέργεια του ατόμου. Ο ίδιος αναφέρει ότι «...η διδασκαλία της μουσικής θα πρέπει να αντικρίζεται ολιστικά, ως μια εκπαιδευτική διαδικασία της μουσικής ανάπτυξης των παιδιών».⁵ Η μουσική γι' αυτόν λειτουργεί ως μέσο κοινωνικοποίησης καθώς μπορεί να «... διδάξει τον απαραίτητο στη ζωή αυτοσεβασμό, την εκτίμηση στους άλλους και κυρίως την

²Ο. π.

³ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα : θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 13

⁴ ΣΕΡΓΗ ΛΕΝΙΑ, *Θέματα μουσικής και μουσικής παιδαγωγικής*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1994, σ. 17

⁵ ΠΑΠΑΖΑΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Η μουσική στην εκπαιδευτική διαδικασία*, εκδόσεις μουσικός εκδοτικός οίκος Κ. Παπαρηγορίου – Χ. Νάκα, Αθήνα 2004, σ. 32

εργασία στην ομάδα».⁶ Άλλωστε η μουσική δυνατότητα αποτελεί για τον ίδιο μια από τις βασικές ικανότητες σε κάθε ανθρώπινο ον, που θα πρέπει να αναδεικνύεται και να αναπτύσσεται στο σχολείο.⁷ Παράλληλα βλέποντας γενικότερα τις τέχνες ως φορέα πολιτισμικής ταυτότητας, δεν μπορεί να τις αποκόψει από την εκπαιδευτική διαδικασία στηριζόμενος στο ρόλο της μετάδοσης της πολιτισμικής κληρονομιάς που πρέπει να υπάρχει στην εκπαίδευση.⁸

Μιλώντας γενικότερα για την αισθητική αγωγή στο σχολείο, οι Μ. Κοκκίδου, Γ. Γκανά και Κ. Καραχάλιου πιστεύουν πως θεμελιώνοντας μια καλή σχέση παιδιού και τέχνης, το παιδί εφοδιάζεται με την απαραίτητη γνώση, η οποία μπορεί να εξελιχθεί και εκτός των σχολικών μαθημάτων.⁹ Βασικό κομμάτι της μουσικής διδασκαλίας αποτελούν τα αισθητικά ζητήματα. Χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι «η αισθητική είναι ένας τρόπος διαισθητικής μάθησης, γίνεται αντιληπτή μέσω των αισθήσεων και είναι σημαντική για την ανάπτυξη της ανθρώπινης συνείδησης».¹⁰ Για τις ίδιες «η διδακτική πράξη οφείλει να επικεντρώνεται στο άνοιγμα της ανθρώπινης διάνοιας και στην ανάπτυξη των πνευματικών, ψυχικών, ηθικών και καλλιτεχνικών-αισθητικών ικανοτήτων».¹¹

Παρουσιάζοντας μια συνολικότερη εικόνα του ρόλου της μουσικής αγωγής εμφανίζεται μια διπλή στόχευση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η Σμαράγδα Χρυσοστόμου παρουσιάζει τις δύο κεντρικές κατηγορίες επιχειρημάτων που υποστηρίζουν την ύπαρξη της μουσικής διδασκαλίας στο δημόσιο σχολείο. Στην πρώτη κατηγορία εμφανίζονται έξω-μουσικά επιχειρήματα και εξωγενείς λόγοι θεμελίωσης της θέσης της μουσικής στην εκπαίδευση και η δεύτερη αναφέρεται σε ενδογενή επιχειρήματα, σε επιχειρήματα δηλαδή που καθιστούν τη διδασκαλία της

⁶ Ο. π., σ. 17

⁷ Η ίδια θεωρία εμφανίζεται στο βιβλίο του Howard Gardner, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York 1983

⁸ ΠΑΠΑΖΑΡΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, *Μουσική Μάθηση και Εκπαίδευση*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1999, σ. 32

⁹ ΚΟΚΚΙΔΟΥ ΜΑΙΗ - ΓΚΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ ΚΑΙΤΗ, *Μουσική Αγωγή στο Σχολείο μέσα από τα μονοπάτια της Τέχνης*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998, σ. 64

¹⁰ Ο. π., σ. 65

Περισσότερα στοιχεία για τον ρόλο των αισθητικών ζητημάτων στην εκπαιδευτική διαδικασία μπορούμε να εντοπίσουμε στα συγγράμματα : DEWEY J., *Art as Experience*, Capricorn Books, New York 1934, REID L. A., *Ways of Understanding and Education*, Heinemann, London 1986

¹¹ ΚΟΚΚΙΔΟΥ ΜΑΙΗ - ΓΚΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ ΚΑΙΤΗ, *Μουσική Αγωγή στο Σχολείο μέσα από τα μονοπάτια της Τέχνης*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998, σ. 69

μουσικής κατά κάποιο τρόπο πρωτίστως σε αυτοσκοπό.¹² Ως εξωγενείς λόγοι μπορούν να αναφερθούν σύντομα η διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου, η ενίσχυση της νοητικής ανάπτυξης και των δεξιοτήτων της σκέψης, καθώς και η πιο δημιουργική αντιμετώπιση άλλων γνωστικών αντικειμένων όπως τα μαθηματικά και η ιστορία που παρατηρείται από τους μαθητές. Στην δεύτερη κατηγορία προβάλλεται η μουσική ως πανανθρώπινο φαινόμενο και οι ‘ενδογενείς’ λόγοι που συναντούμε στοχεύουν σε μια γενικότερη αισθητική καλλιέργεια που βασίζεται στα συναισθήματα και στα εμπειρικά αποτελέσματα που δημιουργεί η ενασχόληση του ανθρώπου με τη μουσική.¹³

Η σημασία και ο ρόλος της μουσικής αγωγής στη δημόσια εκπαίδευση, όπως προβάλλεται και από τα παραπάνω, οδήγησε έστω και καθυστερημένα, στη δημιουργία Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα. Παρατηρώντας στα επόμενα κεφάλαια την άμεση εξάπλωση του θεσμού στην Ελλάδα από την στιγμή που ιδρύθηκε το πρώτο Μουσικό Σχολείο, αντιλαμβανόμαστε την αναγκαιότητα που υπήρχε για την ίδρυση των συγκεκριμένων σχολείων και την σημασία τους ώστε να αποκτήσει η μουσική αγωγή στη χώρα μας πιο σταθερές βάσεις.

1.1 ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Μέσα από την έρευνα της Π. Κυριαζικίδου για τον θεσμό των Μουσικών Σχολείων στο εξωτερικό, εμφανίζεται η σημασία της αισθητικής αγωγής στη δόμηση του αναλυτικού προγράμματός τους.¹⁴ Η ευρύτερη μουσική καλλιέργεια και η αισθητική παιδεία παρέχεται και για όσους δεν σκοπεύουν να σταδιοδρομήσουν ως επαγγελματίες μουσικοί, ακόμη και σε σχολεία όπως της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της Ουγγαρίας, σχολεία δηλαδή που είναι προσανατολισμένα στην προετοιμασία επαγγελματιών μουσικών και σολίστ.¹⁵ Αν και δεν μπορούμε στη συγκεκριμένη εργασία να επεκταθούμε στη λειτουργία των Μουσικών Σχολείων στο εξωτερικό, θα αναφέρουμε σύντομα κάποια

¹² ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ, Μουσική εκπαίδευση: Επιλογή ή αναγκαιότητα;, στα πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου μουσικής αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ) 15-17 Απριλίου 2005, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα Μάιος 2007, σ. 74

¹³ Ο. π., σ. 74-78

¹⁴ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων σε χώρες του εξωτερικού*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998, σ. 45-52

¹⁵ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 35

συμπεράσματα της παραπάνω έρευνας, επειδή ακριβώς ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα, σεβόμενος τις ιδιαιτερότητες της κατάστασης στη χώρα μας, στηρίχθηκε στα πρότυπα του εξωτερικού, με τα οποία μάλιστα συνεχίζει να συγκρίνεται σε όλες τις συνεδριάσεις για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον τους.

Η κ. Κυριαζικίδου παραθέτει πως στα Μουσικά Σχολεία του εξωτερικού, στα οποία διεξήγαγε την έρευνά της, παρέχεται υψηλού επιπέδου μουσική παιδεία, η οποία ξεκινά από το δημοτικό με έφεση κυρίως στο όργανο.¹⁶ Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται συνεργασία των σχολείων με τις τοπικές επαγγελματικές σχολές, όπως τα ωδεία. Οι εξετάσεις για την εισαγωγή μαθητών είναι παρόμοιες με αυτές που συναντούμε στην Ελλάδα και θα σχολιαστούν περισσότερο στην συνέχεια της παρούσας εργασίας. Υπάρχουν μεγάλα περιθώρια αυτενέργειας των μαθητών και διοργανώνονται πολλές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις από το σχολείο. Το πρόγραμμα των γενικών μαθημάτων είναι λιγότερο βεβαρημένο από αυτό των υπολοίπων σχολείων και γίνεται συνδυασμός ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας με τα μαθήματα μουσικής παιδείας. Τέλος τα Μουσικά Σχολεία του εξωτερικού παρέχουν επαγγελματική κατοχύρωση, αλλά και μια ευρύτερη μουσική καλλιέργεια και αισθητική παιδεία, όπως ήδη προαναφέρθηκε, σε αυτούς που δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν μελλοντικά την επαγγελματική κατεύθυνση της μουσικής.¹⁷

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα της παραπάνω έρευνας ο στόχος των Μουσικών Σχολείων του εξωτερικού είναι η παροχή επαγγελματικής κατοχύρωσης και μιας πλήρους εξειδικευμένης κατάρτισης για τη συνέχιση των σπουδών σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, σε συνάρτηση πάντα με μια γενικότερη πνευματική καλλιέργεια και αισθητική παιδεία. Για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων η μουσική παιδεία ξεκινά από το Δημοτικό και συνεχίζεται στο Γυμνάσιο, κάτι που φανερώνει μια πολύ ουσιαστική διαφορά όπως θα δούμε με το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας. Επιπλέον στα Μουσικά Σχολεία του εξωτερικού το ωρολόγιο πρόγραμμα των μουσικών μαθημάτων είναι λιγότερο

¹⁶ Η έρευνα της Π. Κυριαζικίδου βασίστηκε σε στοιχεία από την εργασία-εισήγηση των Δ. Βάρσου, Β. Ζεπάτου, Π. Χαραλαμπίδου, Γ. Κοντίτση κατά την 'πρώτη Πανελλήνια Συνάντηση Μουσικών Σχολείων' η οποία έλαβε χώρα στην Κέρκυρα. Περιορίστηκε ανάμεσα στα εξής σχολεία : Ειδικό γυμνάσιο του Ελσίνκι, Μουσικό γυμνάσιο της Κολωνίας και Λύκειο Σιμπέλιους.

¹⁷ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα : θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 40-41

βεβαρημένο σε σχέση με αυτό που συναντούμε στην χώρα μας.¹⁸ Όπως θα δούμε στη πορεία της εργασίας το ζήτημα του ωρολογίου προγράμματος είναι πολύ σημαντικό και οι πολύωρες παρακολουθήσεις στις οποίες υποχρεώνονται οι μαθητές, αποτελούν ένα από τα βασικά προβλήματα των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα.

¹⁸ Ο. π. σ. 36

2. ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχοντας ως παράδειγμα τα σχολεία του εξωτερικού, ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα «επιδιώκει να πραγματώσει το βασικό σκοπό της παιδείας, όπως αυτός περιγράφεται στο Ν.1566/85 'Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης', που είναι η διαμόρφωση ανθρώπων με ελεύθερη, υπεύθυνη και δημιουργική προσωπικότητα οι οποίοι θα προωθούν την ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας μέσα σε πνεύμα συνεργασίας με τους άλλους λαούς».¹⁹ Η ανάγκη για τη μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα οδήγησε στην ίδρυση του πρώτου 'πειραματικού' Μουσικού Σχολείου στην Παλλήνη Αττικής, που κυρώθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 1824/1988 ως σχολείο γενικής αισθητικής καλλιέργειας με άξονα τη μουσική. Στο κείμενο της Απόφασης για την ίδρυση του εν λόγω σχολείου εμφανίζονται οι στόχοι και οι φιλοδοξίες του καινούργιου θεσμού που έχει σκοπό «...την παροχή των ειδικών, εξωσχολικών μέχρι τότε γνώσεων μέσα στο πλαίσιο ενός σωστά σχεδιασμένου προγράμματος, που θα σέβεται τις δυνατότητες, την αντιληπτικότητα και τις ανάγκες του νέου».²⁰ Επιπλέον εμφανίζεται και ο στόχος της τόνωσης της πολιτιστικής ζωής των πόλεων, στα πλαίσια της στελέχωσης ενός προγράμματος περιφερειακής και πολιτιστικής ανάπτυξης.²¹

Σύμφωνα με την Αγ. Δεληγιάννη η λογική του Μουσικού Σχολείου στηρίζεται σε τρεις διδακτικές αρχές, αυτές της αυτενέργειας, της ατομικότητας και της βιωματικότητας.²² Το καινούργιο σχολείο διαμόρφωσε ένα νέο μέτρο σύγκρισης για τα υπόλοιπα σχολεία της ίδιας βαθμίδας έχοντας τον χαρακτήρα ενός εξειδικευμένου και πρότυπου σχολείου.²³ Επιπλέον, για το Λ. Βασιλειάδη

¹⁹ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, *Μουσικά Σχολεία: Δομή και Λειτουργία - Προοπτικές*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998, σ. 192

²⁰ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΒΙΚΥ, Αφιέρωμα στον Στέφανο Βασιλειάδη. Ένας ποιητής της μουσικής παιδείας. 'Μουσικήν ποίει και εργάζου' – Το όραμα μιας ζωής, στα πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου μουσικής αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ) 15-17 Απριλίου 2005, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα Μάιος 2007, σ. 37

²¹ Ο. π.

²² Στις τρεις αυτές διδακτικές αρχές στηρίζεται η σχολική εργασία στο παιδαγωγικό σύστημα του Dewey, του κυριότερου εκπροσώπου και δημιουργού του νέου σχολείου, του σχολείου εργασίας.

²³ Οι ερευνητές Gamarnicowa E. και Green A. μιλούν για μια εξειδικευμένη καινούργια βάση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η ανάλυση των θεωριών τους συναντάτε στο Gamarnicowa E. and Green A., *Social Justice, identity formation and social capital. School diversification policy under New Labour*, Chapter 12. In Vincent C. *Social Justice, education and identify*, London – New York 2003

«καλείται να τροχονομήσει τις επιλογές των σπουδαστών προσφέροντας διευρυμένα πεδία μάθησης, ικανά να εμπνεύσουν τους χαρισματικούς νέους καλλιτέχνες που θα διεκδικήσουν, ως επαγγελματίες, θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».²⁴

Από το 1988 που ιδρύθηκε το πρώτο Μουσικό Σχολείο μέχρι και φέτος που ο θεσμός συμπληρώνει τα πρώτα είκοσι χρόνια του ο αριθμός των Μουσικών Σχολείων έχει φτάσει τα τριάντα-έξι. Πιο συγκεκριμένα οι περιοχές στις οποίες λειτουργούν είναι στο Αγρίνιο, στον Άλιμο, στο Αμύνταιο, στο Βαρθολομίο, στο Βόλο, στα Γιαννιτσά, στη Δράμα, στη Ζάκυνθο, στο Ηράκλειο, στη Θεσσαλονίκη, στο Ίλιον, στα Ιωάννινα, στην Καβάλα, στην Καλαμάτα, στην Καρδίτσα, στην Κατερίνη, στην Κέρκυρα, στην Κομοτηνή, στην Κόρινθο, στη Λαμία, στη Λάρισα, στη Λευκάδα, στη Μυτιλήνη, στην Ξάνθη, στην Παλλήνη, στην Πάτρα, στον Πειραιά, στην Πτολεμαΐδα, στο Ρέθυμνο, στη Ρόδο, στις Σέρρες, στη Σιάτιστα, στη Σπάρτη, στα Τρίκαλα, στη Τρίπολη και στη Χίο. Στα σχολεία αυτά φοιτούν σήμερα 6.009 μαθητές και το διδακτικό προσωπικό περιλαμβάνει 675 μόνιμους εκπαιδευτικούς και 1.016 αναπληρωτές και ωρομίσθιους.²⁵

2.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1.1 ΙΔΡΥΣΗ

Η λειτουργία των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα καθορίζεται, όπως ήδη αναφέραμε, από το νόμο 1824-ΦΕΚ 296/30-12-1988 και την Υπουργική Απόφαση Γ2/3850/16-6-1998 (ΦΕΚ 658 Β/1-7-1998), καθώς και από μια σειρά προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που ορίζουν το σκοπό ίδρυσης, το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, την στελέχωση και την υλικοτεχνική υποδομή, την επιλογή του μαθητικού πληθυσμού και την αξιολόγησή του και την χορήγηση τίτλων σπουδών στους αποφοίτους των συγκεκριμένων σχολείων.

Σύμφωνα με το νόμο 1824-ΦΕΚ 296/30-12-1988, «σκοπός των μουσικών σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι η προετοιμασία και η κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της

²⁴ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΛΑΜΠΗΣ, *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική της Μουσικής Εκπαίδευσης: το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, στα Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελλήνιας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 61

²⁵ Στατιστικά στοιχεία βρίσκουμε και στη σελίδα του Υπουργείου www.ypepth.gr. Επίσης στο περιοδικό 'Δίφωνο', άρθρο «Είκοσι χρόνια μουσικά σχολεία... εκκρεμεί η ενηλικίωση», Φεβρουάριος 2008, σ. 72-75.

μουσικής χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία»²⁶. Για την επίτευξη αυτού του στόχου σύμφωνα με το υπουργείο, περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα παράλληλα με τα μαθήματα γενικής παιδείας, μαθήματα αισθητικής παιδείας, άσκηση στα εργαστήρια ειδικότητας, καθώς και απογευματινή μελέτη. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ιδρύεται το πρώτο Μουσικό Γυμνάσιο στην Παλλήνη Αττικής κατά το σχολικό έτος 1988-89. Σύμφωνα με τον ίδιο υπουργικό νόμο η λειτουργία του είναι πειραματική και εστιάζει στην εφαρμογή πειραματικών προγραμμάτων και πειραματικών μεθόδων διδασκαλίας στον τομέα της αισθητικής παιδείας γενικότερα και της μουσικής ειδικότερα. Ο τεχνικός εξοπλισμός του σχολείου, η συγκρότηση των εργαστηρίων σύγχρονης τεχνολογίας και η εκπόνηση σχεδίων ειδικών προγραμμάτων στους τομείς μουσικής, ανατίθεται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο Κέντρο Σύγχρονης Μουσικής Έρευνας, το οποίο επιχορηγείται για τον συγκεκριμένο σκοπό, από τον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Το ωρολόγιο-αναλυτικό πρόγραμμα των μουσικών σχολείων ορίζεται από τη Γ2/1685/17-3-95 Υπουργική Απόφαση. Τα μαθήματα γενικής παιδείας καλύπτουν περίπου το 60% του προγράμματος του Γυμνασίου. Τα μαθήματα μουσικής χωρίζονται σε έξι κατηγορίες :

Η πρώτη είναι η «Θεωρία Ευρωπαϊκής Μουσικής» που αναλυτικά περιλαμβάνει θεωρία, σολφέζ-ντικτέ, ιστορία, μορφολογία, αρμονία στο Λύκειο και μαθήματα επιλογής.

Η δεύτερη κατηγορία είναι η «Θεωρία Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής», όπου θα διδάσκεται βυζαντινή μουσική και δημοτικό τραγούδι.

Οι τρεις επόμενες κατηγορίες αφορούν την διδασκαλία οργάνου. Έτσι ορίζεται υποχρεωτική παρακολούθηση ευρωπαϊκού οργάνου και συγκεκριμένα πιάνου, το οποίο θα γίνεται σε ατομικό μάθημα μια ώρα την εβδομάδα. Αντίθετα για το μάθημα του παραδοσιακού οργάνου, που αποτελεί την επόμενη κατηγορία οι μαθητές θα διδάσκονται υποχρεωτικά μία ώρα την εβδομάδα ταμπουρά σε ομαδικό μάθημα. Η πέμπτη κατηγορία αναφέρεται στην επιλογή ενός οργάνου από τους

²⁶ Εφημ. Της Κυβ., Τχ. Πρώτο, Αρ. φ. 296, Αθήνα 30 Δεκεμβρίου 1988

μαθητές, παραδοσιακού ή ευρωπαϊκού, το οποίο θα το διδάσκονται δύο ώρες εβδομαδιαίως σε ατομικό μάθημα.

Τέλος το πρόγραμμα των μαθημάτων μουσικής κλείνει με τα «μουσικά σύνολα», τα οποία μπορούν να είναι μία χορωδία, μία ορχήστρα ή ένα παραδοσιακό σύνολο και θα γίνονται τρεις ώρες κάθε εβδομάδα σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα.

Κλείνοντας, το αναλυτικό πρόγραμμα ορίζει και μια τελευταία ομάδα μαθημάτων, αυτή των μαθημάτων αισθητικής παιδείας. Σε αυτήν ανήκουν μαθήματα όπως το θέατρο, ο χορός, η πολύτεχνη έκφραση τα οποία θα διδάσκονται ανάλογα με τις δυνατότητες του σχολείου.

Τα προγράμματα διδασκαλίας στα Μουσικά Σχολεία μελετώνται από την Καλλιτεχνική επιτροπή, η οποία υποβάλλει τις προτάσεις της στην Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχοντας σκοπό την αναμόρφωσή τους. Η Καλλιτεχνική Επιτροπή συγκροτήθηκε με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και απαρτίζεται από μια πενταμελή ομάδα εργασίας με διετή θητεία. Τα μέλη της μπορεί να είναι μουσικοσυνθέτες, διευθυντές ορχήστρας, σολίστ οργάνων, εθνομουσικολόγοι, μουσικοπαιδαγωγοί, μουσικοί σύμβουλοι του κλάδου ΠΕ16 και καθηγητές μουσικής. Η επιτροπή αυτή εκφέρει άποψη για γενικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των Μουσικών Σχολείων, εξοπλισμού, στελέχωσης διδακτικού προσωπικού και τρόπου αξιολόγησης των μαθητών. Ουσιαστικά ασκεί μια γενικότερη εποπτεία στα Μουσικά Σχολεία.

2.1.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το διδακτικό προσωπικό των Μουσικών Σχολείων διακρίνεται σε καθηγητές γενικής παιδείας και σε καθηγητές μουσικής παιδείας, εξειδικευμένους δηλ. στους τομείς της μουσικής. Σε περίπτωση έλλειψης καθηγητών του δημοσίου η διδασκαλία ανατίθεται σε ιδιώτες εξειδικευμένους στους αντίστοιχους τομείς, με απόφαση του οικείου Νομάρχη, ύστερα από εισήγηση της Καλλιτεχνικής Επιτροπής. Κριτήριο για την πρόσληψη εκπαιδευτικών γενικής παιδείας, εκτός των άλλων, είναι και η σχέση του με τις καλές τέχνες και με τη μουσική ειδικότερα, ενώ για τους εκπαιδευτικούς μουσικής παιδείας είναι η απόλυτη εξειδίκευση σε κάποιο τομέα της μουσικής. Η πρόσληψη αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών γίνεται ύστερα από την υποβολή αίτησης και των απαραίτητων δικαιολογητικών

που υποβάλλονται από την εγκύκλιο Δ2/7996/4-5-92 παρ. στ', του κάθε ενδιαφερόμενου στη Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής του. Οι αιτήσεις αυτές στέλνονται στη Δ/ση προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ και αφού αξιολογηθούν από την Καλλιτεχνική Επιτροπή, εκδίδεται επετηρίδα και πίνακας αξιολόγησης για τους μουσικούς κατά νομό στον οποίο βρίσκεται το κάθε Μουσικό Σχολείο. Ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε σχολείου, από αυτές τις επετηρίδες γίνεται η πρόσληψη των καθηγητών.

Τις θέσεις των Διευθυντών και Υποδιευθυντών των Μουσικών Σχολείων μπορούν να καταλάβουν μόνιμοι εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων, οι οποίοι έχουν τα γενικά προσόντα για την επιλογή τους στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης, καθώς και τα ειδικά προσόντα των εκπαιδευτικών γενικής παιδείας των Μουσικών Σχολείων.²⁷

2.1.4 ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Οι μαθητές των Μουσικών Σχολείων, σύμφωνα με τη Γ2/1950/27-3-96 Υπουργική Απόφαση και την τροποποίηση και συμπλήρωσή της που έγινε στις 4-6-1997, επιλέγονται ύστερα από μία διαδικασία αξιολόγησης σε θέματα όπως ο ρυθμός, η ακουστική και η φωνητική ικανότητα, η διάκριση ηχοχρωμάτων και προαιρετικά ένα αναγνωρισμένο μουσικό όργανο από το Υπουργείο Πολιτισμού με τεχνική επιπέδου κατωτέρας ή ένα παραδοσιακό όργανο σε αντίστοιχο επίπεδο. Η διαδικασία αυτή ακολουθείται για όσους είναι απόφοιτοι Δημοτικού και πρόκειται να εγγραφούν στην Α' τάξη του Γυμνασίου.

Η τροποποιημένη παράγραφος 5 της Γ2/1950 υπουργικής απόφασης, καθώς επίσης και η τροποποιημένη παράγραφος της Γ2/3850/29-5-98, ορίζει ότι για την επιλογή των μαθητών που θα φοιτήσουν στην πρώτη τάξη των Μουσικών Γυμνασίων, συγκροτείται πενταμελής επιτροπή επιλογής (Ε.Ε.), ύστερα από απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης της έδρας του αντίστοιχου σχολείου.²⁸ Η Ε.Ε. θα πρέπει να συγκροτείται από έναν δημόσιο εκπαιδευτικό του κλάδου ΠΕ 16 (μουσικής) ως πρόεδρο, τέσσερις καθηγητές του ίδιου κλάδου (ΠΕ 16) ως μέλη καθώς και δύο αναπληρωτές τους. Γραμματέας της Ε.Ε. ορίζεται ένας εκπαιδευτικός οποιοδήποτε κλάδου ανεξάρτητα με το αν είναι μόνιμος ή

²⁷ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα : θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 26

²⁸ Στις 14-06-2005 στάλθηκε στο μουσικό λύκειο Αγρινίου η απόφαση που τροποποιεί την Γ2/3850/29-5-98(ΦΕΚ 658/ τ.Β' /1-7-98).

αναπληρωτής. Τα μέλη της πενταμελούς επιτροπής δεν πρέπει να υπηρετούν σε σχολεία της Διεύθυνσης που ανήκει το Μουσικό Σχολείο, για το οποίο θα γίνουν οι εξετάσεις.

Ο αριθμός των μαθητών που θα φοιτήσουν στο Μουσικό Σχολείο καθορίζεται από τη Δ/νση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εξαρτάται από την κτηριακή υποδομή, τον αριθμό των μόνιμων εκπαιδευτικών και τις υπάρχουσες πιστώσεις για την πρόσληψη αναπληρωτών και ωρομισθίων του κάθε σχολείου.

Σε περίπτωση απομάκρυνσης μαθητών σε Β΄ και Γ΄ τάξη Γυμνασίου καθώς και στην Α΄ τάξη Λυκείου, οι κενές θέσεις μπορούν να συμπληρωθούν ύστερα από την διεξαγωγή κατατακτήριων εξετάσεων. Τα μαθήματα στα οποία εξετάζονται οι μαθητές είναι η μουσική θεωρία και πράξη της ευρωπαϊκής μουσικής, η ελληνική παραδοσιακή μουσική και τα υποχρεωτικά μουσικά όργανα που είναι το πιάνο και ο ταμπουράς ή το τοπικό παραδοσιακό όργανο, στην ύλη που διδάχθηκε την προηγούμενη σχολική χρονιά. Για να καταφέρουν να εγγραφούν στο Μουσικό Σχολείο είναι απαραίτητο να συγκεντρώσουν την βαθμολογική βάση σ' όλα τα μαθήματα μουσικής παιδείας.

2.1.5 ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κατά την αποφοίτησή τους οι μαθητές των Μουσικών Σχολείων παίρνουν από έναν απολυτήριο τίτλο σπουδών. Παλιότερα σ' αυτόν αναγραφόταν ο βαθμός σε κάθε μάθημα γενικής και μουσικής παιδείας. Πλέον δεν γράφονται τα μουσικά μαθήματα, αλλά δίνεται σε κάθε απόφοιτο ένα πιστοποιητικό μουσικών σπουδών.²⁹ Ο μέσος όρος της επίδοσης του μαθητή σε κάθε μάθημα, δίνει τον βαθμό απολυτηρίου του.³⁰ Θέλοντας να γίνει μια περαιτέρω προσπάθεια κατοχύρωσης των μουσικών γνώσεων των αποφοίτων των Μουσικών Σχολείων, εκδίδεται το 1993 η Γ2/5466/6-10-93 Υπουργική απόφαση έχοντας θέμα την χορήγηση πτυχίων μουσικής ειδικότητας στους αποφοίτους των Μουσικών Σχολείων. Σύμφωνα με αυτή οι μαθητές που έχουν απολυτήριο τίτλο γενικών μαθημάτων και προακτέο βαθμό στα ομαδικά και ατομικά μαθήματα του τομέα που έχουν ακολουθήσει μπορούν να πάρουν μέρος σε εξετάσεις για την χορήγηση του παραπάνω πτυχίου. Τα προσόντα των καθηγητών – εξεταστών των μουσικών μαθημάτων, οι

²⁹ Η αλλαγή αυτή έγινε χωρίς να υπάρξει μια καινούργια νομοθετική ρύθμιση που να αναφέρεται στην αλλαγή του απολυτηρίου.

³⁰ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα : θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 27

προϋποθέσεις και η εξεταστέα ύλη θα ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Το πτυχίο που θα χορηγείται θα είναι ισάξιο με τα πτυχία ωδείων και μουσικών σχολών. Αυτή η Υπουργική απόφαση πάρθηκε ύστερα από την αποφοίτηση των μαθητών του Λυκείου Παλλήνης, όμως δέχθηκε επίκριση από την Καλλιτεχνική Επιτροπή.³¹ Τελικά ο συγκεκριμένος νόμος δεν έχει ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα, χωρίς να έχει γνωστοποιηθεί κάποιος συγκεκριμένος λόγος.³² Πιθανώς η μη ενεργοποίηση του σχετικού νόμου σχετίζεται με το γεγονός ότι συγκρούεται με συμφέροντα άλλων φορέων που ειδικεύονται στη μουσική εκπαίδευση, όπως τα ωδεία και οι μουσικές σχολές.

2.1.6 ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Οι μαθητές των Μουσικών Σχολείων έχουν το δικαίωμα να μεταφέρονται δωρεάν στο σχολείο σύμφωνα με την Γ2/3731/20-9-88 υπουργική απόφαση. Για την μίσθωση του κατάλληλου ιδιωτικού ή δημοσίου μεταφορικού μέσου εξουσιοδοτείται ο οικείος Νομάρχης της έδρας κάθε σχολείου. Ο Νομάρχης είναι επίσης υπεύθυνος για την εύρεση επιχείρησης για προμήθεια πλήρους μεσημβρινού γεύματος στους μαθητές, όπως ορίζει η Γ2/3732/20-9-88 υπουργική απόφαση.³³

2.1.7 ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια κάθε σχολικής χρονιάς, κάθε Μουσικό Σχολείο πρέπει να οργανώνει δύο εξωσχολικές εκδηλώσεις, σύμφωνα με την Γ2/950/27-3-96 υπουργική απόφαση.³⁴ Η ίδια απόφαση ορίζει ότι το πρόγραμμα αυτών των εκδηλώσεων πρέπει να έχει την έγκριση της Καλλιτεχνικής Επιτροπής. Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς και όχι αργότερα από τις 10 Οκτωβρίου, υποβάλλεται στην Καλλιτεχνική Επιτροπή, μετά από πρόταση του οικείου Συλλόγου διδασκόντων και του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή του Γραφείου, μαζί με το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων και το πρόγραμμα των εξωσχολικών αυτών εκδηλώσεων ώστε να εγκριθούν. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατό να

³¹ Η Καλλιτεχνική Επιτροπή, σε υπόμνημα προς τον Δ/ντη του γραφείου του Υπουργείου Παιδείας Γ. Παπανδρέου, πρότεινε την κατάργηση της Υπουργικής Απόφασης υποστηρίζοντας πως ο τρόπος εξέτασης και τα εξεταζόμενα μαθήματα ως προς το περιεχόμενό τους δεν συμφωνούν με όσα προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις που ισχύουν για την χορήγηση τίτλων σπουδών από τα ωδεία ή τις μουσικές σχολές.

³² ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 28

³³ Ο. π.

³⁴ ΦΕΚ 330 τ. Β' /14-5-96

ζητηθεί και μία επιπλέον εξωσχολική εκδήλωση μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του Συλλόγου των διδασκόντων και σύμφωνη γνώμη του Προϊσταμένου της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή του Γραφείου.

2.2 ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Κάνοντας μια σχολαστικότερη εξέταση των άρθρων του ιδρυτικού νόμου των Μουσικών Σχολείων και των διατάξεων που καθορίζουν την λειτουργία αυτών, εμφανίζονται προβλήματα και παραλήψεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα μουσικά σχολεία καλούνται να λειτουργήσουν. Για παράδειγμα, ενώ ο ιδρυτικός νόμος προβλέπει ότι σε περίπτωση έλλειψης δημοσίων εκπαιδευτικών η διδασκαλία των μαθημάτων μουσικής και η άσκηση στα εργαστήρια ανατίθεται, με απόφαση του οικείου Νομάρχη και ύστερα από εισήγηση της Καλλιτεχνικής Επιτροπής και πρόταση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, σε ιδιώτες που έχουν εξειδίκευση στους τομείς αυτούς, δεν ορίζει τον τρόπο με τον οποίο αξιολογείται αυτή η εξειδίκευση. Ουσιαστικά προσλαμβάνονται έκτακτοι συνεργάτες, Έλληνες ή αλλοδαποί εμπειροτέχνες, για να καλυφθούν οι ανάγκες του κάθε σχολείου χωρίς να υπάρχει μια ουσιαστική αξιολόγηση ή πιστοποίηση της επαγγελματικής, καλλιτεχνικής και κυρίως παιδαγωγικής τους κατάρτισης. Αυτό έχει ως επακόλουθο, να διεξάγονται προβληματικά και οι διαγωνισμοί εκπαιδευτικών για μόνιμο διορισμό στα Μουσικά Σχολεία, αφού μπορούν σε αυτούς να συμμετάσχουν κάτοχοι πτυχίων Αρμονίας και Ωδικής. Έτσι απόφοιτοι ενός ωδείου χωρίς άλλη πανεπιστημιακή, θεωρητική ή παιδαγωγική επάρκεια, αφού περάσουν κάποιες εξετάσεις, μπορούν να διοριστούν στην δημόσια εκπαίδευση.³⁵

Ένα επιπλέον σημείο στο οποίο μπορούμε να σταθούμε και να διακρίνουμε ελλείψεις στη νομοθεσία, είναι αυτό που αφορά τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η επιλογή και τοποθέτηση των Διευθυντών και Υποδιευθυντών στα Μουσικά Σχολεία. Το άρθρο 7 του ιδρυτικού νόμου των Μουσικών Σχολείων 1824/1988, αναφέρει ότι για την επιλογή Διευθυντών και Υποδιευθυντών προβλέπεται η εφαρμογή των κείμενων διατάξεων που αφορούν τους Διευθυντές

³⁵ Το συγκεκριμένο ζήτημα απασχολεί πολλές συζητήσεις για την λειτουργία των μουσικών σχολείων, βλ. ΣΟΥΦΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, *Η επιλογή εκπαιδευτικών μουσικής στα Μουσικά Σχολεία, στα Πρακτικά συνεδρίου Πανελληνίας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων στη Ξάνθη, Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007.

και Υποδιευθυντές σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καταρτίζεται ξεχωριστός αξιολογικός πίνακας, στον οποίο εντάσσονται εκπαιδευτικοί που έχουν τα γενικά προσόντα κατά τις ισχύουσες διατάξεις αλλά και τα ειδικά προσόντα σε σχέση με το άρθρο 5 του ιδρυτικού νόμου.³⁶ Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την νομοθεσία επιδεικνύεται ιδιαίτερη νομοθετική μέριμνα για τα ιδιαίτερος αυξημένα προσόντα των καθηγητών γενικής παιδείας σχετικά με τις γνώσεις, την κουλτούρα, την μονιμότητα και τον χρόνο προϋπηρεσίας τους. Ωστόσο δεν παρουσιάζεται μία αντίστοιχη νομοθετική μέριμνα για τα προσόντα όσων διδάσκουν μαθήματα μουσικής παιδείας, παρά τον καλλιτεχνικό χαρακτήρα των συγκεκριμένων σχολείων.

Εξετάζοντας πιο προσεκτικά τον ιδρυτικό νόμο των Μουσικών Σχολείων και εστιάζοντας στην λειτουργία του πρώτου Μουσικού Σχολείου στην Παλλήνη Αττικής, εντοπίζουμε μία ακόμη αντίφαση μεταξύ νομοθεσίας και πράξης. Το πρώτο Μουσικό Γυμνάσιο ξεκινά σύμφωνα με το νόμο 1824/1988 την λειτουργία του πειραματικά, έχοντας σκοπό, όπως προαναφέρθηκε την «προετοιμασία και την κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της μουσικής χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία».³⁷ Αν λάβουμε υπόψη μας ότι κάθε χρόνο μετά το 1988 ιδρύονταν ένα και δύο και αργότερα τρία και τέσσερα Μουσικά Γυμνάσια στη χώρα μας γεννιέται το ερώτημα αν και κατά πόσον πειραματικά λειτούργησε το πρώτο Μουσικό Γυμνάσιο, από τη στιγμή που ξεκινούν την λειτουργία τους και άλλα Μουσικά Σχολεία, πριν δούμε αν το πρώτο σχολείο πέτυχε τελικά κάποιους από τους αρχικούς του στόχους. Ο σκοπός για τον οποίο σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο ιδρύθηκαν και λειτουργούν, επιτυγχάνεται; Αν ναι, σε ποιο βαθμό;

Η Π. Κυριαζικίδου υποστηρίζει πως ο σκοπός αυτός του ιδρυτικού νόμου προξενεί σκεπτικισμό.³⁸ Η εξειδίκευση, η οποία χρειάζεται ένας μαθητής ώστε να ακολουθήσει επαγγελματικά την κατεύθυνση της μουσικής είναι δύσκολο να δοθεί σε ένα Μουσικό Σχολείο. Όπως ισχυρίζεται η ίδια «είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί η χρυσή τομή ανάμεσα στη γενική παιδεία και την εξειδίκευση».³⁹ Για την ίδια η

³⁶ Λέγοντας ειδικά προσόντα εννοούμε τα προσόντα που διαθέτουν οι καθηγητές των μουσικών σχολείων σχετικά με τις τέχνες και τη μουσική, ειδικές σπουδές ή αναγνωρισμένο καλλιτεχνικό έργο και δράση.

³⁷ Ν. 1824-ΦΕΚ 296/30-12-1988

³⁸ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 30

³⁹ Ο. π.

ολοκληρωμένη μουσική εκπαίδευση πρέπει να ξεκινά από την ανάπτυξη της αντίληψης, πρωτοβουλίας, κρίσης και ευαισθησίας του μαθητή και ύστερα να προχωρά στα επόμενα στάδια. Το Γυμνάσιο και το Λύκειο μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτό το 'πρώτο βήμα' χωρίς όμως να μπορεί να φθάσει στο στάδιο της εξειδίκευσης για το οποίο κάνει λόγο ο ιδρυτικός νόμος.

Σύμφωνα πάλι με την Π. Κυριαζικίδου ο σχεδιασμός των σχολείων δεν ήταν ορθολογικός ως προς την γεωγραφική τους κατανομή. Ακόμη θεωρεί πως πολλά σχολεία σήμερα αντιμετωπίζουν προβλήματα στέγασης, έλλειψης κατάλληλων χώρων και τεχνικού εξοπλισμού λόγω της ποσοτικής επέκτασης του θεσμού σε βάρος της ποιότητας.⁴⁰ Συνεχίζοντας τονίζει πως δεν έγινε ο απαραίτητος προγραμματισμός και η μελέτη ως προς το ποια όργανα πρέπει να πλαισιώσουν ένα σχολικό συγκρότημα. Έτσι πολλές φορές παρατηρούνται ελλείψεις κάποιων οργάνων και πληθώρα κάποιων άλλων. Λόγω αυτών των προβλημάτων υλικοτεχνικής υποδομής, για τα οποία το θεσμικό πλαίσιο αδυνατεί να προτείνει λύσεις, σε πολλά σχολεία δεν είναι εύκολο να δημιουργηθούν ολιγομελή τμήματα όπως έχει προταθεί για κάποια μουσικά μαθήματα όπως για παράδειγμα η αρμονία και το *dictee*.⁴¹

Ένα επιπλέον θέμα το οποίο δεν έχει αποσαφηνιστεί από το νομοθετικό πλαίσιο, είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη ύλη σε βασικά γνωστικά αντικείμενα, όπως τα μουσικά μαθήματα. Ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 2 του Ν 1566/85 πρέπει να χορηγούνται διδακτικά βιβλία σε μαθητές και εκπαιδευτικούς, κάτι τέτοιο δεν γίνεται σε μαθήματα όπως η θεωρία ευρωπαϊκής και παραδοσιακής μουσικής, η αρμονία, αλλά και σε πολλά άλλα, με αποτέλεσμα να είναι στην κρίση του εκάστοτε καθηγητή ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσει και ποια ύλη θα καλύψει.⁴² Άμεση συνέπεια αυτού του προβλήματος είναι μαθητές της

⁴⁰ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 29

⁴¹ Η Π. Κυριαζικίδου στο βιβλίο «*Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*», εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 32 αναφέρει ότι στη συνεδρίαση της καλλιτεχνικής επιτροπής που έγινε στις 26-8-94 προτάθηκε τα μαθήματα της αρμονίας και της γραφής καθ' υπαγόρευση (*dictee*) να γίνονται σε ομάδες 4-5 ατόμων ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή μάθηση.

⁴² Στο θέμα αυτό αναφέρεται ως πρόεδρος του 15μελούς συμβουλίου μαθητών του Μουσικού Σχολείου Ιλίου, ο Νικόλας Αναστασίου στο συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων στη Ξάνθη το 2007. Με την ιδιότητα του μαθητή θέτει το ζήτημα της αποκόμισης διαφορετικών γνώσεων των μαθητών που αποφοιτούν από διαφορετικά σχολεία, λόγω της μη ύπαρξης βιβλίων και συγκεκριμένης ύλης. Βλ. Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελλήνιας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 101

ίδιας τάξης να βρίσκονται σε πολύ διαφορετικό επίπεδο, αλλά και να μην μπορούν να καθοριστούν σαφή κοινά για όλους κριτήρια αξιολόγησης των μαθητών σε αυτά τα μαθήματα. Αποτέλεσμα αυτού μπορεί να είναι και η λανθασμένη απομάκρυνση ενός μαθητή από το σχολείο, αφού σύμφωνα με το νόμο όποιος μαθητής υστερεί σε παραπάνω από δύο μουσικά μαθήματα απομακρύνεται από το Μουσικό Σχολείο.⁴³

⁴³ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 33

3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

3.1 ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου ξεκίνησε τη λειτουργία του το έτος 1997.⁴⁴ Το πρώτο Γραφείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αιτωλοακαρνανίας σε επιστολή προς την Δημοτική Επιτροπή Παιδείας του δήμου Αγρινίου αναφέρει χαρακτηριστικά ότι : *«η λειτουργία του μουσικού γυμνασίου στην πόλη μας αποσκοπεί μέσα από την πολύμορφη δραστηριότητα, την οποία παρέχει μάλιστα δωρεάν, να προσφέρει και καλλιεργήσει στους μαθητές και μαθήτριες την ‘μουσική αγωγή’ που βλέπει την τέχνη σαν ένα από τα μεγαλύτερα αγαθά του πολιτισμού μας και να προετοιμάσει με την παροχή υψηλού επιπέδου γνώσεων τους αυριανούς (εφ’ όσον το επιθυμούν) υποψήφιους ανωτέρων και ανωτάτων μουσικών σχολών και ωδείων»*.

Στην ίδια επιστολή ορίζονται τα μαθήματα που θα διδάσκονται στο Μουσικό Γυμνάσιο, το ημερήσιο ωρολόγιό του πρόγραμμα και κάποια άλλα λειτουργικά ζητήματα, όπως η μεταφορά των μαθητών, ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται η αξιολόγησή τους και οι απουσίες που δικαιούνται κάθε μαθητής σε κάθε σχολική χρονιά. Στην ουσία δεν παρατηρούμε κάποια ουσιαστική διαφορά στην λειτουργία του σχολείου σχετικά με αυτή που ορίζει το θεσμικό πλαίσιο για όλα τα Μουσικά Σχολεία.

Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου ξεκινά την λειτουργία του με ένα τμήμα 22 μαθητών πρώτης τάξης Γυμνασίου και ‘φιλοξενείται’ μέσα στο σχολικό συγκρότημα του 4^{ου} Γυμνασίου Αγρινίου. Ο χώρος αυτός στέγασης του σχολείου προτάθηκε από το Α΄ Γραφείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αιτωλοακαρνανίας.⁴⁵ Στην αρχή το σχολείο ήταν άγνωστο, για αυτό και ο αριθμός εισαγωγής των μαθητών ήταν πολύ μικρός. Ξεκινώντας την λειτουργία του το σχολείο αρχίζει να γίνεται πιο γνωστό και ο αριθμός των παιδιών που επιλέγουν το συγκεκριμένο σχολείο σταδιακά αυξάνεται. Ύστερα από την πρώτη πενταετία το σχολείο είχε εκατόν-ογδόντα μαθητές και σήμερα έχουν φθάσει στους διακόσιους-ογδόντα.

⁴⁴ ΦΕΚ ΙΔΡΥΣΗΣ 797 Τ.Β’/30-08-96

⁴⁵ Επιστολή προς τη δημοτική επιτροπή παιδείας δήμου Αγρινίου στις 16-05-1997

Την πρώτη χρονιά το σχολείο δεν είχε Διευθυντή. Την θέση αυτή ανέλαβε το δεύτερο έτος λειτουργίας του σχολείου ο κ. Ιωάννης Νερατζής, ο οποίος ήταν φιλόλογος.⁴⁶ Ο κ. Νερατζής έμεινε μερικούς μήνες σε αυτή την θέση και την επόμενη χρονιά Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου γίνεται ο κ. Κώστας Κονταξής, ο οποίος είναι και αυτός φιλόλογος. Το σχολείο ξεκίνησε χωρίς να έχει κανέναν μόνιμο, παρά μόνο αποσπασμένους καθηγητές. Από την δεύτερη χρονιά άρχισαν να διορίζονται κάποιοι φιλόλογοι, οι οποίοι κάλυπταν ουσιαστικά και τις πιο πολλές ώρες. Παράλληλα ήρθαν και κάποιοι αποσπασμένοι μουσικοί, από τους οποίους μερικοί μονιμοποιήθηκαν μέσα στα επόμενα χρόνια. Όπως είναι λογικό οι μόνιμες θέσεις αυξήθηκαν παράλληλα με την αύξηση των μαθητών του σχολείου.

Ο κ. Κώστας Κονταξής έμεινε στη θέση του Διευθυντή του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου για δύο χρόνια. Στη συνέχεια το σχολείο έμεινε ένα χρονικό διάστημα χωρίς Διευθυντή και για την ομαλή λειτουργία του ορίστηκε αναπληρώτρια Διευθύντρια η κ. Νταή Μαριάννα. Κριτήριο για την επιλογή αυτή ήταν τα χρόνια προϋπηρεσίας που είχε συγκεντρώσει κάποιος στο συγκεκριμένο σχολείο.⁴⁷ Το έτος 2002 έγινε ξανά πρόσληψη Διευθυντή και την θέση πήρε η κ. Μαμασούλα Μαρία, η οποία κατέχει αυτή τη θέση μέχρι σήμερα. Αξιοσημείωτη παρατήρηση είναι ότι τόσο η κ. Νταή όσο και η κ. Μαμασούλα είναι φιλόλογοι. Όσοι λοιπόν βρέθηκαν στη θέση του Διευθυντή στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου είναι φιλόλογοι.

Όπως μας πληροφορεί η κ. Μαμασούλα Μαρία οι Διευθυντές των Μουσικών επιλέγονται με την ίδια διαδικασία με την οποία επιλέγονται οι Διευθυντές όλων των σχολείων.⁴⁸ Όσοι ζητούν τη θέση του Διευθυντή του Μουσικού Σχολείου απευθύνονται στην Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία εξετάζοντας τα προσόντα του κάθε υποψηφίου φτιάχνει μια λίστα σχετικά με την σειρά που η ίδια αξιολογεί τον καθένα. Η διαδικασία ουσιαστικά ακολουθείται ακριβώς με τον τρόπο που ορίζει το θεσμικό πλαίσιο. Αναρτάται λοιπόν ένας πίνακας για κάθε Μουσικό Σχολείο και από αυτόν επιλέγονται οι Διευθυντές. Αυτή η διαδικασία ακολουθήθηκε για όλους τους Διευθυντές του Μουσικού Σχολείου

⁴⁶ Όπως μας πληροφορεί η τωρινή διευθύντρια του σχολείου κ. Μαμασούλα Μαρία ο κ. Νερατζής πλέον είναι σχολικός σύμβουλος.

⁴⁷ Όπως μας πληροφορεί η κ. Μαμασούλα Μαρία η κ. Νταή ήταν δεύτερη στη σειρά προϋπηρεσίας αλλά ο κ. Κολοβός που ήταν πρώτος δεν δέχθηκε να αναλάβει τα καθήκοντα του αναπληρωτή διευθυντή.

⁴⁸ Οι πληροφορίες πάρθηκαν μέσα από την συνέντευξη που έγινε με την κ. Μαμασούλα στις 29/1/08.

Αγρινίου. Η μοναδική περίπτωση που διαφοροποιεί την κατάσταση είναι αυτή της κ. Νταή, η οποία ήταν αναπληρώτρια Διευθύντρια λόγω της αποχώρησης από την Διεύθυνση του σχολείου του κ. Κονταξή.

Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως για να μπορεί κάποιος να γίνει Διευθυντής στα Μουσικά Σχολεία πρέπει να είναι σε θέση να επιδείξει ότι έχει μια σχέση με την μουσική, χωρίς να έχουν όμως οριστεί συγκεκριμένα κριτήρια για τον τρόπο που μπορεί αυτό να αποδειχθεί και να αξιολογηθεί. Έτσι η διαδικασία επιλογής των Διευθυντών, όπως έχει αναφερθεί, δεν είναι το ίδιο αξιοκρατική σχετικά με την επιλογή Διευθυντών μεταξύ των καθηγητών γενικής παιδείας και αυτών της μουσικής. Δικαιολογημένα λοιπόν το σχολείο δεν είχε κανέναν Διευθυντή με ιδιότητα καθηγητού μουσικής παιδείας.

Από την αρχή λειτουργίας του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, ο αριθμός των μαθητών που δέχεται κάθε σχολική χρονιά είναι καθορισμένος και είναι άμεσα εξαρτώμενος με τη γενικότερη υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου. Αυτός είναι και ο λόγος που την πρώτη χρονιά ο αριθμός των μαθητών ήταν πολύ μικρός. Για να μπορέσει κάποιο παιδί να εγγραφεί στο Μουσικό Σχολείο πρέπει να περάσει από διαγωνισμό, όπως ορίζει η νομοθεσία.⁴⁹ Τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου, ο διαγωνισμός αυτός γινόταν ύστερα από τις εξετάσεις της έκτης τάξης του δημοτικού σχολείου και η ακριβής τους περίοδος οριζόταν από το Υπουργείο. Ο συγκεκριμένος διαγωνισμός δεν μπορεί να επαναληφθεί πέρα από τις καθορισθείσες ημερομηνίες. Δεν μπορεί δηλ. για κανένα λόγο να διαγωνιστεί ένας ενδιαφερόμενος μαθητής μια διαφορετική ημερομηνία από τη στιγμή που δεν εξετάστηκε στην κανονική περίοδο που έχει οριστεί. Η Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα, χαρακτηριστικά λέει ότι «δεν είναι όπως οι πανελλαδικές που αν υπάρχει λόγος απουσίας, όπως ασθένεια, για κάποιο μαθητή ορίζεται άλλη ημερομηνία. Είναι πολύ αυστηρές αυτές οι εξετάσεις».⁵⁰

⁴⁹ Υπουργική απόφαση Γ2/1950/27-03-1996

⁵⁰Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

3.2 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου, όπως προαναφέρθηκε, ξεκίνησε τη λειτουργία του μέσα στο χώρο του 4^{ου} Γυμνασίου Αγρινίου. Την πρώτη χρονιά το υπουργείο παιδείας έστειλε κάποια μουσικά όργανα ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες του σχολείου. Όπως μας ενημέρωσε η κ. Μαμασούλα αυτή ήταν η μοναδική φορά που το υπουργείο έστειλε όργανα στο σχολείο. Μπορεί οι ανάγκες του πρώτου χρόνου να καλύφθηκαν όμως τα όργανα αυτά στην συνέχεια δεν επαρκούσαν για το σχολείο το οποίο χρόνο με το χρόνο μεγάλωνε.⁵¹

Επειδή το πρόγραμμα των Μουσικών Σχολείων περιλαμβάνει και ατομικά μαθήματα, παρουσιάστηκε μεγάλο πρόβλημα εύρεσης αιθουσών. Αναγκαστικά τα μαθήματα γινόταν σε διαφορετικούς χώρους κάθε φορά, ανάλογα με το ποια αίθουσα θα ήταν άδεια. Στην πράξη όποιο τμήμα είχε κενό ή γυμναστική, παραχωρούσε την αίθουσα που έκανε μάθημα ώστε να γίνουν τα μαθήματα του μουσικού σχολείου.⁵² Η λειτουργία του σχολείου όπως είναι αναμενόμενο παρουσίαζε αρκετά προβλήματα τα πρώτα χρόνια που τα δύο σχολεία συστεγαζόταν.

Ψάχνοντας υλικό του τοπικού τύπου που σχετίζεται με το Μουσικό Σχολείου Αγρινίου μπορούμε να εντοπίσουμε αναφορές στα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει το καινούριο σχολείο. Στην εφημερίδα 'Εβδομάδα' στις 2-02-1998, υπάρχει μια επιστολή αναγνώστριας που αναφέρεται στο υλικοτεχνικό πρόβλημα και στην έλλειψη καθηγητών που αν και δεν υπάρχουν στοιχεία για το ποια είναι η αναγνώστρια και το κατά πόσο έγκυρη είναι η εικόνα που η ίδια παρουσιάζει για το σχολείο, εμφανίζεται η ύπαρξη σημαντικών λειτουργικών προβλημάτων.⁵³

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αυξάνονται, όσο το σχολείο χρόνο με τον χρόνο μεγάλωνε, στο τρίτο έτος λειτουργίας του άλλαξε ο χώρος στέγασής του. Το σχολείο μεταφέρθηκε σε διπλανό κτίριο το οποίο τότε είχε ολοκληρωθεί και είχε πάρα πολλές αίθουσες, όπως μας ενημέρωσε η κ. Μαμασούλα. Το αρνητικό στοιχείο του καινούργιου χώρου ήταν ότι το σχολείο δεν είχε κατασκευαστεί για να στεγάσει ειδικά το Μουσικό Σχολείο και αυτό είχε

⁵¹ Ο. π.

⁵² Ο. π.

⁵³ Εφ. «Εβδομάδα», Δευτέρα 2 Φεβρουαρίου 1998

ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν οι κατάλληλοι χώροι για να καλυφθούν όλες οι σημερινές του ανάγκες.

Από την πρώτη χρονιά που ιδρύθηκε το Μουσικό Σχολείο στα χαρτιά και λόγω της ιδιαιτερότητάς του απέναντι στα άλλα σχολεία, υπήρξε επιτακτική η ανάγκη για την δημιουργία κτιρίου αποκλειστικά για τη στέγαση του Μουσικού Σχολείου. Η κ. Μαμασούλα μας πληροφορεί ότι ο δήμος Αγρινίου είδε το συγκεκριμένο θέμα θετικά από την αρχή και δώρισε το οικόπεδο στο οποίο στεγάζεται σήμερα το σχολείο. Αντιπαράθεση δημιουργήθηκε με την πρωτεύουσα του νομού, το Μεσολόγγι, το οποίο διεκδικούσε κι αυτό το Μουσικό Σχολείο, έχοντας ως επιχείρημα ότι το συγκεκριμένο σχολείο πρέπει να γίνει στην πρωτεύουσα του νομού. Το Αγρίνιο έχοντας πολύ μεγαλύτερο πληθυσμό από το Μεσολόγγι, τελικά κέρδισε την ‘μάχη’ ως η μεγαλύτερη πόλη του νομού. Η κ. Μαμασούλα χαρακτηριστικά αναφέρει : *«στην αρχή έγινε μεγάλος αγώνας, γιατί ήθελε και το Μεσολόγγι να πάρει το Μουσικό Σχολείο ως πρωτεύουσα, όμως εδώ θα λειτουργούσε πιο σωστά ως μεγαλύτερη πόλη που είναι το Αγρίνιο σε σχέση με το Μεσολόγγι»*.⁵⁴

Από την στιγμή που αποφασίστηκε σε ποια πόλη θα στεγαστεί το Μουσικό Σχολείο, το θέμα παραπέμφθηκε στη Νομαρχία, η οποία δεν άργησε να ξεκινήσει τις εργασίες για το καινούργιο του κτίριο. Η εφημερίδα ‘Συνείδηση’ αναφέρεται σε αυτό το θέμα στις 5 Απριλίου 2002 και χαρακτηριστικά σε άρθρο της με τίτλο *«Μουσικό Σχολείο Αγρινίου σε πορεία ανάπτυξης»* γράφει ότι : *«με την προένταξη ποσού εννιακοσίων εκατομμυρίων στο Π.Ε.Π. και την μελέτη νέων κτιριακών εγκαταστάσεων, το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου θα αποκτήσει τις κατάλληλα διαμορφωμένες αίθουσες συναυλιών και τις υποδομές που θα το καταστήσουν σημείο αναφοράς για τον πολιτισμό και την πόλη»*.⁵⁵ Το καινούργιο σχολείο ολοκληρώθηκε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, μόλις σε δύομιση χρόνια.⁵⁶ Από τον Σεπτέμβριο του 2006 το σχολείο στεγάζεται στο καινούργιο του κτίριο, στο χώρο που είχε δωρίσει ο δήμος Αγρινίου. Ουσιαστικά λοιπόν, ύστερα από δέκα χρόνια λειτουργίας, το σχολείο μετακόμισε σε χώρο αποκλειστικά σχεδιασμένο για τις απαιτήσεις του. Η εφημερίδα ‘Γεγονός’ παρουσιάζοντας το νέο κτίριο αναγράφει

⁵⁴ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

⁵⁵ Εφ. «Συνείδηση, της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας», Αρ. φύλλου 379, Παρασκευή 5 Απριλίου 2002, σ. 7

⁵⁶ Η κ. Μαμασούλα θεωρεί ότι η γρήγορη κατασκευή του καινούργιου κτιρίου οφείλεται στη καλή συνεργασία με την νομαρχία που δε καθυστέρησε καθόλου το συγκεκριμένο θέμα.

ότι «πρόκειται για ένα πραγματικό κόσμημα, τόσο για το Αγρίνιο όσο και για τη δημόσια εκπαίδευση».⁵⁷

Το καινούργιο κτίριο έχει κτιστεί με όλες τις προδιαγραφές για Μουσικό Σχολείο. Είναι ένα κτίριο 4.462 τ. μ. διώροφο και με υπόγειο. Έχει δεκαπέντε αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσες ξένων γλωσσών, πληροφορικής, μουσικής τεχνολογίας, θεατρικής παιδείας, εικαστικών τεχνών, προβολών, εργαστήριο φυσικών επιστημών, είκοσι-δύο studio ατομικών μουσικών μαθημάτων, τέσσερις αίθουσες μουσικών συνόλων, βιβλιοθήκη, τραπεζαρία, μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων, γραφεία διευθυντή, υποδιευθυντών, καθηγητών και γραμματείας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε σε 4,35 εκατ. ευρώ και φορέας υλοποίησης ήταν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας.⁵⁸ Η Διευθύντρια του σχολείου, σχολιάζοντας το συγκεκριμένο κτίριο, αναφέρει χαρακτηριστικά τα παρακάτω : *«Όπως λέγεται είναι από τα καλύτερα κτήρια στην Ελλάδα. Είναι προσεγμένο πολύ και παρέχει πάρα πολλές δυνατότητες»*.⁵⁹ Η ίδια θεωρεί πως ο προηγούμενος χώρος στέγασης του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου δεν επαρκούσε σε καμία περίπτωση για τις ανάγκες του, από τη στιγμή που χρόνο με το χρόνο το Σχολείο μεγάλωνε. Ο τοπικός τύπος παρουσιάζει το καινούργιο σχολείο ως *«πρότυπο εκπαιδευτήριο υψηλών προδιαγραφών που δύναται να αλλάξει οριστικά την εικόνα που έχουμε για τις υποδομές στην παιδεία»*.⁶⁰ Το καινούργιο κτίριο διευκόλυνε πολύ την λειτουργία του σχολείου, καθώς οι ανάγκες διαρκώς μεγαλώνουν. Σήμερα ακόμη και το καινούργιο κτίριο, όπως μας πληροφορεί η κ. Μαμασούλα, δεν επαρκεί για τις απαιτήσεις του σχολείου.⁶¹

Εκτός όμως από την έλλειψη αιθουσών, το μεγάλο πρόβλημα που παραμένει είναι η έλλειψη μουσικών οργάνων. Όπως προαναφέρθηκε εκτός από την πρώτη χρονιά που στάλθηκαν κάποια όργανα, το υπουργείο παιδείας δεν προχώρησε ξανά σε ανάλογη ενέργεια. Η κ. Μαμασούλα στην τοποθέτησή της για το θέμα των απαιτήσεων του σχολείου για μουσικά όργανα τονίζει : *«Τα μουσικά όργανα δεν επαρκούν με τίποτα. Όσα χρόνια είμαι διευθύντρια δεν έχω παραλάβει καμία φορά από το υπουργείο όργανα. Είμαι έξι χρόνια εδώ και τα παιδιά*

⁵⁷ Εφ. «Γεγονός», τρίτη 13 Ιουνίου 2006

⁵⁸ Οι πληροφορίες πάρθηκαν από άρθρο της εφημερίδας «Γεγονός» της Τρίτης 13 Ιουνίου 2006.

⁵⁹ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

⁶⁰ Εφ. «Γεγονός», τρίτη 13 Ιουνίου 2006

⁶¹ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

*αυξήθηκαν από τα εκατόν-ογδόντα στα διακόσια-ογδόντα. Μόνο από αυτό φαίνεται πόσα παραπάνω όργανα χρειάζονται».*⁶² Η ίδια μας ενημερώνει ότι έχει σταλεί στο υπουργείο επιστολή, με την οποία το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου ζητά περίπου εκατό όργανα και αυτά έπρεπε να είχαν έρθει στο σχολείο το 2006, όμως ακόμη δεν έχουν σταλεί. Υπάρχει βέβαια η αισιοδοξία ότι θα ολοκληρωθεί αυτή η ενέργεια και ότι ο αριθμός των οργάνων που ζητήθηκε θα μπορέσει να καλύψει τις σημερινές ελλείψεις.

Αντισταθμίζοντας τα προβλήματα και τις ελλείψεις του σχολείου με τον όλο και μεγαλύτερο αριθμό εισακτέων μαθητών, εύλογα δημιουργείται η απορία ως προς το γιατί το ίδιο το σχολείο δε ζητά μικρότερο αριθμό μαθητών στην Α΄ Γυμνασίου. Η κ. Μαμασούλα απαντώντας το ερώτημα αυτό μας ενημερώνει ότι ενώ το υπουργείο κάθε τέσσερα χρόνια έπρεπε να στέλνει όργανα στο σχολείο, το οποίο στηρίζεται σε αυτή τη δέσμευση κάθε φορά που επιλέγεται ο αριθμός εισακτέων, δεν πραγματοποιείται ποτέ αυτή η υπόσχεση δημιουργώντας έτσι πολλά προβλήματα. Η ίδια βέβαια μας ενημερώνει ότι κάθε φορά που αποφασίζεται ο αριθμός των μαθητών που θα ζητηθεί, το σχολείο δεν στηρίζεται μόνο στις υποσχέσεις του υπουργείου, αλλά προσπαθεί και μέχρι σήμερα έχει καταφέρει να καλύψει τις ανάγκες του βασιζόμενο σε προσωπικές πρωτοβουλίες είτε των εκπαιδευτικών, είτε στελεχών του δήμου της πόλης.

Έτσι για την ομαλή λειτουργία του σχολείου η παραπάνω ανάγκη για μουσικά όργανα αντιμετωπίστηκε ποικιλοτρόπως. Το σχολείο δεν έμεινε στα όργανα που στάλθηκαν την πρώτη χρονιά αλλά αγοράστηκαν κι άλλα με χρηματοδότηση της Σχολικής Επιτροπής. Ένας αριθμός οργάνων αποκτήθηκε από δωρεές ιδιωτών καθώς και του Νομάρχη. Σημαντική είναι η βοήθεια της Φιλαρμονικής του Δήμου Αγρινίου που κάλυψε ουσιαστικά την μεγάλη έλλειψη των πνευστών. Επειδή πολλά μέλη της φιλαρμονικής είναι μαθητές του μουσικού σχολείου, καθώς και ο μαέστρος της κ. Βασίλης Κονίδας είναι και καθηγητής του σχολείου, έχει αναπτυχθεί άτυπα μια πολύ σημαντική συνεργασία μεταξύ του Μουσικού Σχολείου και της Φιλαρμονικής του Δήμου. Έτσι, κάθε μαθητής που είναι και μέλος της Φιλαρμονικής, φέρνει στο σχολείο, όταν χρειάζεται, το όργανο που χρησιμοποιεί στην φιλαρμονική.⁶³ Τέλος δύο πιάνο αγοράστηκαν από τα έσοδα της διοργάνωσης μιας χοροεσπερίδας του σχολείου, που διοργανώθηκε με

⁶² Ο. π.

⁶³ Ο. π.

σκοπό να μαζευτούν χρήματα για την αγορά μουσικών οργάνων, ένα πιάνο δώρισε ο Νομάρχης, ενώ κάποια έγχορδα και ντραμς αγοράστηκαν από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων.

3.3 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

3.3.1 ΜΑΘΗΤΕΣ

Ο αριθμός των μαθητών με την πάροδο των χρόνων αυξάνεται στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου και φέτος το σχολείο αριθμεί διακόσιους-εβδομήντα-επτά μαθητές. Πιο συγκεκριμένα το Γυμνάσιο έχει εκατόν-ενενήντα-εννέα μαθητές και το Λύκειο εβδομήντα-οκτώ. Η μεγάλη διαφορά που παρουσιάζεται στον αριθμό των μαθητών μεταξύ Γυμνασίου και Λυκείου, οφείλεται στο ότι δεν μένουν όλοι οι μαθητές που εισάγονται στην πρώτη Γυμνασίου, μέχρι την τρίτη Λυκείου.

Οι λόγοι για τους οποίους παρουσιάζεται αυτή η απώλεια μαθητών μπορεί να είναι πολλοί. Αρχικά σύμφωνα με την υπουργική απόφαση Γ2/3850, οι μαθητές που δεν προάγονται στην επόμενη σχολική χρονιά δεν επαναλαμβάνουν την τάξη στο Μουσικό Σχολείο, αλλά συνεχίζουν σε σχολείο γενικής εκπαίδευσης.⁶⁴ Ένας αριθμός λοιπόν μαθητών, βάση αυτής της νομοθετικής ρύθμισης, αναγκαστικά αποχωρεί από το σχολείο. Εκτός όμως της αναγκαστικής αποχώρησης υπάρχει το δικαίωμα για όποιον μαθητή επιθυμεί να αλλάξει σχολείο να μην υποχρεώνεται να παραμείνει σε όλες τις τάξεις στο Μουσικό Σχολείο. Παρατηρείται λοιπόν, ένας μεγάλος αριθμός μαθητών, τελειώνοντας την τρίτη Γυμνασίου, να αποχωρεί από το σχολείο επιλέγοντας ένα Λύκειο γενικής εκπαίδευσης. Η Διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου, κ. Μαμασούλα Μαρία, σχολιάζοντας το γεγονός αυτό παρουσιάζει δύο διαφορετικές κατηγορίες μαθητών που επιλέγουν να μη συνεχίσουν στο Μουσικό Λύκειο. Η πρώτη αποτελείται από σχετικά 'αδύνατους' μαθητές, οι οποίοι λόγω της μεγάλης δυσκολίας του προγράμματος του Μουσικού Σχολείου και των περισσότερων απαιτήσεων του σε σχέση με τα Λύκεια γενικής εκπαίδευσης, αποτρέπονται από το να συνεχίσουν στο συγκεκριμένο σχολείο. Στη δεύτερη κατηγορία υπάρχουν 'καλοί' μαθητές, που δεν ενδιαφέρονται για περαιτέρω μουσικές σπουδές, αλλά επιθυμούν να επικεντρωθούν στα μαθήματα γενικής παιδείας και να συγκεντρώσουν αρκετά υψηλή βαθμολογία για να επιτύχουν την εισαγωγή τους σε

⁶⁴ ΦΕΚ 658 Β/1-7-1998

ένα τριτοβάθμιο ίδρυμα με υψηλή βάση. Επειδή όμως, λόγω της υποχρεωτικής παρακολούθησης των μουσικών μαθημάτων ο χρόνος για διάβασμα στο σπίτι είναι λιγότερος σε σχέση με τα παιδιά των άλλων σχολείων, οι μαθητές αυτοί αποχωρούν από το Μουσικό Σχολείο.⁶⁵

Για να εγγραφεί κάποιος μαθητής στο Μουσικό Σχολείο πρέπει να ακολουθήσει την διαδικασία που ορίζει η τροποποιημένη Γ2/1950/27-3-96 υπουργική απόφαση, όπως έχει αναλυθεί σε προηγούμενο μέρος της παρούσας εργασίας. Θέλοντας να δούμε πως εφαρμόζεται στην πράξη αυτή η επιλογή των μαθητών σήμερα, παρατηρήσαμε ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη ύλη που θα εξεταστεί ο κάθε υποψήφιος, ούτε είναι απαραίτητες κάποιες μουσικές γνώσεις. Ουσιαστικά οι εξεταστές προσπαθούν να καταλάβουν με διάφορες ασκήσεις, αν και κατά πόσο υπάρχει κλίση και αντίληψη του παιδιού σχετικά με την μουσική. Βασικό στοιχείο που πρέπει το παιδί να έχει είναι η αντίληψη του ρυθμού. Αν κάποιο παιδί μπορεί και θέλει να εξεταστεί σε κάποιο μουσικό όργανο του δίνεται το δικαίωμα. Δεν πρόκειται όμως για μια υποχρεωτική εξέταση για όλους.

Για τους μαθητές που εισάγονται στο Μουσικό Γυμνάσιο Αγρινίου, όπως μας πληροφορεί η Διευθύντρια κ. Μαμασούλα, πάντα γίνεται και μια εξέταση η οποία δεν είναι υποχρεωτική, αλλά είναι στην κρίση του σχολείου και των εξεταστών αν θα γίνει. Ζητείται από τα παιδιά να απαντήσουν γραπτά σε ερωτήσεις που έχουν σχέση με την μουσική, όπως για παράδειγμα γιατί θέλουν να φοιτήσουν στο Μουσικό Σχολείο ή πιο όργανο τους αρέσει, με σκοπό να αξιολογηθεί και ο τρόπος έκφρασής τους. Τα παιδιά βαθμολογούνται από όλους τους εξεταστές και ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει ο νόμος για την επιλογή τους στο Μουσικό Σχολείο.

Ο αριθμός των μαθητών που θα εισαχθούν κάθε χρονιά σε κάθε Μουσικό Σχολείο είναι συγκεκριμένος και εξαρτάται, όπως έχει προαναφερθεί, από την υλικοτεχνική υποδομή κάθε σχολείου. Η Διευθύντρια του σχολείου μας ενημερώνει ότι κάθε χρονιά, πριν τις διακοπές του Πάσχα, στέλνει στο γραφείο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των αριθμό των μαθητών που η ίδια κρίνει ότι μπορούν να φοιτήσουν στο σχολείο την επόμενη χρονιά. Για την χρονιά 2007-2008 το σχολείο ανακοίνωσε ότι μπορούν να φοιτήσουν ογδόντα νέοι μαθητές. Ο

⁶⁵ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

αριθμός αυτός είναι ο μεγαλύτερος που έχει ζητήσει έως τώρα το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου.⁶⁶

Οι απόφοιτοι του Μουσικού Σχολείου παίρνουν ένα απολυτήριο ίδιο με αυτό που δίνεται σε όλα τα σχολεία της χώρας. Μαζί με αυτό τους χορηγείται και ένα πιστοποιητικό μουσικών σπουδών, όπως έχουμε ήδη αναφέρει. Στην πράξη δεν κατοχυρώνουν κάποιο επιπλέον προσόν σε σχέση με τους αποφοίτους των άλλων σχολείων. Η Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου μας ενημερώνει ότι το θέμα του τίτλου σπουδών απασχολεί την Καλλιτεχνική Επιτροπή από την ίδρυση του πρώτου Μουσικού Σχολείου της χώρας, χωρίς όμως να έχει οριστικά παρθεί μια απόφαση. Η ίδια θεωρεί ότι οι απόφοιτοι των Μουσικών Σχολείων θα έπρεπε να είχαν μια επιπλέον μοριοδότηση για την εισαγωγή στις μουσικές σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ότι το θέμα αυτό έχει καθυστερήσει πολύ να διευθετηθεί, αν αναλογιστούμε ότι τα Μουσικά Σχολεία έκλεισαν τα είκοσι χρόνια λειτουργίας.⁶⁷

3.3.2 ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Παράλληλα με την αύξηση των μαθητών, αυξάνεται όπως είναι λογικό και ο αριθμός των εκπαιδευτικών που απασχολούνται στο σχολείο. Για την τρέχουσα χρονιά (2007-2008) το σχολείο έχει σαράντα οκτώ μόνιμους, οκτώ αναπληρωτές και πενήντα ωρομίσθιους καθηγητές.⁶⁸ Από τους μόνιμους εκπαιδευτικούς οι οκτώ έχουν την ιδιότητα του μουσικού. Παρατηρώντας το εκπαιδευτικό προσωπικό κάθε χρονιάς λειτουργίας του Μουσικού Σχολείου, αξίζει να σημειωθεί η μεγάλη μείωση που παρατηρείται στον αριθμό των αναπληρωτών καθηγητών τα δύο τελευταία χρόνια. Η διαφορά εύκολα φαίνεται αν λάβουμε υπόψη μας ότι το σχολείο τη χρονιά 2005-2006 απασχολούσε τριάντα αναπληρωτές, ενώ την επόμενη χρονιά 2006-2007 ο αριθμός των αναπληρωτών μειώθηκε στους επτά. Τα δύο τελευταία χρόνια οι αναπληρωτές στέλνονται κατευθείαν από το Υπουργείο και όχι από τη Διεύθυνση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή την Περιφέρεια, όπως γινόταν τα προηγούμενα χρόνια. Η αλλαγή αυτή στην πρόσληψη αναπληρωτών καθηγητών πιθανώς να οφείλεται σε οικονομικούς λόγους.

⁶⁶ Οι πληροφορίες πάρθηκαν μέσα από την συνέντευξη που έγινε με την κ. Μαμασούλα στις 29/1/08.

⁶⁷ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

⁶⁸ Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε μέχρι της 8-01-2008

Παρότι ο αριθμός του εκπαιδευτικού προσωπικού του σχολείου φαίνεται επαρκής, υπάρχει έλλειψη σε καθηγητές ειδικά για τα μαθήματα της μουσικής παιδείας. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι κάποια μαθήματα ατομικά γίνονται σε ομάδες δύο και τριών μαθητών. Σημαντικό παράγοντα στη δυσκολία πραγματοποίησης ατομικών μαθημάτων αποτελεί και η έλλειψη οργάνων, καθώς και αιθουσών, όσο αντιφατικό και αν είναι αυτό με το μέγεθος του σχολείου. Έλλειψη καθηγητών παρατηρείται και σε μαθήματα γενικής παιδείας, όμως σύμφωνα με την Διευθύντρια είναι σχετικά μικρή και λόγω του ότι είναι γνωστή από την αρχή της σχολικής χρονιάς αντιμετωπίζεται.

Το βασικό όμως πρόβλημα των Μουσικών Σχολείων στο σύνολό τους και κατ' επέκταση και του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, είναι η αργοπορία πρόσληψης των αναπληρωτών και ωρομισθίων καθηγητών. Ίσως αυτό το θέμα αποτελεί και μια από τις σημαντικότερες ελλείψεις του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας των Μουσικών Σχολείων. Το θέμα των πόσων αναπληρωτών και πότε αυτοί θα σταλούν σε κάθε σχολείο είναι στην κρίση του Υπουργείου και τα προβλήματα που δημιουργούνται κάθε χρονιά από την καθυστέρηση αποστολής τους στα σχολεία είναι πολλά.⁶⁹ Η κ. Μαμασούλα τοποθετούμενη στο θέμα αναφέρει : *«Αυτό που διαμαρτύρονται όλα τα σχολεία και οι σύλλογοι των γονέων είναι ότι πρέπει από την αρχή της σχολικής χρονιάς να υπάρχουν οι καθηγητές και να ξεκινά κανονικά η δουλειά. Από αυτό επηρεάζεται πάρα πολύ η λειτουργία του σχολείου. Πρώτα πρώτα δεν μπορεί να γίνει πρόγραμμα από την στιγμή που δεν ξέρουμε πόσοι μουσικοί θα έρθουνε και αυτό επηρεάζει και τα μαθήματα γενικής παιδείας. Δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο για το πότε πρέπει να έρχονται οι αναπληρωτές και οι ωρομισθιοί. Συνήθως καθυστερούν πολύ»*.⁷⁰

Ψάχνοντας τις ημερομηνίες που στέλνονται στο σχολείο κάθε χρονιά οι αναπληρωτές καθηγητές, εύκολα μπορούμε να αντιληφθούμε τα παραπάνω προβλήματα που παρουσιάζει η Διευθύντρια του σχολείου. Την τρέχουσα χρονιά 2007-2008 η πρώτη αποστολή αναπληρωτών και ωρομισθίων ήταν στις 16

⁶⁹ Αναφορά για το συγκεκριμένο θέμα και για τα προβλήματα που δημιουργεί βρίσκουμε στην παρέμβαση στο συνέδριο της Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων των Μουσικών σχολείων που έγινε στην Ξάνθη, του διευθυντή του μουσικού σχολείου Κομοτηνής, Λαζίδη Δημήτρη. Από την παρέμβαση αυτή αποδεικνύεται το γεγονός ότι το συγκεκριμένο ζήτημα αφορά όλα τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα και δεν είναι μεμονωμένο πρόβλημα του μουσικού σχολείου Αγρινίου.

⁷⁰ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

Οκτωβρίου στο σχολείο. Πρόκειται για μια από τις καλύτερες ημερομηνίες προσέλευσης των καθηγητών, σε αντίθεση με την περσινή (2006-2007) που η πρώτη αποστολή καθηγητών ήταν στις 30 Νοεμβρίου, η δεύτερη στις 30 Ιανουαρίου και η τρίτη το Μάρτιο. Αν λάβουμε υπόψη ότι τα μαθήματα την συγκεκριμένη χρονιά τελείωσαν τέλη Μαρτίου, αντιλαμβανόμαστε το μέγεθος της αργοπορίας πρόσληψης ωρομισθίων από το υπουργείο και τα προβλήματα που δημιουργεί η έλλειψη συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου που να καθορίζει την αποστολή αναπληρωτών και ωρομισθίων καθηγητών από την αρχή της σχολικής χρονιάς, ή ακόμη καλύτερα, τη μονιμοποίηση αυτού του απαραίτητου προσωπικού.

Το συγκεκριμένο θέμα μάλιστα έχει οδηγήσει πολλές φορές τους μαθητές και γονείς του σχολείου σε ενέργειες διαμαρτυρίας προς το υπουργείο, όπως την κατάληψη του σχολικού κτιρίου. Η εφημερίδα «Συνείδηση» την Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2003 αναφέρει : *«Με μειωμένο εκπαιδευτικό ωράριο ξεκίνησε να λειτουργεί και φέτος, το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου εξαιτίας της έλλειψης μουσικών καθηγητών που το στελεχώνουν και δεν επιτρέπει στο σχολείο αλλά και στους ίδιους τους μαθητές να εκπληρώσει το ουσιαστικό του γνωστικό περιεχόμενο, που είναι μουσική παιδεία»*.⁷¹ Δεν πρόκειται βέβαια για μεμονωμένες ενέργειες των μαθητών του Μουσικού Αγρινίου, ούτε για πρόβλημα που εντοπίζεται μόνο στο συγκεκριμένο σχολείο, αλλά για ένα γενικό φαινόμενο που οδηγεί και σε οργανωμένες κινητοποιήσεις των Μουσικών Σχολείων της χώρας.⁷²

3.3.3 ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Παρά τις ελλείψεις καθηγητών στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου, γίνονται όλα τα μαθήματα γενικής και μουσικής παιδείας Γυμνασίου και Λυκείου. Σχετικά με το μουσικό όργανο επιλογής οι μαθητές έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε έναν μεγάλο αριθμό οργάνων. Όπως μας ενημερώνει η Διευθύντρια, αυτό το πλεονέκτημα δεν το είχαν σε όλα τα χρόνια λειτουργίας του σχολείου. Μέχρι και την χρονιά 2002-2003 διδασκόταν κάποια βασικά όργανα μεταξύ των οποίων ήταν η κιθάρα, το πιάνο, ο ταμπουράς, το ακορντεόν, το σαξόφωνο, το φλάουτο. Όπως

⁷¹ Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2003, σ. 7

⁷² Οι κινητοποιήσεις των μαθητών του μουσικού σχολείου απασχόλησαν τον τοπικό τύπο που δεν άφησε ασχολίαστο το πρόβλημα της έλλειψης των καθηγητών. Αναφορές υπάρχουν στις παρακάτω εφημερίδες : «Παναιτωλική», Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2003, «Πολιτεία», Τετάρτη 26 Νοεμβρίου 2003, «Συνείδηση», Τρίτη 9 Οκτωβρίου 2007, «Συνείδηση», Τετάρτη 26 Σεπτεμβρίου 2007

έχουμε αναφέρει το 2002 το Μουσικό Σχολείο αποκτά ξανά Διευθυντή, ύστερα από μια περίοδο λειτουργίας του με ορισμένο αναπληρωτή Διευθυντή. Ο διορισμός Διευθυντή αποδείχθηκε πολύ σημαντικός για την μετέπειτα πορεία του σχολείου. Η κ. Μαμασούλα μας ενημερώνει ότι βλέποντας τις ελλείψεις της πρώτης χρονιάς (2002-2003) της θητείας της, άρχισε από την αμέσως επόμενη χρονιά να προσθέτει όσο ήταν δυνατόν καινούργια μουσικά όργανα, που όπως αποδείχθηκε είχαν ‘απήχηση’ στους μαθητές.

Η πρώτη προσθήκη στα μουσικά όργανα επιλογής ήταν το μπουζούκι. Στη συνέχεια ακολούθησαν όργανα όπως το κανονάκι, το σαντούρι, το μπάσο, το μαντολίνο, η κρητική και η πολιτική λύρα. Οι μαθητές περισσότερο φαίνεται να προτιμούν τα παραδοσιακά όργανα. Τη φετινή χρονιά οι μαθητές έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε 21 όργανα τα οποία είναι το κλασικό βιολί, η κιθάρα, το κλαρινέτο, τα ευρωπαϊκά κρουστά, το πιάνο, η τρομπέτα, το φλάουτο, το παραδοσιακό βιολί, το κανονάκι, το παραδοσιακό κλαρίνο, τα παραδοσιακά κρουστά, το λαούτο, η πολιτική λύρα, το μαντολίνο, το τρίχορδο μπουζούκι, το ούτι, τα πνευστά της οικογένειας της φλογέρας, το σαντούρι, το σαξόφωνο, ο ταμπουράς και το ακορντεόν.

Εκτός από τα όργανα που επιλέγει κάθε μαθητής, και στις τρεις τάξεις του Λυκείου υπάρχουν και μαθήματα επιλογής. Τέτοια μαθήματα υπάρχουν σε όλα τα Λύκεια (είτε είναι γενικής εκπαίδευσης, είτε όχι), αλλά στα Μουσικά Σχολεία η γκάμα επιλογής είναι αρκετά μεγαλύτερη, επειδή στα μαθήματα επιλογής που γίνονται σε όλα τα Λύκεια γενικής εκπαίδευσης προστίθενται επιπλέον μαθήματα που η θεματολογία τους σχετίζεται με την μουσική. Από την μεγάλη όμως λίστα αυτών των μαθημάτων επιλέγονται σε κάθε σχολείο αυτά που το ίδιο μπορεί να καλύψει, ανάλογα με το εκπαιδευτικό του προσωπικό και την ζήτηση των μαθητών. Η κ. Μαμασούλα αναφέρει: *«Δεν υπάρχει η δυνατότητα να διδαχθούν όλα αυτά τα μαθήματα πρώτον γιατί δεν υπάρχουν οι καθηγητές και ύστερα λόγω του ότι τα παιδιά είναι λίγα και δεν μπορεί να σχηματιστούν τμήματα με 1-2 παιδιά. Γίνονται πάντως πολύ ενδιαφέροντα μαθήματα»*.⁷³

Την χρονιά 2007-2008 που διανύουμε, στην Α΄ Λυκείου τα μαθήματα επιλογής που γίνονται είναι τα παρακάτω : ‘Σχέδιο’, ‘Ψυχολογία’, ‘Θεατρολογία’, ‘Εφαρμογές πληροφορικής’ και ‘Εφαρμογές πληροφορικής στη μουσική’. Στην Β΄

⁷³ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

Λυκείου τα αντίστοιχα μαθήματα είναι : η ‘Επεξεργασία Μουσικού Κειμένου με Ηλεκτρονικό Υπολογιστή’, το ‘Ελεύθερο Σχέδιο’, η ‘βιολογία’ και το μάθημα ‘Εφαρμογές Ηλεκτρονικού Υπολογιστή’. Τέλος στη Γ΄ Λυκείου οι μαθητές επέλεξαν ένα μάθημα επιλογής από τα εξής: ‘Μουσική και Λογοτεχνία’, ‘Οικονομία’, ‘Εφαρμογές Ηλεκτρονικών Υπολογιστών’, ‘Μουσική Στατιστική’ και ‘Ελεύθερο Σχέδιο’.

Ενώ όμως το νομοθετικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα να παραδίδονται μουσικά μαθήματα, δεν έχει προσδιορίσει την ύλη που πρέπει να καλύπτεται κάθε χρονιά. Όπως έχει αναφερθεί στο κομμάτι του θεσμικού πλαισίου της παρούσας εργασίας, τόσο στα ατομικά μαθήματα οργάνου, όσο και στα επιλογής μαθήματα δεν υπάρχει καθορισμένη ύλη με αποτέλεσμα να μη παρέχονται οι ίδιες γνώσεις σε κάθε μαθητή από χρονιά σε χρονιά. Στην πράξη, η ύλη που θα καλυφθεί καθορίζεται από τον εκάστοτε καθηγητή ανάλογα με το επίπεδο του μαθητή, τις ώρες μαθήματος που έχει στη διάθεσή του και τον τρόπο που ο ίδιος διδάσκει το μάθημα.

Το πολύωρο πρόγραμμα μαθημάτων του Μουσικού Σχολείου είναι ένα δεύτερο ζήτημα το οποίο η Διευθύντρια του σχολείου το θεωρεί ως σημαντικό πρόβλημα του Λυκείου, γιατί έχει ως συνέπεια την αποχώρηση μαθητών από το σχολείο μετά το Γυμνάσιο. Οι μαθητές όλων των τάξεων του Λυκείου στο Μουσικό Σχολείο παρακολουθούν υποχρεωτικά σαράντα-τέσσερις ώρες μαθημάτων κάθε βδομάδα. Όπως γίνεται αντιληπτό ο χρόνος για διάβασμα στο σπίτι μειώνεται όταν ο μαθητής παρακολουθεί εννιά ώρες μαθημάτων στο σχολείο και είναι σαφώς μικρότερος από τον χρόνο που έχουν στην διάθεσή τους οι μαθητές των άλλων γενικών Λυκείων.⁷⁴ Έτσι παρατηρείται, όπως έχει προαναφερθεί, ένας αριθμός μαθητών να αποχωρεί από το σχολείο. Η κ. Μαμασούλα θέλοντας να προτείνει μια λύση για το συγκεκριμένο θέμα, θεωρεί ότι ίσως θα ήταν καλύτερα να δημιουργηθεί μια κατεύθυνση στα Μουσικά Σχολεία με τα μουσικά μαθήματα, αντίστοιχη με τις υπόλοιπες κατευθύνσεις του Γενικού Λυκείου, την οποία θα επιλέγουν οι μαθητές που επιθυμούν να την ακολουθήσουν, χωρίς να υποχρεώνονται οι υπόλοιποι να εντάσσονται στο πολύωρο πρόγραμμα του

⁷⁴ Με το άρθρο 3 του νόμου 3475/2006 (ΦΕΚ 146Α') έχουν μετονομασθεί τα Ενιαία Λύκεια σε Γενικά Λύκεια.

σχολείου.⁷⁵ Μια παρόμοια άποψη εμφανίζεται και στα πρακτικά του συνεδρίου της Πανελληνίας Ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων που έλαβε μέρος στην Ξάνθη τον Μάρτιο του 2007. Οι επιμελητές της έκδοσης αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι «*Η ισορροπία μεταξύ Γενικής και Μουσικής Παιδείας, ώστε να διασφαλίζονται τα συμφέροντα όλων των κατηγοριών μαθητών Μουσικών Σχολείων, μπορεί να επιτευχθεί με την καθιέρωση 'Μουσικής Κατεύθυνσης', στις δύο ανώτερες τάξεις του Λυκείου, που θα λειτουργεί στα Μουσικά Σχολεία*».⁷⁶

3.3.4 ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΟΥ Μ. Σ. Α.

Οι μαθητές του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου μεταφέρονται δωρεάν από και προς το χώρο του σχολείου, όπως ορίζει ο νόμος Γ2/3731/ 20-09-98. Για τον σκοπό αυτό το σχολείο χρησιμοποιεί την φετινή χρονιά (2007-2008), πέντε λεωφορεία και δεκατρία ταξί. Όπως είναι λογικό τα ταξί χρησιμοποιούνται για μαθητές απομακρυσμένων περιοχών, που είτε λόγω του τύπου διαμονής τους δεν μπορεί να φθάσουν με λεωφορείο, είτε λόγω του ότι είναι λίγοι σε αριθμό και συμφέρει να μεταφερθούν με ταξί. Υπεύθυνος γι' αυτή τη μεταφορά, όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω στην παρούσα εργασία, είναι ο Νομάρχης Αιτωλοακαρνανίας. Τα δύο τελευταία χρόνια ήταν πολύ σημαντική η προσθήκη τουριστικών λεωφορείων, γιατί υπάρχει καλύτερη συνεργασία μεταξύ οδηγών και σχολείου, σε σχέση με παλιότερες χρονιές που το σχολείο συνεργαζόταν άμεσα με το ΚΤΕΛ. Οι οδηγοί που στέλνονταν από το ΚΤΕΛ στο σχολείο ήταν κάθε βδομάδα διαφορετικοί με αποτέλεσμα, πρώτον να μην υπάρχει μια συνεχής επικοινωνία με το σχολείο, ώστε έτσι να καλύπτονται οι ανάγκες του για μη προγραμματισμένες διαδρομές, όπως αυτές των σχολικών εκδηλώσεων και δεύτερον να μη μπορούν να ελέγξουν τους μαθητές εύκολα, αφού ήταν αδύνατο να γνωρίζουν τον προορισμό τους. Το πρόβλημα όμως αντιμετωπίστηκε με την χρησιμοποίηση τουριστικών λεωφορείων και υπάρχει πλέον, όπως μας ενημέρωσε η κ. Μαμασούλα, μια καλή συνεργασία μεταξύ οδηγών και σχολείου και κατ' επέκταση εξυπηρετούνται καλύτερα οι ανάγκες των μαθητών.

⁷⁵ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

⁷⁶ Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελληνίας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 3

Εκτός από την δωρεάν μεταφορά, το σχολείο παρέχει στους μαθητές, όπως προβλέπει ο νόμος και δωρεάν σίτιση.⁷⁷ Στο καινούργιο σχολικό κτίριο έχει προβλεφθεί και υλοποιηθεί χώρος τραπεζαρίας που χρησιμοποιείται για την σίτιση των μαθητών. Το menu διαφοροποιείται κάθε μήνα, καθώς επίσης γίνονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις για περιόδους νηστείας ή σε περίπτωση μη ικανοποίησης των μαθητών.

Εκτός από τις προαναφερθείσες παροχές, οι οποίες είναι υποχρεωτικές όπως ορίζει το νομοθετικό πλαίσιο, στο καινούργιο σχολικό κτίριο που στεγάζεται το σχολείο τα δύο τελευταία χρόνια, οργανώθηκαν χώροι πολύ σημαντικοί για κάθε μαθητή. Δημιουργήθηκε βιβλιοθήκη και εργαστήριο πληροφορικής με άμεση πρόσβαση στο internet. Επίσης το σχολείο διαθέτει ένα πλήρως εξοπλισμένο εργαστήριο φυσικών επιστημών το οποίο στεγάζεται σε δύο αίθουσες.⁷⁸ Τέλος σημαντικότερη είναι η ύπαρξη αιθουσών ατομικών μουσικών μαθημάτων που αν και δεν επαρκούν πλήρως, βοήθησαν σημαντικά τη λειτουργία του σχολείου.

3.3.5 ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Κάνοντας λόγο για τη σημερινή κατάσταση του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, ενδιαφέρον θα είχε μια σύντομη αναζήτηση κάποιων από τους λόγους, σύμφωνα με τους οποίους κάποιος μαθητής θα προτιμούσε το συγκεκριμένο σχολείο από τα υπόλοιπα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της περιοχής. Σχετικά εύκολα πάντως γίνεται αντιληπτό το γεγονός ότι η 'θετική εικόνα' που έχει σχηματίσει η τοπική κοινωνία για το σχολείο και, η οποία θα παρουσιαστεί εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο, διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην επιλογή του από μαθητές και γονείς.

Η Π. Κυριαζικίδου θέλοντας να παραθέσει γενικά τα κύρια κριτήρια επιλογής του Μουσικού Σχολείου από μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς, αναφέρεται στην «...δημιουργία μιας ανοιχτής γέφυρας επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας και του ευρύτερου κοινωνικού περιγύρου μέσω των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων του κάθε σχολείου».⁷⁹ Κάνει επίσης λόγο για την καινοτομία της παροχής συστηματικών μουσικών γνώσεων στο πλαίσιο ενός

⁷⁷ Υ.Α. Γ2/3732, 20-09-1988

⁷⁸ Η απόκτηση του εργαστηρίου πραγματοποιήθηκε με την ένταξη του σχολείου στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2000-2006 «Εξοπλισμός Εργαστηρίου Φυσικών Επιστημών των Λυκειακών τάξεων Μουσικού Σχολείου Αγρινίου» με 11 υποέργα, αξίας 78800 ευρώ.

⁷⁹ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 94

δημοσίου σχολείου. Το θέμα της παροχής δωρεάν μουσικών γνώσεων σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου, αποτελεί και τον κύριο λόγο ίδρυσης των συγκεκριμένων σχολείων από το Υπουργείο. Στη συνέντευξη που η τελευταία μας παραχώρησε αναφέρει χαρακτηριστικά πως «*το υπουργείο δεν έκανε τα Μουσικά Σχολεία για να γίνουν όλοι αυτοί που θα βγουν μουσικοί, αλλά για να πάρουν τα παιδιά μια μουσική παιδεία. Ωδεία υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα. Γιατί να μην υπάρχει και δημόσιο σχολείο, στο οποίο να μπορεί ένα παιδί να μαθαίνει δωρεάν μουσική;*».⁸⁰ Για την ίδια άλλωστε το μεγαλύτερο ποσοστό που επιλέγει να φοιτήσει στο σχολείο ενδιαφέρεται για την παρακολούθηση των μουσικών μαθημάτων και πιο συγκεκριμένα για τα ατομικά μουσικά μαθήματα.

Η Κυριαζικίδου θεωρεί πως ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα αποτελεί μια τομή στην εκπαίδευση της χώρας, με τον συνδυασμό μαθημάτων γενικής και μουσικής παιδείας. Η δυνατότητα που παρέχει το σχολείο δίνοντας στους μαθητές του τις ίδιες δυνατότητες με τα υπόλοιπα σχολεία γενικής εκπαίδευσης και προσφέροντας παράλληλα ένα ευρύ φάσμα μουσικών μαθημάτων, αποτελεί έναν ελκυστικό λόγο επιλογής του, από μαθητές που έχουν μια κλίση στη μουσική. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι για πρώτη φορά εμφανίζεται θεσμοθετημένα στην δημόσια εκπαίδευση η διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής. Επίσης για την κ. Κυριαζικίδου, η ανάπτυξη στενών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, καθώς και η συμμετοχή των τελευταίων σε μαθήματα αισθητικής παιδείας και σε μουσικά σύνολα, που αναδεικνύουν τη δημιουργικότητα και το ταλέντο τους, αποτελούν κριτήρια για την επιλογή του Μουσικού Σχολείου.⁸¹

Στο συνέδριο της Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων που έγινε στην Ξάνθη το 2007, ο πρόεδρος του 15μελούς του Μουσικού Σχολείου Ιλίου Νικόλας Αναστασίου, αναφέρθηκε στους παραπάνω λόγους που παρουσιάζει η κ. Κυριαζικίδου για την επιλογή του σχολείου από τους μαθητές. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τα μάτια του μαθητή, σημαντικό λόγο για την φοίτηση στο Μουσικό Σχολείο θεωρεί τη δυνατότητα συμμετοχής σε μουσικά σύνολα και σε εξωσχολικές

⁸⁰ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

⁸¹ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 94

εκδηλώσεις, αντιμετωπίζοντάς τες ως δραστηριότητες αποκόμισης χρήσιμων εμπειριών.⁸²

Εκτός του βασικού λόγου της παροχής μουσικής παιδείας, η κ. Μαμασούλα παραθέτει όμως και κάποιους λόγους που δεν έχουν σχέση με το μουσικό χαρακτήρα του σχολείου, επηρεάζουν ωστόσο την επιλογή του από τους μαθητές. Αν σκεφτούμε μάλιστα ότι το σχολείο δεν αποτελείται μόνο από μαθητές που επιθυμούν να ακολουθήσουν τον χώρο της μουσικής και μετά το Λύκειο, αντιλαμβανόμαστε ότι τα κριτήρια επιλογής του σχολείου, είτε από τους ίδιους, είτε από τους γονείς των, δεν έχουν να κάνουν πάντα και αποκλειστικά με την παρεχόμενη μουσική παιδεία. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πρώτον, ότι δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι, καθώς δε θα προχωρήσουμε σε συστηματική έρευνα, για τους λόγους που κάθε μαθητής επέλεξε το Μουσικό Σχολείο και ποιον θεωρεί λιγότερο ή περισσότερο σημαντικό από αυτούς και δεύτερον, ότι καθοριστικό ρόλο στην επιλογή σχολείου διαδραματίζουν πολύ συχνά τα κριτήρια των γονιών, τα οποία μπορεί να μην ταυτίζονται με αυτά των παιδιών τους.

Ένας από τους επιπλέον πάντως λόγους επιλογής του σχολείου είναι τα ολιγάριθμα τμήματα των μαθητών. Οι μαθητές ενός τμήματος του Μουσικού Σχολείου δεν πρέπει να ξεπερνούν τους 20. Με ολιγάριθμα τμήματα, ειδικά στο Λύκειο, το μάθημα γίνεται καλύτερα, οι μαθητές εξετάζονται καθημερινά και αναπτύσσεται μια πολύ καλή σχέση με τους καθηγητές, που γνωρίζουν πολύ καλά τους μαθητές τους.

Σύμφωνα με την κ. Μαμασούλα ένας ακόμη από τους παράγοντες, που επιλέγεται το Μουσικό Σχολείο είναι η εξασφάλιση της μεταφοράς των μαθητών του, από και προς το χώρο του σχολείου.⁸³ Σίγουρα κάθε γονιός είναι πιο σίγουρος για την ασφαλή μεταφορά του παιδιού του στο Μουσικό Σχολείο, ιδίως όταν διαμένει σε απομακρυσμένες περιοχές από την πόλη. Αναμφισβήτητα η δωρεάν μεταφορά των μαθητών είναι μια ευκολία για κάθε γονιό, η οποία χωρίς να ξέρουμε αν από μόνη της αποτελεί κριτήριο για την επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου, είναι ένας παράγοντας που την επηρεάζει.

⁸² Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελληνίας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 100

⁸³ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

Εκτός από την δωρεάν μεταφορά, η παροχή σίτισης στους μαθητές είναι ένας επιπλέον λόγος επιλογής του Μουσικού Σχολείου. Όπως μας αναφέρει η κ. Μαμασούλα, πιθανότατα να υπάρχουν γονείς οι οποίοι λόγω αυξημένων ωραρίων στην εργασία τους, δεν έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν καθημερινά φρέσκο και μαγειρεμένο φαγητό στο σπίτι και να αποτελεί για αυτούς μια καλή λύση η σίτιση των παιδιών τους στο σχολείο.⁸⁴

Ο πιο σημαντικός όμως λόγος, σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, σε σχέση με τα κριτήρια που επιλέγεται το συγκεκριμένο σχολείο, εκτός από αυτόν της παροχής μουσικής παιδείας, είναι ότι πρόκειται για ένα οργανωμένο σχολείο το οποίο εξασφαλίζει ένα καλό επίπεδο παρεχόμενης γενικής παιδείας. Πιο συγκεκριμένα η κ. Μαμασούλα αναφέρει: «Υπάρχουν περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια γονιών που ζητούν ένα καλό σχολείο για τα παιδιά τους και επιλέγουν το Μουσικό ως ένα σχολείο που είναι καλό και έχει να δώσει πολλά στα παιδιά».⁸⁵ Αν και δεν μπορούμε να συγκρίνουμε το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου με τα υπόλοιπα σχολεία της πόλης ώστε να εξακριβώσουμε το αν και κατά πόσο ισχύει το παραπάνω επιχείρημα, κρίνοντας από τις παροχές του σχολείου όπως η οργανωμένη βιβλιοθήκη, τα εργαστήρια Πληροφορικής και Φυσικής και γενικότερα από την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, εμφανίζεται η εικόνα ενός οργανωμένου σχολείου που παρέχει αρκετές δυνατότητες στους μαθητές του. Ακόμη οι πολλές εκδηλώσεις του σχολείου αποτελούν ένα καλό μέσο προβολής του σχολείου και παράλληλα προσέλκυσης νέων μαθητών. Όπως μάλιστα θα δούμε και παρακάτω θετικότερη είναι και η εικόνα του Μουσικού Σχολείου που παρουσιάζει και ο τοπικός Τύπος.

3.3.6 ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Πέρα όμως από τις παροχές του Μουσικού Σχολείου, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει δημιουργούν ανασταλτικούς παράγοντες στην επιλογή του από γονείς και μαθητές. Η μη κατοχύρωση προνομίου σε μουσικές σχολές σίγουρα επηρεάζει αρνητικά την επιλογή φοίτησης στο Μουσικό Σχολείο.⁸⁶ Ψάχνοντας να

⁸⁴ Ο. π.

⁸⁵ Ο. π.

⁸⁶ Στο συγκεκριμένο θέμα αναφέρεται ο κ. Στέργιος Ζυγούρας κάνοντας μια 'συμπληρωματική πρόταση και παρατηρήσεις για τους στόχους και την λειτουργία των μουσικών Γυμνασίων – Λυκείων', τον Ιούλιο του 1996, βλ. <http://parodos.net.gr/ms/sympliomatiki-protasi96.htm>

βρούμε πόσοι από τους μαθητές του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου πέτυχαν την εισαγωγή τους σε μουσικές σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εμφανίζεται ένας μικρός αριθμός επιτυχόντων, που αναδεικνύει και τη δυσκολία σπουδών στο Μουσικό Σχολείο αποθαρρύνοντας παράλληλα τους σημερινούς και τους μελλοντικούς μαθητές του σχολείου. Εντυπωσιακό είναι ακόμη, ότι στα πέντε χρόνια που το σχολείο έχει αποφοίτους, συνολικά δέκα-επτά μαθητές συνέχισαν τις σπουδές τους σε μουσικές σχολές. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο μικρός αριθμός μαθητών που περνούν σε μουσικές σχολές δεν είναι μεμονωμένο φαινόμενο του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου. Η έρευνα της Π. Κυριαζικίδου στα Μουσικά Σχολεία της Παλλήνης, των Δολιανών, της Ζακύνθου, της Κέρκυρας και των Πατρών έδειξε αντίστοιχα μικρά ποσοστά επιτυχίας των μαθητών στις μουσικές σχολές και οδήγησε στα ίδια συμπεράσματα.⁸⁷ Βέβαια στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η σύγκριση με την παραπάνω έρευνα δεν μπορεί να έχει απόλυτη εγκυρότητα για μας σήμερα, καθώς αναφέρεται σε χρονιές που το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου δεν είχε ακόμη αποφοίτους και επίσης δεν υπήρχαν όλα τα σημερινά μουσικά τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Επιπλέον ανασταλτικοί παράγοντες για την επιλογή του Μουσικού Σχολείου από τους μαθητές είναι το μη καθορισμένο επίπεδο διδασκαλίας των μουσικών μαθημάτων, καθώς και η αργοπορία πρόσληψης αναπληρωτών και ωρομίσθιων καθηγητών. Η επίδραση που έχει αυτή η αργοπορία στους μαθητές και τα προβλήματα που τους δημιουργεί γίνεται αντιληπτή και μέσα από την κοινοποίηση διαμαρτυρίας, της μαθητικής κοινότητας του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης, προς το Υπουργείο στις 11 Οκτωβρίου του 2004.⁸⁸

Τελειώνοντας, ένας από τους πιο βασικούς προβληματισμούς, τόσο των μαθητών, όσο και των γονιών για τη φοίτηση των παιδιών τους στο Μουσικό Σχολείο, είναι το διευρυμένο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων.⁸⁹ Όπως άλλωστε έχει ξαναειπωθεί, η Διευθύντρια του σχολείου θεωρεί το ζήτημα των πολλών ωρών διδασκαλίας ως το πιο σημαντικό πρόβλημα στο Μουσικό Σχολείο, ιδιαίτερα στο Λύκειο, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Οι ώρες στο Μουσικό πιστεύω ότι είναι πολλές,

⁸⁷ ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα : θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 95

⁸⁸ <http://parodos.net.gr/MS/mathites-kathigites04.htm>

⁸⁹ Το πρόβλημα των πολύωρων παρακολουθήσεων συζητήθηκε στο συνέδριο της Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων που έλαβε μέρος στην Ξάνθη το 2007 έχοντας ως θέμα : 'Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα, Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές'.

ειδικά στο Λύκειο. Ώρες που μπορούσαν να κοπούν από την γενική παιδεία έχουν κοπεί όμως για το Λύκειο είναι ακόμη πάρα πολλές».⁹⁰ Είναι λοιπόν λογικό οι μαθητές και οι γονείς, ειδικά όσων παιδιών δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν την κατεύθυνση της μουσικής μετά το Λύκειο, να βλέπουν αρνητικά την επιλογή του Μουσικού Σχολείου για την φοίτηση των παιδιών τους.

⁹⁰ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08

4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει ένα αρκετά αξιόλογο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων εντός και εκτός του σχολικού συγκροτήματος, χωρίς να περιορίζεται όχι μόνο από τα σύνορα της πόλης ή του νομού, αλλά και από αυτά της Ελλάδας. Εκτός των δύο εξωσχολικών εκδηλώσεων που ορίζει ο νόμος για κάθε σχολική χρονιά το σχολείο έχει οργανώσει γιορτές, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, εκδρομές στο εξωτερικό που συνοδεύονται με συναυλίες, μουσικά σεμινάρια και ημερίδες, εξωτερικεύοντας με αυτόν τον τρόπο ένα μέρος της δουλειάς που γίνεται εντός του σχολείου. Σημαντική είναι η σχέση που δημιουργείται τόσο με την τοπική κοινωνία, όσο και με τον απόδημο ελληνισμό καθώς και με μαθητές άλλων χωρών, όταν το σχολείο βγαίνει εκτός συνόρων.

Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του το Μουσικό Σχολείο, όπως είναι λογικό ήταν άγνωστο στον κόσμο. Η Διευθύντρια του σχολείου δεν μας έκρυψε ότι η κριτική που δεχόταν στην αρχή, δεν ήταν πάντα θετική. Με τις εκδηλώσεις του όμως κατάφερε να γνωστοποιήσει την παρουσία του εντός και εκτός των συνόρων της πόλης του Αγρινίου και να δημιουργήσει μια πολύ θετική εικόνα στην πόλη που διαφημίζει το σχολείο. Η κ. Μαμασούλα λέει χαρακτηριστικά: *«Η καλή σχέση του σχολείου με τον κόσμο φαίνεται στο ότι η τοπική κοινωνία και της πόλης και του νομού μάς καλεί σε πάρα πολλές εκδηλώσεις τόσες που δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε και πολλές φορές λέμε όχι. Επίσης το σχολείο βγαίνει στην τηλεόραση και προβάλλονται οι εκδηλώσεις του από τα τοπικά κανάλια».*⁹¹

Από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του το σχολείο κατάφερε να καταλάβει μια σημαντική θέση ανάμεσα στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης του Αγρινίου. Η θετική εικόνα που διαμόρφωσε διαφαίνεται μέσα από το άρθρο της 'Πανατωλικής' εφημερίδας που εκδόθηκε στις 1 Ιουνίου 2001. Μέσα από το άρθρο εμφανίζεται ο σημαντικός ρόλος του Μουσικού Σχολείου για την πόλη και η ανάγκη της μουσικής αγωγής στην παιδεία. Πιο συγκεκριμένα η εφημερίδα γράφει : *« ...το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου μπαίνει αμέσως στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης μας. Αντιμετωπίζει τις πρώτες δυσκολίες (κτιριακές, οργανωτικά προβλήματα κ. α.) και πορεύεται με άμεσο σκοπό την πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη των*

⁹¹ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

παιδιών ...*Η αναγκαιότητα ύπαρξης ενός τέτοιου σχολείου στον τόπο μας, φάνηκε από το αγκάλισμα πολιτών και τοπικών φορέων, οι οποίοι βοήθησαν και βοηθούν για την ομαλή λειτουργία του*».⁹²

Αν και όπως μας πληροφορεί το παραπάνω άρθρο, οι δραστηριότητες του σχολείου τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του είναι πολλές, δεν καταφέραμε να βρούμε παρά μόνο λίγα άρθρα του τοπικού τύπου που να μιλούν για αυτές, μέχρι και το έτος 2001. Η Διευθύντρια του σχολείου κ. Μασσούλα Μαρία από την χρονιά που ανέλαβε (2002), κρατά λεπτομερές αρχείο για τις δραστηριότητες του σχολείου, ενώ, όπως μας ενημέρωσε, δεν υπάρχει αντίστοιχο υλικό για τα προηγούμενα χρόνια. Για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να γίνει εύκολα μια σύγκριση και να βγουν συμπεράσματα για το κατά πόσο αυξήθηκαν οι δραστηριότητες του σχολείου τα τελευταία χρόνια. Έχοντας ως κριτήριο αποκλειστικά τον τοπικό τύπο, εμφανίζονται περισσότερες αναφορές για το Μουσικό Σχολείο από το 2002 και μετά. Χωρίς να ξέρουμε αν αυτό οφείλεται σε αύξηση των δραστηριοτήτων του σχολείου ή σε μια καλύτερη σχέση μεταξύ σχολείου και τοπικού τύπου, άρα και καλύτερη προβολή του, το βασικό κέρδος για το σχολείο είναι -τα όλο και περισσότερα θετικά σχόλια από την τοπική κοινωνία. Είναι βέβαια λογικό, ο αριθμός των δραστηριοτήτων να είναι ανάλογος με τον αριθμό των μαθητών και κατά συνέπεια το νεοσύστατο σχολείο να μην είχε την ευκολία να προγραμματίσει τις ίδιες δραστηριότητες με αυτές των τελευταίων χρόνων. Παρόλα τα παραπάνω καταφέραμε να εντοπίσουμε ήδη από τα πρώτα χρόνια μια δραστηριοποίηση του σχολείου, με στόχο να δημιουργήσει μια καλή σχέση με την τοπική κοινωνία. Στο άρθρο της 'Παναιτωλικής' εφημερίδας στις 1-6-2001 αναφέρεται ότι «...*το Μουσικό Σχολείο αμέσως μπαίνει στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης*».⁹³ Άλλωστε, βάσει του νομικού πλαισίου, το σχολείο αναγκαστικά έπρεπε να διοργανώνει δύο εξωσχολικές εκδηλώσεις σε κάθε σχολική χρονιά.

Σημαντική πρωτοβουλία του Μουσικού Σχολείου υπό τη διεύθυνση του κ. Κονταξή, ήταν η έκδοση της εφημερίδας 'οι νότες' την σχολική χρονιά 1998-1999. Επιδίωξη της έκδοσης αυτής ήταν «...*να δοθεί το στίγμα του μουσικού γυμνασίου με θέματα τόσο γενικής παιδείας, όσο και μουσικά, αλλά και με παρουσίαση της λειτουργίας και της πολιτιστικής δραστηριότητας του σχολείου*».⁹⁴ Μπορεί τα τεύχη

⁹² Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 1 Ιουνίου 2001, σ. 6

⁹³ Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 1 Ιουνίου 2001, σ. 6

⁹⁴ Εφ. «Οι νότες του Μουσικού Γυμνασίου», Φύλλο 1^ο, Δεκέμβριος-Ιανουάριος 1999

της εφημερίδας που εκδόθηκαν να είναι μόνο τρία, όμως παρουσιάζουν κάποιες εκδηλώσεις και μια εικόνα των πρώτων χρόνων λειτουργίας του σχολείου και δηλώνουν μια διάθεση εξωστρέφειας και ανοίγματος στην κοινωνία.

Εκτός όμως από την παραπάνω πηγή και από μαρτυρίες των καθηγητών, οι οποίες όπως είναι λογικό δεν μπορούν να δώσουν συγκεκριμένα στοιχεία για το πότε και τι ακριβώς διοργανώθηκε, η εφημερίδα 'Ελεύθερος' μας ενημερώνει ότι «το μουσικό σχολείο Αγρινίου και το μουσικό σχολείο Βόλου παρουσίασαν την Παρασκευή 16-2-2001 στο Παπαστράτειο Μέγαρο της ΓΕΑ, μια άριστη μουσική εκδήλωση με γενικό τίτλο 'Μουσικό Πολύπτυχο'. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν από τις Χορωδίες και τις Ορχήστρες των δύο Σχολείων, Βυζαντινοί ύμνοι, παραδοσιακά τραγούδια και μουσικά έργα των Θεοδωράκη, Χατζιδάκι και άλλων συνθετών».⁹⁵ Η συνέχεια του άρθρου κάνει ένα περαιτέρω σχολιασμό της εκδήλωσης λέγοντας ότι «ήταν συγκινητική η προσπάθεια των παιδιών των δύο σχολείων, που με τους υπεύθυνους καθηγητές τους ξεπέρασαν τον εαυτό τους. Ήταν μια θαυμάσια παρουσία που δικαίωσε τον κόπο όλων των συμμετασχόντων».⁹⁶

Η παραπάνω αναφορά του τύπου, είναι και η μοναδική που μπορέσαμε να βρούμε από το 1997 έως και το 2001, η οποία να έχει θέμα μια εξωσχολική εκδήλωση του σχολείου. Μέσα όμως από το συγκεκριμένο άρθρο αρχίζει να εμφανίζεται η θετική εικόνα του σχολείου στην τοπική κοινωνία. Αυτή δεν ήταν η μοναδική φορά που οι τοπικές εφημερίδες αναφέρθηκαν θετικά στο σχολείο αυτά τα χρόνια. Η εφημερίδα 'Νέοι Καιροί' στις 23-5-1999 αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «το μουσικό σχολείο συμβάλει στην ανάπτυξη της ευαισθησίας καλλιεργεί τη διάθεση συνεργασίας και συλλογικής δράσης, προσόντα απαραίτητα για κάθε άνθρωπο».⁹⁷ Αφορμή για να γίνει η παραπάνω αναφορά ήταν η ανακοίνωση-πρόσκληση του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου προς τους μαθητές της στ' Δημοτικού, για την υποβολή αίτησης από όσους επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία επιλογής μαθητών για το Μουσικό Σχολείο. Αντίστοιχες προσκλήσεις μέσω του τοπικού τύπου έγιναν και στα μετέπειτα χρόνια, παρουσιάζοντας την ίδια εικόνα για τον ρόλο και την σημασία του Μουσικού Σχολείου στην εκπαίδευση.

Από το έτος 2002 και μετά πληθαίνουν οι αναφορές του τύπου για το Μουσικό Σχολείο. Ας τονιστεί ότι τη χρονιά αυτή το σχολείο απέκτησε καινούρια

⁹⁵ Εφ. «Ελεύθερος», 19 Φεβρουαρίου 2001, Αγρίνιο, σ. 12

⁹⁶ Ο. π.

⁹⁷ Εφ. «Νέοι Καιροί», 23-5-1999

Διευθύντρια, ύστερα από μια περίοδο που το σχολείο είχε εκλέξει αναπληρωτή διευθυντή βάσει παλαιότητας. Αν και δεν ήμαστε σε θέση να γνωρίζουμε αν οι δραστηριότητες του σχολείου αυξήθηκαν ή αν η καινούργια Διευθύντρια είχε καλύτερες σχέσεις με τον τοπικό τύπο, φαίνεται ότι η αυξανόμενη προσοχή του τύπου και η προβολή του Μουσικού Σχολείου στη τοπική κοινωνία ήταν και είναι σημαντικότεροι παράγοντες της εξέλιξης του.

Μελετώντας το αρχείο των εκδηλώσεων και των δραστηριοτήτων του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, που τηρεί η κ. Μαμασούλα από την χρονιά που ανέλαβε να διευθύνει το σχολείο, εμφανίζεται ένα σχολείο με πολλές δραστηριότητες οι οποίες απαιτούν χρόνο και θέληση, αν σκεφτούμε τα προβλήματα και τις ελλείψεις του σχολείου, που παρουσιάσαμε σε προηγούμενο μέρος της παρούσας εργασίας. Ο μεγάλος αριθμός των δραστηριοτήτων του σχολείου γίνεται αντιληπτός λαμβάνοντας υπόψη ότι από την σχολική χρονιά 2002-2003 και μετά, το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα, εκδίδει ημερολόγιο και περιοδικό, διοργανώνει ενημερωτικές συναντήσεις με τους γονείς, εκπαιδευτικές εκδρομές, γιορτές, μουσικές εκδηλώσεις και παίρνει μέρος σε καλλιτεχνικούς αγώνες επιτυγχάνοντας πολλές φορές αξιόλογες διακρίσεις. Από την ίδια χρονιά η ιστοσελίδα του σχολείου παρουσιάζει εκτενείς αναφορές για κάθε πρωτοβουλία και δράση του σχολείου μέχρι σήμερα, δίνοντας τη δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να ενημερωθεί για την συνολική εικόνα του.⁹⁸ Στη συνέχεια θα παραθέσουμε κάποιες από τις δραστηριότητες του Μουσικού Σχολείου και την απήχηση στον Τύπο. Ωστόσο θα επικεντρωθούμε περισσότερο σε αυτές που αφορούν το καλλιτεχνικό 'κομμάτι' του σχολείου, θέλοντας να εστιάσουμε στην ιδιαιτερότητα του Μουσικού Σχολείου σε σχέση με αυτά της γενικής εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο των δύο απαραίτητων εξωσχολικών δραστηριοτήτων, το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου παρουσιάζει στις 27 Οκτωβρίου 2002 εκδήλωση με θέμα το 'Αξιον Εστί' του Ο. Ελύτη. Η εφημερίδα 'Αποκάλυψη' γράφει ότι «*μια σπουδαία παρουσίαση ενός κορυφαίου έργου έγινε στο 'Παπαστράτειο Μέγαρο' στο Αγρίνιο στις 27 Οκτωβρίου, από το μουσικό σχολείο Αγρινίου*». Σχολιάζοντας την εικόνα του σχολείου, ο αρθρογράφος συνεχίζει λέγοντας ότι «*η χορωδία του σχολείου συνοδευόμενη από μικρή ορχήστρα (πιάνο, κιθάρα, μπουζούκι, μαντολίνο,*

⁹⁸ Η διεύθυνση του σχολείου στο internet είναι η <http://gym-mous-agrin.ait.sch.gr/>

φλάουτο και κρουστά) απέδωσε έξοχα το απαιτητικό έργο».⁹⁹ Εγκωμιαστικά ήταν και τα σχόλια της εφημερίδας «Νέοι Καιροί», στην οποία ο συντάκτης προβάλλει την προσωπική του θέση για την σημασία του σχολείου για την πόλη. Πιο συγκεκριμένα γράφει ότι «οι γονείς καμάρωσαν τα παιδιά τους σε ένα επίπεδο υψηλού ερασιτεχνισμού. Πιστεύω ότι σε λίγα χρόνια, όταν θα βγουν οι πρώτοι επιστήμονες, οι πρώτοι μεγάλοι σολίστ και οι καθηγητές μουσικής από τους σημερινούς μαθητές του μουσικού σχολείου τότε θα κατανοήσει το Αγρίνιο το πόσο μεγάλο έργο επιτελείται στο σχολείο αυτό και τι κατάθεση πολιτισμού έχει γίνει».¹⁰⁰

Την ίδια χρονιά συμπληρώθηκαν δέκα χρόνια από τον θάνατο του ποιητή Νίκου Γκάτσου και η ορχήστρα και χορωδία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου συμμετείχε στην εκδήλωση που διοργάνωσε η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού μαζί με το πρώτο Γραφείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις 11 Δεκεμβρίου 2002.¹⁰¹

Την σχολική χρονιά 2002-2003 το σχολείο συμμετείχε στους περιφερειακούς και στους πανελλήνιους μαθητικούς καλλιτεχνικούς αγώνες. Οι διακρίσεις του σχολείου δεν έμειναν ασχολίαστες από τον τύπο της πόλης. Η εφημερίδα 'Νέοι Καιροί' αναφέρει ότι «το Αγρίνιο διακρίθηκε σε περιφερειακό καθώς και σε πανελλήνιο επίπεδο».¹⁰² Ανάλογη αναφορά γίνεται στην εφημερίδα 'Αποκάλυψη' σε φύλο που εκδόθηκε στις 29 Ιανουαρίου του 2003. Στους περιφερειακούς αγώνες το σχολείο κατακτά το δεύτερο βραβείο στην κατηγορία 'ατομικό όργανο-κρουστά', το τρίτο βραβείο και δύο επαίνους στην κατηγορία 'ατομικό ελληνικό τραγούδι' και μια ειδική διάκριση στην κατηγορία δημοτικού τραγουδιού. Στους πανελλήνιους αγώνες η 'χορωδία ομοίων φωνών' του σχολείου κατακτά το τρίτο βραβείο. Η εφημερίδα 'Νέοι Καιροί' γράφει χαρακτηριστικά ότι «μετά την τόσο σημαντική εμφάνιση, αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στα παιδιά του μουσικού σχολείου, στην διευθύντρια κ. Μαρία Μαμασούλα και σε όλους τους καθηγητές του σχολείου, που έχουν καταφέρει παρά τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, να το κρατήσουν στην πρώτη γραμμή των μουσικών σχολείων της

⁹⁹ Εφ. «Αποκάλυψη», 30 Οκτωβρίου 2002

¹⁰⁰ Εφ. «Νέοι Καιροί», 5-11-2002

¹⁰¹ Αναφορές για την συγκεκριμένη εκδήλωση έγιναν στις εφημερίδες «Πολιτισμός», Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2002 και «Νέοι Καιροί», Τρίτη 10 Δεκεμβρίου 2002

¹⁰² Εφ. «Νέοι Καιροί», Τρίτη 28 Ιανουαρίου 2003, σ. 9

*χώρας και φυτώριο εξαιρετικών ταλαντούχων παιδιών σε όλες τις μουσικές κατηγορίες».*¹⁰³

Αξίες ενδιαφέροντος ήταν και οι εκπαιδευτικές εκδρομές κατά τη σχολική χρονιά 2002-2003. Στις 15 Νοεμβρίου 2002 το σχολείο επισκέφτηκε τη Λυρική Σκηνή, όπου παρακολούθησε τον «Ελεύθερο Σκοπευτή» και το Μουσείο Μπενάκη και στις 20 Ιανουαρίου 2003 το τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του Α.Τ.Ε.Ι. Ηπείρου. Οι παραπάνω εκδρομές, οι δραστηριότητες και γενικότερα η ‘ζωή’ του σχολείου αποτυπώθηκαν την ίδια χρονιά, με την έκδοση του περιοδικού ‘Ηχοχρώματα’, στις σελίδες του, με πρωτοβουλία του ίδιου του σχολείου που συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Την χρονιά 2002- 2003 το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου εξέδωσε τα δύο πρώτα τεύχη του περιοδικού.

Στις 16 Νοεμβρίου 2003 η θεατρική ομάδα του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου ανέβασε το έργο του Αγρινιώτη συγγραφέα, Παντελή Φλωρόπουλου «ο βασιλικός του Βασιλιά Βασίλη», στο Δημοτικό Θέατρο Αγρινίου. Στην παράσταση συμμετείχαν τα τμήματα της χορωδίας του σχολείου, του χορευτικού και η παραδοσιακή ορχήστρα. Η παράσταση ήταν αφιερωμένη στα παιδιά της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας και Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παιδιών (ΕΛΕΠΑΠ) Αγρινίου και σύμφωνα με την κ. Μαμασούλα απέσπασε τις καλύτερες κριτικές. Στις σελίδες της εφημερίδας ‘Συνείδηση’ αναγράφεται ότι πρόκειται για «ένα θεατρικό κείμενο που ταξίδευσε τα παιδιά στο όνειρο και παρέσυρε τους θεατές σ’ ένα ανεπανάληπτο ταξίδι».¹⁰⁴

Με αφορμή τα είκοσι-πέντε χρόνια από το θάνατο του Αγρινιώτη στιχουργού Πυθαγόρα, την σχολική χρονιά 2003-2004 το μουσικό σχολείο Αγρινίου διοργάνωσε στις 28-4-2004 εκδήλωση με θέμα «Διακριτικές σχέσεις του έργου του Πυθαγόρα». Συμμετοχή είχε η ‘χορωδία ελληνικής παραδοσιακής μουσικής’ και η ‘παραδοσιακή ορχήστρα’ του σχολείου. Για μια ακόμη φορά η ανταπόκριση του κοινού ήταν πολύ θετική, όπως αποτυπώνεται και στις αναφορές του τύπου της πόλης.¹⁰⁵ Η εκδήλωση για τον Πυθαγόρα είχε μεγάλη απήχηση και το σχολείο κλήθηκε από το Σύλλογο Αγρινιωτών στην Αθήνα, όπου παρουσίασε το πρόγραμμα στην κατάμεστη από Αιτωλοακαρνάνες αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών. Την ίδια χρονιά το σχολείο κυκλοφόρησε το πρώτο του cd

¹⁰³ Εφ. «Νέοι Καιροί», Τρίτη 4 Φεβρουαρίου 2003

¹⁰⁴ Εφ. «Συνείδηση», Τρίτη 2 Δεκεμβρίου 2003

¹⁰⁵ Εφ. «Νέοι Καιροί», Δευτέρα 26 Απριλίου 2004, σ. 22 & εφ. «Αιχμή», Δευτέρα 3 Μαρτίου 2004, σ.4

με τίτλο ‘Ο καθρέπτης της ψυχής μας’ με την συμμετοχή της ‘λαϊκής ορχήστρας’ του και εξέδωσε άλλα τρία τεύχη του σχολικού περιοδικού ‘Ηχοχρώματα’. Επίσης έγιναν και δύο τηλεοπτικές εμφανίσεις στο τοπικό κανάλι ‘Αχελώος’. Στην πρώτη πήρε μέρος το τμήμα της ‘Βυζαντινής’ χορωδίας του σχολείου, ψάλλοντας εγκώμια της Μεγάλης Εβδομάδας. Η δεύτερη πρόκειται για την παρουσίαση ενός ντοκιμαντέρ στις 21 Ιουνίου που είναι ημέρα αφιερωμένη στη μουσική, με θέμα «Βιέννη, η μουσική πρωτεύουσα της Ευρώπης», το οποίο επιμελήθηκε το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου.

Οι διακρίσεις του σχολείου την χρονιά 2003-2004 δεν ήταν λίγες και σχολιάστηκαν από τον τοπικό τύπο.¹⁰⁶ Στους περιφερειακούς μαθητικούς καλλιτεχνικούς αγώνες, που έλαβαν μέρος από τις 12 έως τις 16 Ιανουαρίου του 2004 στην Πάτρα, το σχολείο κατάλαβε δύο πρώτα βραβεία στην κατηγορία ατομικό ‘παραδοσιακό τραγούδι’ και ατομικό όργανο ‘κρουστά-ντραμς’, ένα τρίτο βραβείο στην κατηγορία ατομικός βυζαντινός ψαλμός, έναν έπαινο στο ατομικό παραδοσιακό τραγούδι, ένα ειδικό βραβείο και διάκριση στην κατηγορία τραγουδιού και δύο ειδικές διακρίσεις στο έντεχνο τραγούδι.

Την επόμενη σχολική χρονιά (2004-2005) εκδίδονται άλλα δύο τεύχη του περιοδικού ‘Ηχοχρώματα’, το οποίο απέσπασε το πρώτο πανελλήνιο βραβείο μαθητικού εντύπου στην ετήσια απονομή βραβείων της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς. Την βραδιά της απονομής που έγινε στη Στοά του Βιβλίου στην Αθήνα, το ‘σύνολο πνευστών’ του σχολείου απέδωσε ένα ποτ-πουρί από κάλαντα Χριστουγέννων, που ενθουσίασε τους παραβρισκόμενους.¹⁰⁷

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες εκδρομές του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου έγινε την χρονιά 2004-2005. Στα πλαίσια του προγράμματος «Βιέννη, η μουσική πρωτεύουσα της Ευρώπης», το μουσικό σύνολο ‘μουσικής δωματίου’ του σχολείου, καλεσμένο από τον ‘Διαπολιτιστικό Σύλλογο Μακεδονία’ της Αυστρίας, επισκέφτηκε την Αυστριακή πρωτεύουσα. Η ομάδα μαθητών του σχολείου μεταξύ άλλων, επισκέφτηκε το ‘Μέγαρο των Φίλων της Μουσικής’, το ‘Μουσείο Παλαιών Μουσικών Οργάνων’ και παρακολούθησε όπερα στην ‘Όπερα της Βιέννης’. Τέλος σε μεγάλη αίθουσα της Βιέννης παρουσίασε ένα αφιέρωμα από τον Μακεδονικό αγώνα και τραγούδια από το ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο, σε ελληνικό και αυστριακό κοινό. Η Διευθύντρια κ. Μαμασούλα μας πληροφορεί ότι τα παιδιά

¹⁰⁶ Εφ. «Πανατωλική», Παρασκευή 5 Μαρτίου 2004, σ. 4

¹⁰⁷ Εφ. «Νέοι Καιροί», Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου 2004

ήρθαν σε επαφή με τους Έλληνες της Βιέννης, καθώς και με τον Πρέσβη και τον Πρόξενο. Με την παραπάνω εκδρομή ασχολήθηκε και η τοπική τηλεόραση, παρουσιάζοντας στο κανάλι 'Αχελώος' μια ομάδα μαθητών από αυτούς που επισκέφτηκαν τη Βιέννη, έχοντας ως αντικείμενο συζήτησης αρχικά την συγκεκριμένη εκδρομή και κατ' επέκταση τις ευκαιρίες και δυνατότητες που δίνονται από το Μουσικό Σχολείο Αργινίου στους μαθητές του.

Στις 14 Απριλίου 2005, στα πλαίσια του 15^{ου} μαθητικού φεστιβάλ του δήμου Αργινίου, το Μουσικό Σχολείο Αργινίου παρουσίασε ένα αφιέρωμα στο Μάνο Χατζιδάκι. Μέρος πήρε η 'χορωδία ομοίων φωνών, η 'ευρωπαϊκή ορχήστρα', η 'λαϊκή ορχήστρα, το 'σύνολο μουσικής δωματίου' και το 'σύνολο κλασικής κιθάρας'.¹⁰⁸

Την ίδια χρονιά διοργανώθηκαν στην πόλη του Αργινίου οι περιφερειακοί μαθητικοί καλλιτεχνικοί αγώνες και η παρουσία του Μουσικού Σχολείου της πόλης ήταν για άλλη μια φορά 'ισχυρή'. Το σχολείο κατέκτησε τέσσερα πρώτα βραβεία στις κατηγορίες του 'παραδοσιακού ατομικού τραγουδιού', των 'παραδοσιακών κρουστών', στην ντραμς και στο σύνολο της 'Ευρωπαϊκής Ορχήστρας'. Αξίζει να σημειωθεί η δυσκολία της τελευταίας κατηγορίας καθώς όπως αναφέρει και η εφημερίδα 'Συνείδηση' πρόκειται για «...μια μεγάλη κατάκτηση καθώς είναι γνωστό ότι οι Επτανησιακές μαθητικές κοινότητες διαθέτουν από τις καλύτερες φιλαρμονικές με χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Κέρκυρας. Συνεπώς γίνεται αντιληπτό ότι το επίπεδο του ανταγωνισμού ήταν ιδιαίτερα υψηλό και ότι το βραβείο στο σύνολο της 'Ευρωπαϊκής μουσικής' δεν ήταν εύκολη υπόθεση για τους Αργινιώτες μαθητές».¹⁰⁹ Επίσης το σχολείο κατέκτησε ένα δεύτερο βραβείο με την 'χορωδία ομοίων φωνών', ένα τρίτο βραβείο στην ντραμς, τρεις ειδικές τιμητικές διακρίσεις στις κατηγορίες 'ατομικού ελληνικού τραγουδιού', 'συνόλου κρουστών' και 'συνόλου ρεμπέτικου τραγουδιού' και δύο επαίνους στις κατηγορίες βιολιού και πιάνου. Σύμφωνα με τον αρθρογράφο Νίκο Μουρτζιάπη «...το Αργίνιο αναμφίβολα, μέσα από το συγκεκριμένο διαγωνισμό καθόλου δειλά, αρχίζει να δημιουργεί μια διαφορετική μουσική παράδοση και να εισέρχεται πρώτο σε άλλα μουσικά μονοπάτια».¹¹⁰ Εξίσου σημαντική είναι και η κατάκτηση της τέταρτης θέσης με

¹⁰⁸ Αναφορά στο μαθητικό φεστιβάλ βρίσκουμε στην εφημερίδα «Συνείδηση», Πέμπτη 14 Απριλίου 2005.

¹⁰⁹ Εφ. «Συνείδηση», Τετάρτη 20 Απριλίου 2005, σ. 6

¹¹⁰ Ο. π.

ειδική τιμητική διάκριση του συνόλου της ‘Ευρωπαϊκής ορχήστρας’, στους πανελλήνιους μαθητικούς καλλιτεχνικούς αγώνες.

Τη σχολική χρονιά 2005-2006, στα πλαίσια του προγράμματος ‘μουσικές περιηγήσεις στην Ευρώπη’, οι μαθητές του συνόλου της ‘Ευρωπαϊκής Ορχήστρας’ του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου πραγματοποίησαν εκπαιδευτική εκδρομή στο Μόναχο της Γερμανίας. Εκεί παρακολούθησαν όπερα, επισκέφθηκαν μουσεία και άλλα αξιοθέατα της πόλης, μεταξύ τους και το ‘Μουσείο Μουσικών Οργάνων’, και είχαν την ευκαιρία να συναντηθούν με το 1ο Ελληνικό Γυμνάσιο της πόλης. Στα πλαίσια της συνάντησης δόθηκε από τους μαθητές συναυλία στο Πνευματικό Κέντρο της ορθόδοξης εκκλησίας των Αγίων Πάντων με ρεπερτόριο ευρωπαϊκό, ελληνικό, χριστουγεννιάτικο και παραδοσιακό-χορευτικό, όπως μας ενημερώνει η κ. Μαμασούλα. Σημαντικές οι αναφορές για την εκδήλωση στον ελληνικό τύπο του Μονάχου.

Πολύ σημαντικό υπήρξε το Αφιέρωμα στους Ελεύθερους Πολιορκημένους. Το σχολείο παρουσίασε το μεγάλο έργο του Δ. Σολωμού σε Μουσική Γ. Μαρκόπουλου, στα 180 χρόνια της Εξόδου του Μεσολογγίου. Η εκδήλωση ήταν μέρος των εορτών της Εξόδου και παρουσιάστηκε ανήμερα της Εξόδου, 10 Απριλίου στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου, σε μια αίθουσα κατάμεστη από κόσμο. Η ίδια εκδήλωση παρουσιάστηκε και στην Αθήνα, στις γιορτές του Συλλόγου Αιτωλ/νων Περιστερίου, προσκαλεσμένο το σχολείο από το Σύλλογο.

Στις 21 Ιουνίου 2006 το σχολείο διοργάνωσε εκδήλωση αφιερωμένη στο Μίκη Θεοδωράκη. Πήρε μέρος το μουσικό σύνολο ‘ευρωπαϊκής ορχήστρας’, η ‘χορωδία ομοίων φωνών’, η ‘χορωδία μικτών φωνών’, η ‘λαϊκή ορχήστρα’ και το σύνολο της ‘μουσικής δωματίου’ του σχολείου. Η εκδήλωση έγινε στη γιορτή λήξης του σχολικού έτους και υπάρχει αναφορά της στην εφημερίδα «Γεγονός».¹¹¹ Την ίδια χρονιά πραγματοποιήθηκε σεμινάριο ‘κλασικού’ και ‘ελαφρού’ τραγουδιού στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου με καλεσμένη την υψίφωνο Μαρία – Αλθαία Παπούλια. Η εφημερίδα «Αναγγελία» στις 29 Ιουνίου 2006 γράφει χαρακτηριστικά: *«Μια μεγάλη προσωπικότητα της Κλασικής Μουσικής, η υψίφωνος Μαρία – Αλθαία Παπούλια, καλεσμένη του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, επισκέφτηκε και τίμησε με την παρουσία της το Αγρίνιο. ...Παρόμοιο γεγονός δεν*

¹¹¹ Εφ. «Γεγονός», Τρίτη 13 Ιουνίου 2006

*συνέβη ποτέ άλλοτε στην πόλη μας. Η κ. Παπούλια δήλωσε πολύ ευχαριστημένη από τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών».*¹¹²

Για μια επιπλέον χρονιά, το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου συμμετείχε στους πανελλήνιους και περιφερειακούς μαθητικούς καλλιτεχνικούς αγώνες. Τη σχολική χρονιά 2005-2006, στους περιφερειακούς μαθητικούς αγώνες θεάτρου, η θεατρική ομάδα του σχολείου κέρδισε το δεύτερο βραβείο ανεβάζοντας το έργο του Σαίξπηρ «όνειρο καλοκαιρινής νύχτας». Στους αντίστοιχους αγώνες μουσικής το σχολείο απέσπασε ένα δεύτερο βραβείο με την ‘χορωδία ομοίων φωνών’, ένα τρίτο βραβείο με το σύνολο ‘ευρωπαϊκής ορχήστρας’ και έναν έπαινο με την ‘βυζαντινή χορωδία’. Το σχολείο συμμετείχε και στους περιφερειακούς μαθητικούς αγώνες ζωγραφικής όπου απέσπασε ένα τρίτο βραβείο. Το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία συνεχίστηκε την ίδια χρονιά, με την συνέχεια της έκδοσης του περιοδικού ‘Ηχοχρώματα’, καθώς και με εμφανίσεις του σχολείου στην τοπική τηλεόραση.

Την περσινή χρονιά (2006-2007) το σύνολο ‘ελληνικής παραδοσιακής μουσικής’ του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου επισκέφτηκε την Κωνσταντινούπολη και έδωσε συναυλία ύστερα από πρόσκληση που δέχτηκε από το ‘Ζωγράφειο Λυκείο’ της Πόλης. Πρόσκληση για τη συγκεκριμένη συναυλία βρίσκουμε στις σελίδες του τύπου της Πόλης.¹¹³ Λεπτομερείς αναφορές για την πορεία της εκδρομής στην Κωνσταντινούπολη εμφανίζονται στον τύπο του Αγρινίου.¹¹⁴

Στο 17^ο Μαθητικό Φεστιβάλ του δήμου Αγρινίου, η θεατρική ομάδα του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου ανέβασε στις 25 Απριλίου 2007 στο ‘Παπαστράτειο Μέγαρο Αγρινίου’, το θεατρικό έργο «Η Νίκη» της Λούλας Αναγνωστάκη.¹¹⁵ Στο φεστιβάλ το Μουσικό Σχολείο παρουσίασε συναυλία με θέμα ‘Μουσικές της Άνοιξης’. Η εφημερίδα ‘Συνείδηση’ σχολιάζοντας την παρουσία του σχολείου παραθέτει : *«Οι μουσικοί ‘άγγελοι’ του σχολείου εντυπωσίασαν για μια ακόμη φορά σε μια εκδήλωση που έμελλε πράγματι να φέρει την άνοιξη στις καρδιές όσων την παρακολούθησαν».*¹¹⁶ Παράλληλα συνεχίζεται για έμπτη χρονιά η έκδοση του περιοδικού ‘Ηχοχρώματα’ από το σχολείο και περιέχει πλούσιο υλικό των

¹¹² Εφ. «Αναγγελία», Πέμπτη 29 Ιουνίου 2006

¹¹³ Εφ. «ΑΡΟΥΕΥΜΑΤΙΝΙ, Απογευματινή» Sayı : 8793, Πέμπτη 30 Νοεμβρίου 2006, σ. 2 & Sayı : 8794, Παρασκευή 1 Δεκεμβρίου 2006, σ. 2

¹¹⁴ Εφ. «Αποκάλυψη», 13 Δεκεμβρίου 2006, σ. 2 & εφ. «Συνείδηση», Τετάρτη 17 Ιανουαρίου 2007, σ. 11

¹¹⁵ Αναφορά στην παράσταση γίνεται στην εφημερίδα «Συνείδηση» της Πέμπτης 26 Απριλίου 2007, σ. 11

¹¹⁶ Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 27 Απριλίου 2007, σ. 13

δραστηριοτήτων του, το οποίο δεν μπορούμε να παραθέσουμε στην παρούσα εργασία.

Η παραπάνω επιλογή και αναφορά κάποιων από τις δραστηριότητες του Μουσικού Σχολείου, είναι σε θέση να μας παρουσιάσει ένα πραγματικά ενεργό σχολείο το οποίο, παρά τα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει, παράγει αξιόλογο έργο για τον τόπο και προσφέρει πλούσιες εμπειρίες στους μαθητές του. Όπως μας ενημερώνει η Διευθύντρια του σχολείου, το πρόγραμμα των εκδηλώσεων για το τρέχον έτος περιέχει εκπαιδευτική εκδρομή στην Κύπρο και αδελφοποίηση με το Μουσικό Λύκειο της Λευκωσίας και αρκετές εξωσχολικές εκδηλώσεις όπως ένα αφιέρωμα στο Μάνο Λοΐζο που ετοιμάζεται από την αρχή της χρονιάς.¹¹⁷

Παρατηρώντας το σύνολο των δραστηριοτήτων του σχολείου, μπορούμε να διακρίνουμε την προσπάθειά του να δώσει στους μαθητές του όσο το δυνατό μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τη μουσική. Οι εκδρομές του σχολείου στο εξωτερικό σε πόλεις με διαφορετικό μουσικό πολιτισμό, δείχνει ότι το σχολείο θέλει να αγκαλιάσει όλο το φάσμα των μουσικών, καθώς και να απλωθεί σε διάφορες κατευθύνσεις και είδη μουσικής. Αλλά και οι διακρίσεις των μαθητών σε διαγωνισμούς και οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούν καταδεικνύουν ότι όλοι οι χώροι της μουσικής αντιμετωπίζονται με την ίδια βαρύτητα.

Αν και δεν μπορούμε να ξέρουμε κατά πόσο κάθε εφημερίδα είναι αντικειμενική στην κριτική της, αξιοπρόσεκτο είναι πως οι αναφορές που βρίσκουμε δεν έγιναν από κάποιες συγκεκριμένες εφημερίδες, αλλά σχεδόν απ' όλο τον τοπικό τύπο και τα θετικά σχόλια για την δράση του σχολείου ήταν πολλά. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι πολλές σελίδες επιβραβεύουν τη δράση του σχολείου, σχολιάζοντάς την ως μια αξιόπαινη πορεία, τη στιγμή που υπήρχαν πολλά προβλήματα και ελλείψεις να αντιμετωπιστούν.¹¹⁸ Αν συγκρίνουμε τα προβλήματα, που ήδη παρουσιάστηκαν στη συγκεκριμένη εργασία, και ιδιαίτερα αυτά των χρόνων που το σχολείο δεν στεγαζόταν στο καινούργιο κτίριο, με τις δραστηριότητες του σχολείου κατά το διάστημα αυτό, κατανοεί κανείς, τη δουλειά

¹¹⁷ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαρμαρούλα Μαρία στις 29/1/08.

¹¹⁸ Χαρακτηριστική είναι αναφορά της εφημερίδας 'Πανατωλική' της Παρασκευής 1 Ιουνίου 2001, η οποία γράφει για το σχολείο πως «...αντιμετωπίζει τις πρώτες δυσκολίες (κτιριακό, οργανωτικά προβλήματα κ. α.) και πορεύεται με άμεσο σκοπό την πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη των παιδιών».

και τη θέληση που απαιτήθηκαν για να παρουσιαστεί η παραπάνω θετική εικόνα στον τοπικό τύπο και κατά συνέπεια στην τοπική κοινωνία.

Η πορεία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στο χρόνο, η αύξηση του αριθμού των μαθητών του, οι εκδηλώσεις του και οι αναφορές του τοπικού τύπου, εμφανίζουν μια στενή επαφή του σχολείου με την τοπική κοινωνία και μια σχέση την οποία, τόσο το σχολείο όσο και η πόλη του Αγρινίου έχουν ανάγκη. Η Διευθύντρια κ. Μαμασούλα Μαρία μας πληροφορεί πως το άνοιγμα του σχολείου στην πόλη, μέσα από τις δραστηριότητες που πραγματοποίησε από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, απέσπασε την θετική κριτική της τοπικής κοινωνίας. Χαρακτηριστικά αναφέρει πως το σχολείο «...αγκαλιάστηκε από την κοινωνία, όχι μόνο από το Αγρίνιο αλλά και από τις γύρω περιοχές γιατί το σχολείο ανοίχτηκε στον κόσμο με τις εκδηλώσεις του, τις οποίες πλέον ο κόσμος περιμένει τότε θα γίνουν. Η καλή σχέση με τον κόσμο φαίνεται στο ότι η τοπική κοινωνία και της πόλης και του νομού, μας καλεί σε πάρα πολλές εκδηλώσεις, τόσες που δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε και πολλές φορές λέμε όχι».¹¹⁹

‘Η καλή αυτή σχέση’ του σχολείου με την τοπική κοινωνία, για την οποία κάνει λόγο η Διευθύντρια, επιβεβαιώνεται και από τις ίδιες τις εφημερίδες. Όπως προαναφέρθηκε, η εφημερίδα ‘Παναιτωλική’ κάνει λόγο για ‘αγκάλιασμα’ του σχολείου από τους πολίτες και τους τοπικούς φορείς.¹²⁰ Προβάλλοντας την αλληλεπίδραση σχολείου και τοπικής κοινωνίας, η εφημερίδα ‘Συνείδηση’ θεωρεί ότι «η εξελικτική πορεία του σχολείου το έχει καθιερώσει στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης».¹²¹ Η ίδια γνώμη προβάλλεται και στην εφημερίδα ‘Γεγονός’ η οποία χαρακτηριστικά γράφει ότι «το μουσικό σχολείο έχει αναπτύξει πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα και αποτελεί αναμφίβολα μια μεγάλη κυψέλη καλλιτεχνικής δημιουργίας».¹²² Κρίνοντας από παρόμοιες αναφορές και από τη συμμετοχή του κόσμου στις εκδηλώσεις του σχολείου, όπως παρουσιάζεται από τον τύπο κι από μαρτυρίες καθηγητών, συμπεραίνουμε ότι το σχολείο έχει δημιουργήσει μια εικόνα στην πόλη του Αγρινίου, η οποία έχει θετικό αντίκτυπο στην εξέλιξη του, αλλά και στην προσπάθεια προβολής της ίδιας της πόλης και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων της.

¹¹⁹ Συνέντευξη με την διευθύντρια του μουσικού σχολείου Αγρινίου κ. Μαμασούλα Μαρία στις 29/1/08.

¹²⁰ Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 1 Ιουνίου 2001, σ. 6

¹²¹ Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 5 Απριλίου 2002, σ. 7

¹²² Εφ. «Γεγονός», Τρίτη 13 Ιουνίου 2006

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από τη συνολική παρουσίαση του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου και του θεσμικού πλαισίου στο οποίο βασίζεται, εμφανίζεται ένα σχολείο το οποίο ξεπερνώντας τις αοριστίες και τις παραλήψεις του νομοθέτη, αποτελεί ένα πρότυπο δημόσιο εκπαιδευτήριο, εμφανίζοντας καινούργιες προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία και των υπόλοιπων εκπαιδευτηρίων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η εικόνα που έχει διαμορφώσει η τοπική κοινωνία για το σχολείο και η ενασχόληση του τύπου με τις ποικίλες δράσεις του, αποδεικνύει την πολιτισμική προσφορά του σχολείου για την πόλη του Αγρινίου. Παρατηρώντας συνολικά την εικόνα ενός σχολείου, που φαίνεται να ξεπερνά τελικά αρκετές από τις δυσλειτουργίες που πηγάζουν από το ελλιπές θεσμικό πλαίσιο, αξίζει να σχολιαστεί το κατά πόσο τελικά η λειτουργία του σχολείου στηρίζεται στα νομοθετικά διατάγματα του υπουργείου, ή είναι άμεσα εξαρτώμενη από τα πρόσωπα που κάθε φορά στελεχώνουν το σχολείο.

Θέλοντας να αναφερθούμε στο συγκεκριμένο θέμα, χρήσιμη πιθανότατα θα ήταν η σύγκριση της πορείας του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου με την πορεία των άλλων Μουσικών Σχολείων της χώρας. Επειδή στη συγκεκριμένη εργασία δε μπορούμε να ανοιχτούμε σε μια τέτοια έρευνα, θα προσπαθήσουμε μέσα από την πορεία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου και από τις αλλαγές των προσώπων που κατά καιρούς το απαρτίζουν, να αναδείξουμε το ρόλο των προσώπων στη λειτουργία και στη διαμόρφωση της εικόνας του.

Από την παρουσίαση της πορείας του σχολείου που έγινε στην παρούσα εργασία, εύκολα μπορούν να αντληθούν επιμέρους πληροφορίες και συμπεράσματα που καταλήγουν στο γεγονός ότι η συνολική πορεία του σχολείου είναι άμεσα εξαρτώμενη από το εκπαιδευτικό προσωπικό και κυρίως από τον εκάστοτε Διευθυντή του. Σίγουρα το θεσμικό πλαίσιο ορίζει τα όρια μέσα στα οποία κινείται η λειτουργία του και ο ρόλος του Υπουργείου είναι καθοριστικός για την αντιμετώπιση ή τη δημιουργία επιπλέον προβλημάτων στο σχολείο. Όμως τα πρόσωπα που στελεχώνουν το σχολείο και ιδιαίτερα η διεύθυνση μπορούν σε μεγάλο βαθμό να καθορίσουν την πορεία του σχολείου, ανάλογα με τη διάθεση και τις δυνατότητες τους. Η γνώση των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε κάθε σχολική χρονιά και η καλή σχέση και συνεργασία της Διευθύντριας με

τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία, αποτελούν προφανώς βασικά στοιχεία για την καλή λειτουργία και την ανάπτυξη του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου.

Ο ουσιαστικός ρόλος του Διευθυντή στα Μουσικά Σχολεία εμφανίζεται και μέσα από την παρέμβαση του προέδρου του 15μελούς συμβουλίου του Μουσικού Σχολείου Ιλίου, στο συνέδριο της Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων που έγινε στην Ξάνθη τον Μάρτιο του 2007. Μιλώντας ως εκπρόσωπος των μαθητών ο Νικόλας Αναστασίου θεωρεί πως ο Διευθυντής είναι ο συντονιστής πολλών θεμάτων όπως του προγράμματος μαθημάτων, των ειδικών εκδηλώσεων και εκδρομών και γενικότερα της συνολικής δράσης του σχολείου και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην λειτουργία του σχολείου.¹²³

Μελετώντας την πορεία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου γίνεται άμεσα αντιληπτό το γεγονός πως, από το σχολικό έτος 2002-2003, που το σχολείο απέκτησε καινούρια Διευθύντρια, παρουσιάζει ένα διαφορετικό πρόσωπο, κάνοντας πιο εμφανές το άνοιγμά του στην τοπική κοινωνία. Σίγουρα το μέγεθος του σχολείου στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του δεν έδινε τις ίδιες ευκολίες στους πρώτους διευθυντές του σχολείου για δράσεις σε σχέση με την κ. Μαμασούλα. Το βασικό όμως συμπέρασμα είναι πως έστω και κάτω από τα πολλά και σημαντικά προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει κάθε Μουσικό Σχολείο, όπως η έλλειψη καθηγητών, η έλλειψη οργάνων, η σωστή διαχείριση του εκπαιδευτικού και μαθητικού δυναμικού από τον εκάστοτε διευθυντή, μπορεί να κάνει το σχολείο πολύ πιο λειτουργικό, κερδίζοντας έτσι τις καλύτερες εντυπώσεις στην τοπική κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό το σχολείο γίνεται ελκυστικό για μελλοντικούς μαθητές και έτσι κατοχυρώνει ακόμη περισσότερο τη σταθερή του πορεία.

Η έκδοση του σχολικού ημερολογίου και περιοδικού, η δημιουργία ιστοσελίδας στο διαδίκτυο, η συμμετοχή σε Προγράμματα, Περιβαλλοντικά, Πολιτιστικά, Αγωγής Υγείας, Αγωγής Σταδιοδρομίας, η διοργάνωση σεμιναρίων και Ημερίδων και η συμμετοχή του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης, αποτελούν μερικές από τις δραστηριότητες του σχολείου που οφείλονται περισσότερο στην θέληση του εκπαιδευτικού προσωπικού, παρά στο

¹²³ Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελλήνιας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 101-102

θεσμικό πλαίσιο των Μουσικών Σχολείων. Άλλωστε το γεγονός ότι το σχολείο αναπτύσσεται χρόνο με το χρόνο, αυξάνοντας τον αριθμό των μαθητών, αλλά και των δράσεων του, παρά τα προβλήματα και την αβεβαιότητα που το Υπουργείο ακόμη συντηρεί για το μέλλον των αποφοίτων του, κερδίζοντας παράλληλα τις εντυπώσεις και διαφημίζοντας την πόλη, εύκολα κάνει αντιληπτή την προσωπική δουλειά του προσωπικού που το απαρτίζουν.

Ο ρόλος όμως της Διεύθυνσης στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου δεν περιορίζεται στην προσπάθεια για το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, αλλά και σε πιο λειτουργικά θέματα. Προβλήματα στα οποία το Υπουργείο αδυνατεί να ανταπεξέρθει όπως οι ελλείψεις σε όργανα και αίθουσες, αντιμετωπίστηκαν τελικά σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό δυναμικό και τους τοπικούς φορείς, κάτι που έχει αναφερθεί εκτενέστερα στην παρούσα εργασία. Η συνεργασία της Διευθύντριας με τους καθηγητές για την αντιμετώπιση της έλλειψης οργάνων, καθώς και η προσωπική προσπάθεια του προσωπικού του σχολείου και των τοπικών φορέων για την δημιουργία σχολικού κτιρίου, είναι μερικά από τα ζητήματα που καταδεικνύουν τη σημασία των προσώπων που στελεχώνουν τα Μουσικά Σχολεία.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειώσουμε ότι ενώ το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου παρουσιάζει μια καλή λειτουργία όπως έχουμε προαναφέρει, δε σημαίνει πως έχουν αντιμετωπιστεί όλα τα προβλήματα. Ο Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Κομοτηνής κάνοντας λόγο για το θεσμικό πλαίσιο των Μουσικών Σχολείων, αναφέρει τα πολλά προβλήματα δυσλειτουργίας που δημιουργεί, τονίζοντας ότι *«...εμπλέκονται συχνά πολλοί φορείς στη λήψη αποφάσεων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν παλινδρομήσεις και καθυστερήσεις. Εξάλλου, το νομικό καθεστώς που διέπει τη λειτουργία των μουσικών σχολείων δημιουργεί προβλήματα στις τοποθετήσεις, προσλήψεις, μεταθέσεις και αποσπάσεις εκπαιδευτικών και παρατηρούνται οξύμωρα φαινόμενα»*.¹²⁴ Τα προβλήματα αυτά, όπως είναι φυσικό, απαντώνται και στο Μουσικό Σχολείο Αγρινίου, όπως έχει αναφερθεί και πολλές φορές δυσχεραίνουν σημαντικά τη λειτουργία του. Η ύπαρξή τους όμως δεν αφορά ασφαλώς μόνο το συγκεκριμένο σχολείο και δεν μπορεί να αναιρέσει τη γενικότερη θετική εικόνα για τη λειτουργία του, από τη στιγμή που καταφέρνει να βρίσκει λύσεις για την όσο το δυνατό πιο σωστή αντιμετώπισή τους.

¹²⁴ Ο. π. σ. 42

Πέρα όμως από τις αναφορές στο προσωπικό του σχολείου υπάρχει ακόμη μια βασική παράμετρος η οποία συνέβαλε σημαντικά στην καλή λειτουργία του σχολείου και διαφάνηκε σε μεγάλο βαθμό και μέσα από την εργασία. Είναι καθοριστικής σημασίας η σχέση που θα αναπτύξει το σχολείο με την τοπική κοινωνία. Σε μεγάλο βαθμό το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου δημιούργησε μια σχέση ουσιαστικής πολύπλευρης και αμφίδρομης επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία. Η ‘θετική’ εικόνα του σχολείου στην τοπική κοινωνία δίνει ‘ζωή’ στο ίδιο το σχολείο, καθώς όλο και περισσότεροι μαθητές αποφασίζουν να συνεχίσουν μετά το Δημοτικό στο συγκεκριμένο σχολείο. Όμως και η πόλη του Αγρινίου κερδίζει από τις δράσεις των παιδιών και η πολιτιστική ζωή ανανεώνεται και πλουτίζει αποφασιστικά. Κατανοεί λοιπόν κανείς πόσο σημαντικές είναι οι δράσεις αυτές ιδιαίτερα για τις περιοχές της Περιφέρειας. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι η καλή σχέση του σχολείου με την τοπική κοινωνία κάνει το σχολείο πιο δυνατό και μπορεί πολύ πιο άνετα να θέσει διεκδικήσεις. Το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου αποτελεί ένα καλό παράδειγμα, καθώς όπως είδαμε, υπήρξε ένθερμη υποστήριξη από την τοπική κοινωνία στις διεκδικήσεις για το κτιριακό πρόβλημα και τελικά άμεση επίλυση με τον καλύτερο τρόπο.

Παραθέτοντας ορισμένες προσωπικές προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας τόσο του συγκεκριμένου, όσο και των Μουσικών Σχολείων συνολικά στην Ελλάδα, καθοριστική θα χαρακτηρίζαμε την τροποποίηση του ήδη υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου από το Υπουργείο, ώστε να αντιμετωπιστούν προβλήματα όπως αυτό της στελέχωσης των σχολείων με το κατάλληλο εκπαιδευτικό προσωπικό. Μια ειδική διαδικασία εξέτασης των ικανοτήτων του εκπαιδευτικού προσωπικού, αλλά και καλύτερη προετοιμασία και μετεκπαίδευση του προσωπικού με βάση τα εφόδια που παρέχει η κατεξοχήν αρμόδια επιστήμη, η Μουσική Παιδαγωγική, ίσως θα ήταν απαραίτητα βήματα για την καλύτερη λειτουργία κάθε Μουσικού Σχολείου. Άμεση πρέπει να είναι και η αντιμετώπιση της αργοπορίας της πρόσληψης των ωρομίσθιων και αναπληρωτών καθηγητών που συναντιέται σε κάθε σχολική χρονιά. Η μείωση των ωρών, ειδικά στο Λύκειο είναι ένα επίσης σημείο το οποίο πρέπει να τροποποιηθεί στο παρόν θεσμικό πλαίσιο. Η δημιουργία μιας μουσικής κατεύθυνσης στις τάξεις του Λυκείου, όπως έχει προαναφερθεί στην συγκεκριμένη εργασία, ίσως αποφορτίσει το πρόβλημα του πολύωρου προγράμματος μαθημάτων. Επιπλέον η αύξηση των ωρών του μαθήματος της μουσικής στο Δημοτικό σχολείο και η δημιουργία Μουσικών

Δημοτικών, καθώς και μια πιο λειτουργική σύνδεση των τριών βαθμίδων της εκπαίδευσης, θα ανέβαζε το επίπεδο της μουσικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Τέλος η ασάφεια που σχηματίζεται γύρω από το θέμα του τίτλου σπουδών και της όποιας επαγγελματικής κατοχύρωσης που θα δικαιούται κάθε απόφοιτος των Μουσικών Σχολείων, οφείλει να αποσαφηνιστεί από το θεσμικό πλαίσιο.

Μελετώντας τα πρακτικά του συνεδρίου της Πανελλήνιας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων που έγινε στην Ξάνθη, εμφανίζεται η ανάγκη για τις απαραίτητες διορθωτικές κινήσεις από το Υπουργείο και η έντονη δραστηριοποίηση των αντιπροσώπων κάθε σχολείου παρουσιάζοντας προτάσεις για την καλύτερη και ουσιαστικότερη λειτουργία του θεσμού. Χωρίς να μπορούμε στην παρούσα εργασία να επεκταθούμε στα θέματα που συζητήθηκαν στο συνέδριο, αξίζει να σχολιάσουμε ότι τα βασικά προβλήματα που εμφανίστηκαν μέσα από την συγκεκριμένη εργασία συζητήθηκαν και στο συνέδριο και οι λύσεις που προτάθηκαν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων κινούνται στο ίδιο πλαίσιο με τις δικές μας προτάσεις.¹²⁵ Πρόκειται, όπως προαναφέρθηκε, για προβλήματα που για την επίλυσή τους απαιτούνται συγκεκριμένες αποφάσεις του Υπουργείου, το οποίο οφείλει να πληροφορείται και να επεξεργάζεται το υλικό των αντίστοιχων συνεδρίων.

Κλείνοντας την παρούσα εργασία καταλήγουμε στο γενικότερο συμπέρασμα ότι αν και το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο στηρίζονται τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα παρουσιάζει προβλήματα, η στελέχωσή τους από το κατάλληλο προσωπικό υπό την καθοδήγηση μιας δραστήριας διεύθυνσης, θα μπορούσαν να θέσουν τα σχολεία αυτά εντός των στόχων της ίδρυσής τους, όσο αφορά την μουσική εκπαίδευση και την γενικότερη πνευματική καλλιέργεια του ατόμου στα πλαίσια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ζωτικής σημασίας για την αρμονική πορεία κάθε σχολείου είναι η δημιουργία μιας θετικής εικόνας στη τοπική κοινωνία, τόσο για την αντιμετώπιση των εκάστοτε προβλημάτων, όσο και για την αύξηση των μαθητών που επιλέγουν το Μουσικό Σχολείο. Η στήριξη της κοινωνίας είναι σημαντική για κάθε Μουσικό Σχολείο, ώστε να μπορέσει το τελευταίο να διεκδικήσει με περισσότερες αξιώσεις τη κινητοποίηση του

¹²⁵ Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελλήνιας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007, σ. 3-4

Υπουργείου στα θέματα που δυσχεραίνουν τη λειτουργία του. Για το λόγο αυτό τα άτομα που στελεχώνουν κάθε σχολείο και ιδιαίτερα η διεύθυνση θα πρέπει, εκτός των απαραίτητων προσόντων, να διασφαλίσει τη σχέση ουσιαστικής επικοινωνίας μεταξύ Μουσικού Σχολείου και τοπικής κοινωνίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- ΑΤΤΑΛΙ ΖΑΚ, Θόρυβοι, εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, Μάρτιος 1991
- ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΒΙΚΥ, Αφιέρωμα στον Στέφανο Βασιλειάδη. Ένας ποιητής της μουσικής παιδείας. ‘Μουσικήν ποίει και εργάζου’ – Το όραμα μιας ζωής, στα πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου μουσικής αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ) 15-17 Απριλίου 2005, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα Μάιος 2007
- ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΛΑΜΠΗΣ, *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική της Μουσικής Εκπαίδευσης: το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, στα Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελληνίας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007
- ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, *Μουσικά Σχολεία: Δομή και Λειτουργία - Προοπτικές*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998
- ΚΟΚΚΙΔΟΥ ΜΑΙΗ - ΓΚΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ ΚΑΙΤΗ, *Μουσική Αγωγή στο Σχολείο μέσα από τα μονοπάτια της Τέχνης*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998
- ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Ο θεσμός των Μουσικών Σχολείων σε χώρες του εξωτερικού*, στα Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998
- ΚΥΡΙΑΖΙΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, *Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα :θεσμικό πλαίσιο και σχολική πραγματικότητα*, εκδόσεις παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1998
- ΠΑΠΑΖΑΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Η μουσική στην εκπαιδευτική διαδικασία*, εκδόσεις μουσικός εκδοτικός οίκος Κ. Παπααρηγορίου – Χ. Νάκα, Αθήνα 2004
- ΠΑΠΑΖΑΡΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, *Μουσική Μάθηση και Εκπαίδευση*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1999

- Πρακτικά Συνεδρίου της Πανελληνίας ένωσης Γονέων των Μουσικών Σχολείων στην Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007
- Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., Εξαμηνιαία Περιοδική Έκδοση της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, τεύχος 3, Φθινόπωρο 1998
- ΣΕΡΓΗ ΛΕΝΙΑ, Θέματα μουσικής και μουσικής παιδαγωγικής, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1994
- ΣΟΥΦΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, *Η επιλογή εκπαιδευτικών μουσικής στα Μουσικά Σχολεία*, στα Πρακτικά συνεδρίου Πανελληνίας Ένωσης Γονέων Μουσικών Σχολείων στη Ξάνθη, *Τα Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα: Μουσική & Παιδεία - Αναδρομή, αξιολόγηση και προοπτικές*, Ξάνθη 2007
- ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ, Μουσική εκπαίδευση: Επιλογή ή αναγκαιότητα;, στα πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου μουσικής αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ) 15-17 Απριλίου 2005, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα Μάιος 2007
- DEWEY J., *Art as Experience*, Capricorn Books, New York 1934
- GAMAMNICOWA E. and GREEN A., *Social Justice, identity formation and social capital. School diversification policy under New Labour*, Chapter 12. In Vincent C. *Social Justice, education and identify*, London – New York 2003
- GARDNER HOWARD, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York 1983
- REID L. A., *Ways of Understanding and Education*, Heinman, London 1986

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ INTERNET

- <http://gym-mous-agrin.ait.sch.gr/>
- <http://parodos.net.gr/MS/mathites-kathigites04.htm>
- <http://parodos.net.gr/ms/sympliromatiki-protasi96.htm>
- www.ypepth.gr

ΝΟΜΟΙ- ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Ν. 1824-ΦΕΚ 296/30-12-1988
- Ν. 3475/2006 (ΦΕΚ 146Α')
- Υ. Α. Γ2/1950/27-03-1996
- Υ. Α. Γ2/3731/20-9-88
- Υ. Α. Γ2/3732/20-9-88
- Υ. Α. Γ2/3850/29-5-98(ΦΕΚ 658/ τ.Β' /1-7-98)
- ΦΕΚ 296 τ. Α' / 30-12-1988
- ΦΕΚ 330 τ. Β' /14-5-96
- ΦΕΚ 658 Β/1-7-1998
- ΦΕΚ 797 Τ.Β' /30-08-96

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ-ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Εφ. «Αιχμή», Δευτέρα 3 Μαρτίου 2004
- Εφ. «Αναγγελία», Πέμπτη 29 Ιουνίου 2006
- Εφ. «Αποκάλυψη», 30 Οκτωβρίου 2002
- Εφ. «Αποκάλυψη», 13 Δεκεμβρίου 2006
- Εφ. «ΑΡΟΥΕΝΜΑΤΙΝΪ, Απογευματινή» Sayı : 8793, Πέμπτη 30 Νοεμβρίου 2006, σ. 2 & Sayı : 8794, Παρασκευή 1 Δεκεμβρίου 2006
- Εφ. «Γεγονός», τρίτη 13 Ιουνίου 2006
- Εφ. «Ελεύθερος», 19 Φεβρουαρίου 2001, Αγρίνιο
- Εφ. «Εβδομάδα», Δευτέρα 2 Φεβρουαρίου 1998
- Εφ. «Νέοι Καιροί», 23-5-1999
- Εφ. «Νέοι Καιροί», 5-11-2002
- Εφ. «Νέοι Καιροί», Τρίτη 10 Δεκεμβρίου 2002
- Εφ. «Νέοι Καιροί», Τρίτη 28 Ιανουαρίου 2003
- Εφ. «Νέοι Καιροί», Τρίτη 4 Φεβρουαρίου 2003

- Εφ. «Νέοι Καιροί», Δευτέρα 26 Απριλίου 2004
- Εφ. «Νέοι Καιροί», Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου 2004
- Εφ. «Οι νότες του Μουσικού Γυμνασίου», Φύλλο 1^ο, Δεκέμβριος-Ιανουάριος 1999
- Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 1 Ιουνίου 2001
- Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2003
- Εφ. «Παναιτωλική», Παρασκευή 5 Μαρτίου 2004
- Εφ. «Πολιτεία», Τετάρτη 26 Νοεμβρίου 2003
- Εφ. «Πολιτισμός», Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2002
- Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 5 Απριλίου 2002
- Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2003
- Εφ. «Συνείδηση», Τρίτη 2 Δεκεμβρίου 2003
- Εφ. «Συνείδηση», Πέμπτη 14 Απριλίου 2005.
- Εφ. «Συνείδηση», Τετάρτη 20 Απριλίου 2005
- Εφ. «Συνείδηση», Τετάρτη 17 Ιανουαρίου 2007
- Εφ. «Συνείδηση», Πέμπτη 26 Απριλίου 2007
- Εφ. «Συνείδηση», Παρασκευή 27 Απριλίου 2007
- Εφ. «Συνείδηση», Τετάρτη 26 Σεπτεμβρίου 2007
- Εφ. «Συνείδηση», Τρίτη 9 Οκτωβρίου 2007
- Περιοδικό 'Δίφωνο', άρθρο «*Είκοσι χρόνια μουσικά σχολεία... εκκρεμεί η ενηλικίωση*», Φεβρουάριος 2008

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνέντευξη με την κ. Μαρμαρούλα Μαρία στις 29/1/08

Ερώτ. : Πότε ιδρύθηκε το Μ. Σ. Α. ;

κ. Μ. Μ. : *«Το Μ. Σ. Α. ιδρύθηκε το 1997. Έκλεισε δηλαδή 10 χρόνια και μπαίνουμε στον ενδέκατο χρόνο. Στην αρχή που ξεκίνησε το σχολείο, η πρώτη τάξη λειτουργούσε σαν μια τάξη μέσα στο τέταρτο γυμνάσιο. Επειδή τα παιδιά είχαν και ατομικά μαθήματα όποια τάξη ελεύθερη βρίσκονταν έκαναν μάθημα. Κάπως έτσι ξεκίνησε. Μετά από τρία νομίζω χρόνια πήγε δίπλα στο πρώην μουσικό σχολείο στον Αγ. Ιωάννη τον Ρηγαννά, που έγινε ένα κτίριο για σχολείο με πάρα πολλές αίθουσες όχι όμως για μουσικό σχολείο».*

Ερώτ. : Πόσους διευθυντές άλλαξε και ποιους;

κ. Μ. Μ. : *«Ξεκίνησε από το τέταρτο γυμνάσιο που ήταν ένα τμήμα, μια τάξη που δεν είχε διευθυντή. Την επόμενη χρονιά έγινε ο κ. Ιωάννης Νεραντζής που είναι σχολικός σύμβουλος τώρα, αλλά έμεινε ένα μικρό διάστημα, μερικούς μήνες στην αρχή. Η ιδιότητά του ήταν του φιλολόγου. Ύστερα την επόμενη χρονιά έγινε ο κ. Κώστας Κονταξής, φιλόλογος κι αυτός ο οποίος έμεινε δύο χρόνια σαν διευθυντής του μουσικού. Μετά δεν είχε διευθυντή, αλλά αναπλήρωνε λόγο ότι ήταν η αρχαιότερη μετά τον κ. Κολοβό, ο οποίος δεν δέχθηκε να έχει τη διεύθυνση, η κ. Νταή. Δηλαδή ήταν αναπληρώτρια διευθύντρια μέχρι το 2002. Από 1η Σεπτεμβρίου 2002 και μετά είμαι εγώ. Δηλαδή από το 2002 μέχρι το 2007 κανονικά ήταν η θητεία. Κανονικά είναι τέσσερα χρόνια αλλά δόθηκε παράταση ενός ακόμη και πήγε πίσω και λόγω εκλογών. Μετά έγινε ανανέωση εκλέχθηκα πάλι εγώ και θα είμαι μέχρι το 2011».*

Ερώτ. : Πως γίνεται η επιλογή των διευθυντών;

κ. Μ. Μ. : *«Γίνεται όπως γίνεται με όλους τους διευθυντές σε όλα τα σχολεία. Υπάρχει ιδιαίτερη λίστα που είναι όμως και για μουσικά σχολεία. Μπαίνει δηλαδή μια κατηγορία και για μουσικά σχολεία. Όπως ακριβώς λέει το νομοσχέδιο. Γίνεται λοιπόν η επιλογή όπως γίνεται και με τους άλλους, βέβαια για να γίνει ένας διευθυντής μουσικού κοιτάνε πρώτα πρώτα να έχει σχέση με τη μουσική, είτε να είναι μουσικός είτε να έχει κάποια ασχολεία με την μουσική ή να ασχολείτε με το καλλιτεχνικό τομέα ερασιτεχνικά π.χ. πολιτιστικά. Αυτό αποδεικνύεται από τα χαρτιά που φέρνουμε που δείχνουν π.χ. εγώ τι έχω κάνει, όπως αν ήμουν σε χορωδίες, αν*

οργάνωσα γιορτές κ.λ.. Εγώ έτσι έγινα. Δεν είμαι μουσικός. Στην καλλιτεχνική επιτροπή λένε ποιοι ζητάν το μουσικό Αγρινίου και αυτή λέει ένα ναι ή ένα όχι και το ποιος προηγείται αφού ρωτήσει για τα προσόντα του καθενός. Όταν βγαίνουν οι πίνακες υπάρχει ένας ιδιαίτερος για τα μουσικά. Φέτος στον πίνακα ήταν τέσσερις που ήταν κοντά σε μένα. Αυτή την διαδικασία την πέρασαν όλοι οι προηγούμενοι διευθυντές εκτός από την κ. Νταή γιατί ήταν αναπληρώτρια διευθύντρια».

Η σημερινή διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, κ. Μαμασούλα Μαρία.

Ερώτ. : Με πόσους μαθητές ξεκίνησε;

κ. Μ. Μ : «Ξεκίνησε με περίπου 20 μαθητές. Η εξέλιξη σχετικά με τον αριθμό εισαγωγής μαθητών ήταν η εξής. Στην αρχή το σχολείο ήταν άγνωστο σιγά-σιγά όμως έγινε πιο γνωστό. Στην αρχή ήταν λίγα παιδιά, σιγά-σιγά ήταν περισσότερα».

Ερώτ. : Πότε έγινε- γίνεται επιλογή μαθητών; Σε τι εξετάζονται;

κ. Μ. Μ : «Για τα μουσικά σχολεία, όπως λέει το νομοσχέδιο, γίνεται επιλογή των μαθητών κάθε χρόνο. Μάλιστα οι εξετάσεις αυτές γίνονται μετά τις εξετάσεις των δημοτικών και ορίζεται μια συγκεκριμένη περίοδος από το υπουργείο. Τα τελευταία χρόνια αυτό το έχει αναλάβει η κάθε περιφέρεια. Η περιφέρεια δυτικής Ελλάδας έχει

τρία μουσικά σχολεία, του Αργινίου, της Πάτρας, του Βαρθολομιού. Από την περιφέρεια ορίζονται οι επιτροπές. Η επιτροπή έρχεται από άλλο μουσικό σχολείο. Για το δικό μας το σχολείο έρχονται από την Πάτρα. Δεν πρέπει να έχει καμία σχέση η επιτροπή με το σχολείο. Από εμάς του Αργινίου πάνε στην Πάτρα. Την επιτροπή την απαρτίζουν μουσικοί. Καμιά φορά όταν βρισκόμαστε σε δυσκολία, γιατί συμπέφτει με τον καιρό των εξετάσεων μπορεί να μπουν στην επιτροπή και αναπληρωτές. Κανονικά πάνε μόνιμοι αλλά εμείς κάθε χρόνο στέλνουμε αναπληρωτές λόγω

Διαδικασία ακρόασης μαθητών

έλλειψης. Ο διαγωνισμός αυτός γίνεται μια φορά, είναι ανεπανάληπτος. Δεν είναι όπως οι πανελλαδικές που αν υπάρχει λόγος για κάποιο παιδί μπορεί να δώσει άλλη ημερομηνία. Για αυτό αν υπάρχει κάποιο παιδί που θέλει να δώσει εξετάσεις και δεν

πρόλαβε σε εμάς για κάποιο λόγο, αν για παράδειγμα το σχολείο της Λευκάδας ή της Πάτρας δεν έχει δώσει ακόμα μπορεί να πάει να δώσει εκεί και μετά να κάνουμε μετεγγραφή να έρθει σε μας. Είναι πολύ αυστηρές οι εξετάσεις.

Ο αριθμός των παιδιών που μπαίνουν είναι καθορισμένος από την αρχή ανάλογα με το σχολείο, τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τους καθηγητές κ.λ.π. Δηλαδή

κάθε χρόνο πριν από το Πάσχα εμείς στέλνουμε στην περιφέρεια και στο γραφείο της διεύθυνσης τον αριθμό των μαθητών που θα πάρει το μουσικό σχολείο. Για πρώτη φορά φέτος εμείς βάλλαμε 80. Δηλαδή κάθε σχολείο λέει πόσα άτομα μπορεί να πάρει. Ο διευθυντής του σχολείου το κανονίζει. Ο διαγωνισμός γίνεται και κάποια παιδιά αν οι αιτήσεις είναι πολλές μένουν έξω. Βέβαια υπάρχει η δυνατότητα για όσους πέρασαν να αλλάζουν γνώμη και να μη έρθουν το Σεπτέμβριο. Παίρνουμε τους επιλαχόντες αφού τα παιδιά μπαίνουν στην σειρά αφού βαθμολογηθούν στις εξετάσεις αυτές.

Ο διαγωνισμός είναι κανονικά μουσικής φύσεως ως επί το πλείστον. Εξετάζονται δηλαδή στα μουσικά. Βέβαια μπορεί ένα παιδί να μην έχει ιδέα από μουσική. Αυτό δε σημαίνει ότι δε θα περάσει. Πρέπει να έχει όμως κάποια κλίση στη μουσική. Να του αρέσει. Να έχει ρυθμό. Γίνονται ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο το παιδί έχει ρυθμό, κατά πόσο μπορεί να ξεχωρίσει κάποια πράγματα. Είναι δηλαδή εγκυκλοπαιδικές οι ερωτήσεις».

Ερώτ. : Ισχύει το νομοθετικό πλαίσιο που θέλει τον μαθητή που θα μπει στο μουσικό σχολείο να έχει γνώσεις κατωτέρας πάνω στη μουσική;

κ. Μ. Μ : «Αυτό ουσιαστικά δεν ισχύει γιατί είναι παιδιά που δεν έχουν γνώσεις πάνω στη μουσική και ξεκινάν από την αρχή. Έχουν μόνο τις γνώσεις που έχουν πάρει από ότι έκαναν στο δημοτικό, ουσιαστικά τίποτα. Μπορεί κάποιο παιδί να είναι από χωριό και να μην είχε την δυνατότητα να ασχοληθεί με την μουσική, για αυτό εξετάζουν άλλα πράγματα όπως την αρμονία, τον ρυθμό, βάζουν τα παιδιά να τραγουδήσουν. Ουσιαστικά δεν υπάρχει μια καθορισμένη ύλη την οποία δίνουν για να περάσουν στο μουσικό σχολείο. Μπορούν να εξεταστούν με ασκήσεις ακρόασης τραγουδιών και κατάταξής τους ανάλογα με το τι τραγούδι είναι το καθένα π.χ. παραδοσιακό, ροκ κ.λ.. Προπαντός γίνονται ασκήσεις πάνω στο ρυθμό. Γίνεται επίσης και ένα τεστ γραπτό το οποίο κανονικά είναι προαιρετικό αλλά εμείς τους το ζητάμε πάντοτε, το οποίο έχει σχέση με την μουσική και το παιδί απαντά σε ερωτήματα όπως γιατί θα ήθελε να έρθει στο μουσικό σχολείο, τι όργανο του αρέσει, αν έχει ασχοληθεί με την μουσική, τι λέει για σένα η λέξη μουσική. Εκεί φαίνεται και το γιατί το παιδί θέλει να έρθει στο σχολείο, αλλά και το αν ξέρει να γράψει γιατί είναι πολύ δύσκολο για κάποιο παιδί να μπει στο μουσικό όταν δεν μπορεί να γράψει μια παράγραφο. Αυτό αξιολογείται και βαθμολογείται από την επιτροπή. Βαθμολογούνται και από τους πέντε και δεν είναι στην κρίση ενός

βαθμολογητή. Υπάρχουν λοιπόν συγκεκριμένες ασκήσεις για το παιδί που έχει γνώσεις μουσικής και άλλες για αυτό που δεν έχει. Τα παιδιά ερωτούντε στην αρχή για αυτό το λόγο και είναι προαιρετικό τα παιδιά να παίζουν κάποιο όργανο. Αυτά που ξέρουν και θέλουν παίζουν. Από τότε που ξεκίνησε το μουσικό ακολουθείτε η ίδια διαδικασία χωρίς να έχει αλλάξει κάτι».

Ερώτ. : Ποιο ήταν και ποιο είναι το εκπαιδευτικό του προσωπικό; (μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι)

κ. Μ. Μ : «Το Μ. Σ. Α. είναι ένα σχολείο που είναι γυμνάσιο και λύκειο και έχει όλα τα μαθήματα. Οι μόνιμοι είναι 40. Γίνονται όλες οι ειδικότητες σε μαθήματα μουσικής και γενικής παιδείας. Το σχολείο χρόνο με το χρόνο αυξάνει. Πρόκειται για σχολείο 300 μαθητών και είναι καλά να μην ανεβεί παραπάνω. Γι' αυτό χρειάζονται πολλοί μουσικοί. Τα τελευταία χρόνια όταν γινόταν αρκετοί αναπληρωτές, γιατί τώρα δε γίνονται, είχαμε κάθε χρόνο γύρω στους 30 αναπληρωτές και τους υπόλοιπους ωρομίσθιους. Τώρα πέρυσι και φέτος έχουν αλλάξει τα πράγματα. Έχουμε πολύ

Συναυλία καθηγητών του Μουσικού Σχολείου Αθηνών στο Παπαστράτειο Μέγαρο Αθηνών την χρονιά 2004
λίγους αναπληρωτές γύρω στους 7 με 8 και οι υπόλοιποι ωρομίσθιοι. Για να γίνει κάποιος καθηγητής στο μουσικό σχολείο πρέπει να συμπληρώσει 5 χρόνια

προϋπηρεσία. Το παράξενο του νόμου είναι ότι και μουσικοί οι οποίοι έχουν εργαστεί στο μουσικό ως αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι αν δεν έχουν συμπληρώσει την πενταετία δεν μπορούν να διοριστούν στο μουσικό.

Φέτος στο μουσικό έχουμε 50 ωρομίσθιους, 8 αναπληρωτές και οι μόνιμοι μουσικοί είναι γύρω στους 10. Η μείωση του αριθμού των αναπληρωτών είναι θέμα καθαρά του υπουργείου. Βέβαια στο Μ. Σ. Α. που είναι από τα μεγάλα σχολεία στην Ελλάδα έπρεπε να δώσει πιο πολλές θέσεις αναπληρωτών. Την πρώτη χρονιά που λειτούργησε το μουσικό δεν υπήρχε μόνιμος καθηγητής. Με απόσπαση ήταν κάποιος την πρώτη χρονιά. Την δεύτερη χρονιά πήραν 2-3 φιλολόγους βασικά, οι οποίοι έκαναν τις πιο πολλές ώρες και λίγους μουσικούς με απόσπαση στην αρχή, που ύστερα πήραν μονιμότητα. Όσο μεγάλωνε το σχολείο αυξανόταν οι θέσεις μονίμων. Πλέον φθάσαμε στο σημείο να χρειαζόμαστε κάποιες μόνιμες θέσεις αλλά λίγες».

Ερώτ. : Πότε άλλαξε χώρο λειτουργίας;

κ. Μ. Μ : «Από τον Σεπτέμβρη του 2006 ήρθαμε στο καινούργιο κτίριο το οποίο έχει γίνει καθαρά για το μουσικό σχολείο. Όπως λέγεται είναι από τα καλύτερα κτίρια

Το κτίριο του Μουσικού Σχολείου στο Αγρίνιο

στην Ελλάδα. Είναι προσεγμένο πολύ σαν κτίριο και έχει πάρα πολλές δυνατότητες. Από την αρχή που ξεκίνησε η λειτουργία του μουσικού σχολείου Αγρινίου έπρεπε να

βρεθεί και ο χώρος στέγασης. Ο δήμος Αγρινίου το πήρε πολύ θετικά από την αρχή και δώρισε το οικοπέδο του τωρινού σχολείου. Στην αρχή έγινε πολύ αγώνας γιατί ήθελε και το Μεσολόγγι να πάρει το μουσικό σχολείο ως πρωτεύουσα, όμως εδώ θα λειτουργούσε πιο σωστά ως μεγαλύτερη πόλη που είναι το Αγρίνιο σε σχέση με το Μεσολόγγι. Το θέμα πήγε αμέσως στην νομαρχία και το ξεκίνησε ο κ. Τριχόπουλος ο οποίος ήταν Αγρινιώτης και το είδε και σαν βοήθεια για τον τόπο. Έκανε μια πάρα πολύ καλή δουλειά και έγινε πολύ σύντομα το Μ. Σ. Α. μέσα σε δύομιση χρόνια».

Ερώτ. : Πότε ξεκίνησε ουσιαστικά ο λόγος για καινούργιο κτίριο;

κ. Μ. Μ : *«Από την αρχή, δηλαδή από το 1997. Από την στιγμή που ιδρύθηκε στα χαρτιά το μουσικό σχολείο έπρεπε να βρεθεί το κτίριο γιατί το μουσικό είναι ιδιαίτερο σχολείο».*

Ερώτ. : Πόσους μαθητές είχε το σχολείο όταν αναλάβατε την διεύθυνση;

κ. Μ. Μ : *«Είχε γύρω στους 180 μαθητές. Ήταν η έκτη χρονιά λειτουργίας του σχολείου. Στην Γ' λυκείου ήταν 9 μαθητές. Ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε από*

Εσωτερικός χώρος του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου

τότε. Κάθε χρόνο μεγαλώνει. Φέτος έχει 280 μαθητές. Βέβαια ο νόμος λέει πως μαθητής που μένει χρονιά στο μουσικό σχολείο δεν έχει δικαίωμα να επαναλάβει

τάξη αλλά φεύγει για άλλο σχολείο, είτε μείνει σε γενικό μάθημα είτε σε μουσικό. Έτσι κάποια παιδιά που έχουν αδυναμίες σε κάποια μαθήματα σύμφωνα με το νόμο φεύγουν από το σχολείο. Δηλαδή δεν μένουν μέχρι το τέλος όσα παιδιά ξεκινάνε».

Ερώτ. : Ποιες οι παροχές στους μαθητές εκτός των μαθημάτων;

κ. Μ. Μ : «Τα παιδιά έρχονται με αυτοκίνητο στο σχολείο. Αυτή τη στιγμή έχουμε 5 λεωφορεία και 13 ταξί. Με ταξί έρχονται παιδιά από πιο μακριά, είτε γιατί μπορεί να είναι απομακρυσμένες περιοχές που δεν πάει λεωφορείο, είτε γιατί είναι λίγα για να σταλεί λεωφορείο. Επίσης υπάρχει τραπεζαρία στο σχολείο στην οποία τρώνε τα παιδιά σε δύο βάρδιες κανονικά κάθε μέρα. Εκτός από αυτές τις παροχές το ότι κάνουν ατομικά μουσικά μαθήματα είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό».

Ερώτ. : Ποια είναι η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου; Επαρκεί για τις ανάγκες του;

κ. Μ. Μ : «Στους προηγούμενους χώρους που στεγαζόταν δεν επαρκούσε. Τώρα όσο κι αν φαίνεται περίεργο παρότι πρόκειται για χώρο που είναι 3.350 τετραγωνικά μέτρα χτισμένο ακόμη δεν επαρκεί. Το σχολείο είναι μεγάλο. Δεν επαρκεί πρώτα πρώτα σε αίθουσες διδασκαλίας. Θέλουμε και άλλα studio μουσικής. Έχει 22 studio, 7 αίθουσες μουσικής ηχομονωμένες που γίνονται και εκεί μουσικά μαθήματα και ακόμη δεν επαρκούν.

Τα μουσικά όργανα επίσης δεν επαρκούν με τίποτα. Όσα χρόνια είμαι διευθύντρια δεν έχω παραλάβει καμία φορά από το υπουργείο όργανα. Είμαι 6 χρόνια εδώ και τα παιδιά αυξήθηκαν από τα 180 στα 280. Μόνο από αυτό φαίνεται πόσα παραπάνω όργανα χρειάζονται. Βέβαια μέσα σε αυτά τα χρόνια το σχολείο πήρε αρκετά όργανα. Έχουμε πολλές δωρεές οργάνων, καθώς επίσης αγόρασε και η σχολική επιτροπή, αλλά και πάλι δεν επαρκούν με τίποτα. Σημαντικό για το σχολείο είναι ότι η φιλαρμονική του δήμου και ο μαέστρος, της επειδή είναι και καθηγητής στο σχολείο, καθώς επίσης και επειδή πολλά παιδιά τις φιλαρμονικής είναι στο σχολείο, αφήνει να παίρνουν τα παιδιά τα όργανα της φιλαρμονικής και να τα χρησιμοποιούν στο σχολείο, γιατί η έλλειψη ειδικά στα πνευστά είναι μεγάλη. Κανονικά από το υπουργείο έπρεπε να σταλθούν το 2006 όργανα σε όλα τα σχολεία. Σαν μουσικό σχολείο στείλαμε τι χρειαζόμαστε και έχω μάθει ότι το Μ. Σ. Α. θα παραλάβει γύρω στα 100 όργανα. Οι ανάγκες ήταν πάρα πολύ μεγάλες. 10 πιάνο, 2 πιάνο με ουρά και ένα σωρό άλλα όμως ακόμη περιμένουμε. Πιστεύω ότι αν έρθουν αυτά θα καλυφθούν οι ανάγκες λόγω του ότι ζητήσαμε πολλά όργανα. Καμία χρονιά δεν έχουν σταλεί όργανα παρά μόνο την πρώτη χρονιά που ιδρύθηκε, ώστε να

μπορέσει να ξεκινήσει τη λειτουργία του. Στην αρχή μπορεί να κάλυπταν τις ανάγκες όμως μετά από μερικά χρόνια όχι. Μέχρι τώρα η χρηματοδότηση για τα όργανα ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες που δημιουργούταν έγινε κάποιες φορές από την σχολική επιτροπή. Επίσης είχαμε μια δωρεά από το νομάρχη. Μια χρονιά κάναμε μία χοροεσπερίδα και με τα χρήματα που βγήκαν πήραμε δύο πιάνο».

Σύνολο 'Ευρωπαϊκής Ορχήστρας' του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου.

Ερώτ. : Γιατί το σχολείο δε ζητά μικρότερο αριθμό εισακτέων από την στιγμή που παρουσιάζονται ελλείψεις;

κ. Μ. Μ : «Το υπουργείο κάθε τέσσερα χρόνια έπρεπε να στέλνει όργανα στο σχολείο και το σχολείο στηρίζεται σε αυτή τη δέσμευση. Βέβαια κάθε φορά που επιλέγεται ο αριθμός εισακτέων, το σχολείο στηρίζεται σε ιδιωτικές πρωτοβουλίες είτε των καθηγητών του, είτε των τοπικών φορέων και καταφέρνει να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και να καλύψει τις ανάγκες των μαθημάτων».

Ερώτ. : Από τα μουσικά μαθήματα επιλογής ποια γινόταν και ποια γίνονται;

κ. Μ. Μ : «Σχετικά με τα μαθήματα των οργάνων που είναι το ατομικό μάθημα στην αρχή γινόταν βασικά όργανα όπως πιάνο, κιθάρα, ακορντεόν, σαξόφωνο, φλάουτο. Το 2002 που ήρθα ουσιαστικά είδα τι υπήρχε. Από την επόμενη χρονιά

άρχισα να βάζω καινούργια όργανα. Πρώτα πρώτα μπήκε το μπουζούκι. Ύστερα το κανονάκι, το σαντούρι, το μπάσο, το μαντολίνο, η κρητική και η πολιτική λύρα. Πιο πολύ μπήκαν παραδοσιακά όργανα. Αυτή τη στιγμή τα παιδιά διαλέγουν ανάμεσα σε 22 με 23 όργανα.

Στο λύκειο και στις τρεις τάξεις του υπάρχουν και τα μουσικά μαθήματα επιλογής. Σε όλα τα σχολεία υπάρχουν μαθήματα επιλογής. Στο μουσικό υπάρχει μεγάλη γκάμα τέτοιων μαθημάτων και στις τρεις τάξεις. Εκτός από τα μαθήματα που έχουν τα άλλα τα σχολεία υπάρχουν και άλλα σχετικά με την μουσική που είναι πάρα πολύ ενδιαφέροντα. Δεν υπάρχει όμως η δυνατότητα να διδαχθούν όλα αυτά τα μαθήματα, πρώτον γιατί δεν υπάρχουν οι καθηγητές και ύστερα λόγω του ότι τα παιδιά είναι λίγα και δεν μπορεί να σχηματιστούν τμήματα με 1-2 παιδιά. Γίνονται πάντως πολύ ενδιαφέροντα μαθήματα. Εμείς τα τελευταία χρόνια κάνουμε συνήθως 'οργανογνωσία παραδοσιακών οργάνων'. Μια άλλη χρονιά έγινε 'οργανογνωσία οργάνων συμφωνικής ορχήστρας'. Επίσης επειδή έχουμε στο σχολείο τον κ. Κώστα Λανάρα ο οποίος είναι και οικονομολόγος και μουσικός κάνει 'μουσική και στατιστική'. Έκανε επίσης 'μουσική και κοινωνιολογία'. Ουσιαστικά ανάλογα με τις γνώσεις των καθηγητών του σχολείου επιλέγονται και τα μαθήματα που μπορούν να γίνουν. Αν δεν υπήρχε καθηγητής με αυτές τις δύο ειδικότητες δε θα μπορούσαν να γίνουν αυτά τα μαθήματα. Σε αντίθεση με το μάθημα της 'μουσικής και λογοτεχνίας', το οποίο γίνεται γιατί είναι πολύ πιο εύκολο να βρεθεί ένας φιλόλογος που ενδιαφέρεται για τη μουσική και έχει γνώσεις ώστε να το προσαρμόσει».

Ερώτ. : Το εκπαιδευτικό προσωπικό επαρκεί;

κ. Μ. Μ : «Δεν επαρκεί. Ειδικά στη μουσική παιδεία πάντοτε είχαμε και έχουμε πάρα πολλές ελλείψεις. Κάποιες φορές, ενώ τα μαθήματα είναι ατομικά, κάνουν μάθημα και δύο και τρία παιδιά μαζί λόγω ελλείψεως καθηγητών, οργάνων και αιθουσών, παρόλο που είμαστε σε ένα σχολείο με τόσα studio κ.λ.π. Και στα μαθήματα γενικής παιδείας έχουμε κάποια κενά τα οποία από την αρχή της χρονιάς προσπαθούμε να τα συμπληρώνουμε».

Πρόβα πριν την συναυλία στη Βιέννη.

Ερώτ. : Πως επιλέγεται και πότε έρχεται το εκπαιδευτικό προσωπικό;
κ. Μ. Μ : *«Τα δύο τελευταία χρόνια οι αναπληρωτές έρχονται κατευθείαν από το υπουργείο. Παλιότερα δεν ερχόταν από το υπουργείο αλλά από την περιφέρεια ή το γραφείο. Δηλαδή έστελνε τις πιστώσεις το γραφείο στη διεύθυνση στο Μεσολόγγι ανάλογα με τις ανάγκες του σχολείου για αναπληρωτές και από τους υπόλοιπους*

περνάνε τους ωρομισθίους, ανάλογα με την σειρά τους στη λίστα. Από πέρυσι οι αναπληρωτές έρχονται κατευθείαν από το υπουργείο και οι ωρομίσθιοι παίρνονται με συνεργασία του σχολείου με την διεύθυνση. Το πότε έρχονται είναι μια πικρή ιστορία. Φέτος ήρθαν αρκετά νωρίς. Η πρώτη βάρδια ήρθε 16 Οκτωβρίου, κάτι που είναι πάρα πολύ σημαντικό. Όσα χρόνια είμαι εδώ φέτος είναι η δεύτερη χρονιά που έρχονται νωρίς. Τα άλλα τα χρόνια ερχόταν ή τέλη Νοεμβρίου ή αρχές Δεκεμβρίου. Πέρυσι ερχόταν κατά διαστήματα. Ξεκίνησαν από 30 Νοεμβρίου, η δεύτερη βάρδια ήρθε 30 Ιανουαρίου, αμέσως μετά τις γιορτές δηλαδή και η τρίτη βάρδια ήρθε το Μάρτιο. Τέλη Μαρτίου εμείς τελειώσαμε τα μαθήματα».

Ερώτ. : Το νομοθετικό πλαίσιο παρουσιάζει παραλείψεις που επηρεάζουν την λειτουργία του σχολείου; Είναι επαρκές; Το υπάρχον τηρείται;

κ. Μ. Μ : «Το πιο σημαντικό είναι αυτό που μόλις είπαμε με το θέμα των καθηγητών. Αυτό που διαμαρτύρονται όλα τα σχολεία και οι σύλλογοι των γονέων είναι ότι πρέπει από την αρχή της σχολικής χρονιάς να υπάρχουν οι καθηγητές και να ξεκινά κανονικά η δουλειά. Από αυτό επηρεάζεται πάρα πολύ η λειτουργία του σχολείου. Πρώτα πρώτα δεν μπορεί να γίνει πρόγραμμα από την στιγμή που δεν ξέρουμε πόσοι

Από την εκδρομή του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στη Βιέννη

μουσικοί θα έρθουνε και αυτό επηρεάζει και τα μαθήματα γενικής παιδείας. Δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο για το πότε πρέπει να έρχονται αναπληρωτές και ωρομίσθιοι. Έρχονται όποτε πάρει το υπουργείο το οποίο ανακοινώνει πόσους δίνει σε κάθε σχολείο. Είναι στην κρίση του υπουργείου».

Ερώτ. : Ποιες είναι οι δραστηριότητες του σχολείου;

κ. Μ. Μ : «Είναι πάρα πολλές. Καταρχάς κάθε μουσικό σχολείο σύμφωνα με το νόμο πρέπει να κάνει τουλάχιστον δύο μεγάλες εξωσχολικές εκδηλώσεις μέσα στη χρονιά. Εμείς κάθε χρόνο κάνουμε ένα αφιέρωμα σε κάποιον μουσουργό επηρεαζόμενοι και με το τι έτος είναι. Έτσι έχουμε κάνει αφιερώματα για τον Πυθαγόρα, τον Αργινιώτη στιχουργό, για τον Μοζαρτ, έχουμε κάνει για τον Χατζιδάκη, για τον Θεοδωράκη.

Εκδήλωση λήξης του σχολικού έτους 2005-2006, αφιερωμένη στο Μίκη Θεοδωράκη. Η εκδήλωση έγινε στον προαύλιο χώρο του παλιού κτιρίου του Μουσικού Σχολείου Αργινίου.

Φέτος ετοιμάζουμε για τον Μάνο Λοΐζο. Οποσδήποτε κάνουμε ένα αφιέρωμα τον χρόνο. Επίσης στα μουσικά σχολεία υπάρχει και η 'θεατρική παιδεία'. Το μάθημα γίνεται σε όλο το γυμνάσιο και είναι επιλογής στην Α' λυκείου. Έχουμε πολύ καλή θεατρική ομάδα με την κ. Σπυρέλη που είναι και θεατρολόγος και έχει ανεβάσει πάρα πολύ σημαντικά έργα. Ένα από αυτά είναι 'το όνειρο καλοκαιρινής νύκτας' του

Σαίξπηρ που πήρε και το δεύτερο βραβείο στους καλλιτεχνικούς αγώνες. Επίσης έχουμε ανεβάσει και

κάποια μονόπρακτα και φέτος ετοιμάζεται το μουσικοθεατρικό έργο 'η μελωδία της ευτυχίας'. Μέσα στις δραστηριότητες του σχολείου είναι οι εκδρομές που γίνονται στο εξωτερικό και οι συναυλίες που δίνονται όπως στη Βιέννη, στο Μόναχο, στο Σαλσμπρουκ, στην Κωνσταντινούπολη και στην Κύπρο που θα πάμε τώρα. Σε όποια πόλη πάμε δίνουμε και συναυλία. Ερχόμαστε έτσι σε επαφή είτε με παιδιά είτε με σχολεία καθώς επίσης και με τον απόδημο ελληνισμό».

Εκδρομή του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στην Κωνσταντινούπολη.

Συναυλία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στο Ζωγράφειο Λύκειο της Κωνσταντινούπολης.

Ερώτ. : Ποια η σχέση του σχολείου με την τοπική κοινωνία;

κ. Μ. Μ : *«Έχει σταθεί πάρα πολύ καλά το μουσικό σχολείο. Στην αρχή ήταν άγνωστο. Υπήρχαν και αρνητικά σχόλια. Στη συνέχεια όμως αγκαλιάστηκε από την κοινωνία, όχι μόνο από το Αγρίνιο και από τις γύρω περιοχές γιατί το σχολείο ανοίχτηκε στον κόσμο με τις εκδηλώσεις του, τις οποίες πλέον ο κόσμος περιμένει πότε θα γίνουν. Η καλή σχέση με τον κόσμο φαίνεται στο ότι η τοπική κοινωνία και της πόλης και του νομού μας καλεί σε πάρα πολλές εκδηλώσεις, τόσες που δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε και πολλές φορές λέμε όχι. Επίσης το σχολείο βγαίνει και στην τηλεόραση και προβάλλονται οι εκδηλώσεις του από τα τοπικά κανάλια».*

Συναυλία του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στη χριστουγεννιάτικη γιορτή την χρονιά 2007.

Ερώτ. : Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα κριτήρια με τα οποία επιλέγουν οι μαθητές το μουσικό σχολείο;

κ. Μ. Μ : *«Πρώτα πρώτα κάποια παιδιά που ενδιαφέρονται για τη μουσική επιλέγουν το μουσικό σχολείο. Υπάρχουν περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια γονιών που ζητούν ένα καλό σχολείο για τα παιδιά τους και επιλέγουν το μουσικό ως ένα σχολείο που είναι καλό και έχει να δώσει πολλά στα παιδιά. Πιθανό να υπάρχουν και περιπτώσεις γονέων που νιώθουν πιο σίγουροι με το μουσικό σχολείο, για το λόγο ότι τα παιδιά τους πηγαινοέρχονται με αυτοκίνητο, καθώς και με το ότι τα παιδιά τρώνε στο σχολείο σε περίπτωση που οι ίδιοι δουλεύουν και δεν προλαβαίνουν να μαγειρέψουν σπίτι».*

Ερώτ. : Υπάρχουν τίτλοι σπουδών; Σε τι εποφελούνται οι απόφοιτοι;

κ. Μ. Μ : *«Ακόμη κουβεντιάζει η καλλιτεχνική επιτροπή αυτό το θέμα και από τη στιγμή που τα μουσικά σχολεία λειτουργούν εδώ και 20 χρόνια κάτι έπρεπε είδη να έχει γίνει. Οι απόφοιτοι των μουσικών οι οποίοι είναι από τα παιδιά που ταλαιπωρούνται πάρα πολύ γιατί έχουν 9ωρα ενώ στα άλλα τα σχολεία δεν έχουν, θα*

έπρεπε να παίρνουν κάποια μοριοδότηση για τις ανώτερες σχολές κ. λ. π. Δυστυχώς δεν έχει γίνει τίποτα και το απολυτήριο είναι όπως το απολυτήριο όλων των σχολείων. Παλιότερα γραφόταν τα μουσικά μαθήματα. Τα τελευταία χρόνια με το νέο πρόγραμμα του Νέστορα δεν γράφονται αλλά δίνεται ένα πιστοποιητικό μουσικών σπουδών. Αυτό γίνεται εδώ και 2-3 χρόνια».

Ερώτ. : Ο στόχος που έχει θέσει το υπουργείο για την λειτουργία των μουσικών ως προετοιμασία για επαγγελματίες μουσικούς πραγματοποιείται; Αν όχι μπορεί κατά την γνώμη σας να πραγματοποιηθεί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση;

κ. Μ. Μ : «Προσωπικά πιστεύω ότι μπορούν παιδιά από το σχολείο που θα το παρακολουθήσουν με συνείδηση και υπευθυνότητα ως προς το τι θέλουν να κάνουν και έχουν προοπτική μπορούν να ακολουθήσουν επαγγελματικά το χώρο της μουσικής. Παίρνουν πάρα πολλά στο μουσικό γιατί 15 ώρες την εβδομάδα κάνουν μουσικά μαθήματα. Βέβαια πιστεύω ότι το υπουργείο δεν έκανε τα μουσικά σχολεία για να γίνουν όλοι αυτοί που θα βγουν μουσικοί, αλλά για να πάρουν τα παιδιά μια μουσική παιδεία. Ωδεία υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα. Γιατί να μην υπάρχει και δημόσιο σχολείο στο οποίο να μπορεί ένα παιδί να μαθαίνει κάποια πράγματα. Πιστεύω ότι μπορεί να προχωρήσει κάποιος στη μουσική μέσα από το σχολείο. Παιδιά από το σχολείο μας, που σήμερα είναι στη μουσικολογία μπορεί να πήγαιναν και σε ωδείο αλλά αυτό δε λέει τίποτα, γιατί και στα αγγλικά και στα μαθηματικά και στη φυσική και στη χημεία πάνε έξω αλλά έχουν πάρει πάρα πολλά από το σχολείο και προχωράνε και βλέπουν ότι το σχολείο τα βοήθησε πάρα πολύ».

Ερώτ. : Πως νομίζετε ότι έπρεπε να ήταν τα μουσικά σχολεία; Τι θα αλλάζατε και τι θα προσθέτατε στη λειτουργία και το σκοπό του σχολείου;

κ. Μ. Μ : «Θα έπρεπε από την πρώτη στιγμή να είναι όλοι οι καθηγητές να υπάρχουν όργανα και να είναι σχεδιασμένα για μουσικά σχολεία. Γιατί ξέρω πως λειτουργούσαμε στο προηγούμενο κτίριο που κάναμε και στο διάδρομο μάθημα και πως λειτουργούμε τώρα με μια τουλάχιστον μεγαλύτερη άνεση. Πρέπει το κτίριο να έχει τις προϋποθέσεις για μουσικό και όχι οποιοδήποτε που μπαίνουμε γιατί έτυχε.

Οι ώρες στο μουσικό πιστεύω ότι είναι πολλές ειδικά στο λύκειο. Πράγματα που μπορούσαν να κοπούν από την γενική παιδεία έχουν κοπεί όμως για το λύκειο είναι ακόμη πάρα πολλές οι ώρες. Θα πρότεινα στο λύκειο για τα παιδιά που θέλουν να ασχοληθούν με την μουσική να δημιουργηθεί μια κατεύθυνση με μουσικά μαθήματα όπως οι κατευθύνσεις που είδη υπάρχουν και να επιλέγουν αυτή. Τα

υπόλοιπα να μην είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν το ίδιο πρόγραμμα με αυτά τα παιδιά έχοντας ως αποτέλεσμα να μη διαβάζουν λόγω των πολύωρων παρακολουθήσεων».

Σεμινάριο τραγουδιού με την υψίφωνο κ. Αλθαία Παπούλια.

Ερώτ. : Πώς και από πού γίνεται η χρηματοδότηση του σχολείου; Θα έπρεπε να υπάρχουν συγκεκριμένα κονδύλια για τα σχολεία αυτά;

κ. Μ. Μ : *«Η χρηματοδότηση γίνεται όπως σε όλα τα σχολεία. Το υπουργείο δίνει στην περιφέρεια, η περιφέρεια στους δήμους και οι δήμοι στα σχολεία ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε σχολείου. Βέβαια τα μουσικά είναι μια ιδιαίτερη κατηγορία και έπρεπε να παίρνουν περισσότερα χρήματα. Εμείς με πολύ αγώνα κατορθώσαμε να παίρνουμε αρκετά χρήματα. Εμείς δεν έχουμε τα έξοδα των άλλων σχολείων. Μόνο τα αναλώσιμα για τα μουσικά όργανα είναι πολλά λεφτά. Μια καλλιτεχνική εκδήλωση στοιχίζει στο σχολείο πάνω από 2.000 ευρώ. Θα έπρεπε το κράτος να κάνει μια ξεχωριστή επιδότηση για τα μουσικά».*

Ερώτ. : Ποια η σχέση σας με την καλλιτεχνική επιτροπή;

κ. Μ. Μ : *«Τα τελευταία χρόνια η καλλιτεχνική επιτροπή δεν ακουγόταν καθόλου. Προσπαθήσαμε να επικοινωνήσουμε αλλά ίσως δεν είχε την δυνατότητα να κάνει*

κάποια πράγματα. Εγώ από την αρχή είχα πάει στην Αθήνα, είχα μιλήσει με την καλλιτεχνική επιτροπή και είχα πολύ καλή σχέση τα πρώτα χρόνια. Μετά έπεσαν λιγάκι οι τόνοι και της δώσαν λιγότερες αρμοδιότητες. Τώρα ξεκίνησαν πολύ καλά και μπορώ να πω ότι υπάρχει μια συνεργασία όσο και αυτοί μπορούν».

Από την επίσκεψη του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Ερώτ. : Το μουσικό σχολείο θα έπρεπε να υπάγεται σε διαφορετική προϊστάμενη αρχή από τα υπόλοιπα γενικά σχολεία;

κ. Μ. Μ : «Το πρόβλημα είναι ότι οι προϊστάμενοι δεν μπορούν να καταλάβουν τα μουσικά σχολεία και πολύ συχνά υπάρχει πρόβλημα μεταξύ των διευθυντών των μουσικών και των προϊσταμένων. Αυτό γίνεται γιατί βλέπουν το μουσικό σχολείο σαν ένα οποιοδήποτε άλλο σχολείο ενώ οι διευθυντές των μουσικών που ξέρουν τα προβλήματα έχουν άλλες απαιτήσεις. Μακάρι να υπήρχε κάτι στο οποίο να απευθύνονται μόνο τα μουσικά γιατί δεν μπορούν να μας καταλάβουν».

Ερώτ. : Ποιο πιστεύεται ότι θα είναι το μέλλον του λυκείου στο μουσικό σχολείο;

κ. Μ. Μ : «Το λύκειο δεν πάει πολύ καλά στο μουσικό σχολείο. Πολλά παιδιά μετά την τρίτη γυμνασίου φεύγουν είτε γιατί είναι αδύνατα και δεν μπορούν να προχωρήσουν, γιατί το μουσικό είναι ένα πολύ δύσκολο σχολείο, είτε γιατί είναι καλοί μαθητές που θέλουν να πιάσουν δύσκολες σχολές, όπως ιατρική και λόγω των πολλών ωρών που θα συναρτήσουν στο μουσικό φεύγουν. Το βασικό πρόβλημα των λυκείων είναι οι πολλές ώρες. Είναι δύσκολο το πρόγραμμα. Αυτή τη στιγμή έχουμε 200 παιδιά στο γυμνάσιο και 80 στο λύκειο. Ενώ στο γυμνάσιο με τα χρόνια ο αριθμός μπορεί να αυξάνεται, στο λύκειο θα παραμείνει πιστεύω στάσιμος για αυτόν το λόγο».

Ερώτ. : Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι απαραίτητες ενέργειες για να στηριχθεί το λύκειο;

κ. Μ. Μ : «Για μένα η μόνη λύση είναι η μείωση των ωρών».

Μερικά από τα τεύχη του περιοδικού 'Χοχρώματα' που εκδίδει το Μουσικό Σχολείο Αγρινίου.